

TEXT O

Rianjo y Postomarcos¹. /

**Registro² y notas que passaron ante / Álvaro Pérez de
Ponteuedra, escri/uano de tierra de Rianjo e
Postomar/cos, començado en el año de 1457. /**

**Es de fueros y bentas y otras³ escrituras públicas, y otros
/ auctos de diuersas personas / y algunas dellas tocan a los
/ Arçobispos de Santiago. /**

Ano⁴ de J M CCCC^o LVIIJ / Álvaro Peres, notario.

Pauta por donde⁴ sacar^á qualche(e)r escriptura que buscarẽ en [e]sta⁵ N[ot]a⁶ de LVII.

J Fiãça de C florís d'ouro que nõ se yrá / de seu marido Cataljna Rrodrigues de Leyño. 5 Testimoyo que tomou Johán Sequo sobre Vasco de Lees. Obligouse <i>María</i> Papeyra, madre da / dita Cataljña, de sacar a pas aos fiadores. Praso e rrêta de XV anos⁴ do casal de / Rriãgiño que feso Johán <i>Martíns</i> de Sueyro Gomes. Foro da herdade de <i>Santiagiño</i> para / vjna que aforou o dito Johán <i>Martíns</i> do señor. IJ 15 Fiãça que dou <i>Martjn</i> Preto sóbrela fama / que lle punã cõ a moller de <i>Gonçaluo Pote</i>⁷. Obligouse este <i>Martjn</i>⁸ Preto de os sacar a saluo. Perdón que fiso o dito <i>Gonçaluo Pote</i> a <i>Martjn</i> Preto. 20 Que o dito <i>Martjn</i> Preto nõ errará a <i>Garçia</i> dos / Páramos. Procuraçõ que outorgou Pero de Bẽ e Pero de Terrío / e outros. 25 Conpromjso de <i>Pedr'Ares e Afonso Ares</i>. <i>Gonçaluo</i> de <i>Saramagoso</i> fiso doaçõ a Sueyro / Gomes do que tijna ãno casar de <i>Chorẽte</i>. IIJ Johán <i>Gonçalues</i> d'Inobre fiso doaçõ a Sueyro / Gomes do que tyña ãno casal de <i>Cho/rẽte</i>. Foro que fiso <i>Afonso Ferrnandes</i> de <i>Leyro</i> a <i>Pedro</i> de / <i>Tourís</i> ãna fregresía d'<i>Asados</i>. IIIJ° Obligaçõ que fiso <i>Ferná Munjs</i> de <i>Dey/ra</i> a <i>Afonso Perreyreyros</i>⁹ de DL <i>morauidís</i>. 35 Outra obrigaçõ que feso este <i>Fernán Munjs</i> / a <i>Johán</i> do <i>Barral</i> [de] DCLX <i>morauidís</i>. Conpromjso de <i>Afonso</i> da <i>Costa e Johán</i> [de]¹⁰ <i>Sorribas</i>. 40 Poder que dou <i>Vasco Rrodrigues</i> de <i>San Tomé</i> a <i>Rroy Bouçõ</i>. Rrêta que feso Sueyro Gomes a <i>Fernán</i> Gomes / d'<i>Ouçẽça</i> de benefício. V 45 Arrêdamento que feso Sueyro Gomes a <i>Rroy</i> de / <i>Salnés</i> de benefício. Rreteficaçõ de sentẽcia¹¹ de <i>Johán</i> de <i>Portomañ</i>. Obligouse <i>Fernán</i> Gomes d'<i>Ouçẽça</i> de pagar / a Sueyro Gomes DCCXL <i>morauidís</i>. 50	VJ Sentẽcia de <i>Johán</i> París. Carta de nuçõ dos fillos de <i>Johán Perreyreyros</i>. 55 Fiãça que dou <i>Johán Sequo</i> aa mão. Conpromjso de <i>Martjn</i> <i>Beturro e Fernán Paas</i>⁴. Vẽta que feso a <i>Johán Sequo Cataljña</i> / <i>Oanes</i>. VIJ 60 Carta de pago que outorgou <i>Johán Sequo</i> a <i>Lopo</i>⁴ / de <i>Paradela</i>. Sentẽcia de <i>Fernán Touyo</i>. Demãda que puso <i>Johán Peres</i> a <i>Johán</i> do <i>Barral</i>. 65 Outros abtos dante o juís. Obligaçõ que feso <i>Johán Sequo e Fernán Cartosi/no</i> a <i>Johán</i> París. Praso en que cõdenou <i>Pero</i> de <i>Terrío</i> / a <i>Pero Beturro</i>. 70 Rremate das sayas de <i>jaldõ</i>. Obligouse <i>Fernán Sequo</i> a <i>Pero Ferreyro</i>. VIIJ° Procuraçõ de <i>Ferná Sequo</i> a <i>Johán</i> París / e a <i>Pero</i> dos <i>Santos</i>. 75 Seguro entre <i>Gomes</i> de <i>Cortinas</i> / e <i>Ferná Gonçalues</i> de <i>Corvillón</i>. Seguro entre <i>Johán Camjña e Gonçaluo</i> de / <i>Villariño</i>. 80 Prouãça que feso <i>Rrodrigo</i>⁴ <i>Ares</i> de <i>Mjñortos</i> / sobre hũa vaca. JX De como⁴ feso seu escusador <i>Gomes</i> / de <i>Rribademar</i> a <i>Fernando</i> de <i>Catoyra</i>. 85 Conpromjso entre <i>Johán Perreyreyros e Rrodrigo</i>⁴ / <i>Ares</i> de <i>Mjñortos</i>. Rrêta que feso dona⁴ <i>Juana</i>⁴ de <i>Luna</i>⁴ / a <i>Pero Cruu</i>⁴, juís de <i>Oso</i> da <i>Torre</i>. Doaçõ que feso <i>Aldonça Munjs</i> a / <i>Sancha Rrodrigues</i>. 90 Conpra que lle feso desto mesmo. //	(7R)

X

- Venta que feso Rroy Dominges a Ferná / 135
Sequo.
- 95 Compromjso Rroy Mouriño e Johán Peres, /
marineyro.
Seguro entre os sobreditos.
- Partiçón entre Rroy Mariño e Johán / Chacó,
seu yrmão.

XI

- 100 Compromjso Pero Torrado e Ares Garçía / de
Asados.
- Rreleixaçõ que deixou Pero dos Santos / a
105 Gonçaluo Fortes dos bees que María Oanes de
/ Traua tiña¹² ãno Araño.
Carta de pago que dou o dito Gonçaluo Fortes
/ ao dito Pero dos Santos.
- Fiou Diego dos Santos a Ferná Gomes¹³ / de
Castenda por Álvaro da Egleia.
- 110 Poder que dou Ferná Peres, pixoteyro, a /
Fernando de Valay de Santiago.
Procuraçõ que feso Johán Bõo de Treytes.

XII

- 115 Coudeçillo de Gomes Lourço / de Santa
Vaya do Boyro.
Vêta que feso Fernando Carrao¹⁴ / a Pero
Mjgés d'Ourolo.
Fe que demãdou Pero do Vilar contra / Juã
Gillelmes de¹⁵ Vilacoua.
- 120 Carta de pago que dou Pero de Teayo / a
Johán Peres¹⁶ de Leyro.
Procuraçõ que feso Pero de Teayo a Johán /
Sequo.
Seguro entre Gonçaluo de Coos, mayordomo, /
125 e Lopo⁴ de Costêda d'Arcos.

XIII

- Vêta de Pero de Ben de Vejo; deue / XVII°
morauidís¹⁷.
- 130 Doaçõ que feso Sueyro Gomes a / Johán de
Bustelo de Leyño.
Foro que feso Johán París a Ares de / Triñaas
d'Avançeyro.

XIII°

(7V)

- Vêta que feso Tareyia
Peres d'Auãque(e)[y]ro¹⁸ a Pero / Çitoula de
Veejo.
Obligaçõ que feso Afonso de Querentes a
Johán París.
- 140 Afonso de Sã Gião se obrigou de sacar a /
saluo ao dito Afonso de Querentes.
Testimoyo que tomou Sueyro Gomes sóbre/lo
feyto de Padrõ quando se deitou súa / moller
dentro da egleia de Santiago.
- 145 Carta de presêtaçõ que dou Rroy Mariño / do
benefiço cõ cura de Santa María d'Isorna.
De como⁴ feso Sueyro Gomes procurador a
Éytor de Beneujdes.

XV

- 150 Foro que feso Sueyro Gomes a Diego Caluo /
de Leyño.
Arrendamento e obrigaçõ que feso Sueyro /
Gomes a Fernãdo de Catoyra e Johán Sequo /
da alcauala de fóra de Rriãjo.

XVI

- 155 Foro que feso Sueyro Gomes a Pero de Terrío.
Foro que feso Sueyro Gomes a Fernando de
Bus/telo de Teayo.

XVII

- 160 De como⁴ perfillou María de Leyño a Afonso
de Lugo.
Outorgouille procuraçõ (e) a Johán París.
De como⁴ se obrigou Afonso de Lugo de lle
diser / a súa morte X mjsas e de a sacar / a
165 saluo de Johán de Carrasedo.
Arrêdamento que feso Ares d'Outeyro a Pero
Pipo de / Leyño de vjna.
De como⁴ rreçebou Sueyro Gomes as / chaues
de Fernando de Catoyra da torre de Rriãjo.

XVIII°

- 170 De como dou a torre e chaues a Gonçaluo
Maño¹⁹.
Presta[n]ça²⁰ que dou o abade de Sã Justo a
Fernando / de Catoyra.
- 175 Fernando de Cãpelo acusou os praso a
Gonçaluo Carrao / de Taragoño.
Obligaçõ que feso Johán Carrao⁴ de Ynobre a
Garçía / Mjgés.
Traspasamento que feso Pero do Outeyro en
180 Pero da / Rribeyra. //

XJX	(8R)	XXV ²³
		Poder que dou <i>María</i>
	225	Falcoa a <i>Johán</i> Mariño.
185		Foro que feso Sueyro Gomes ao forneiro de / Terrío do outó da súa casa.
		Foro que feso a <i>Garçía</i> Picheleyro de terreo / para casa.
	XXVJ	
	230	<i>Traspasamento e rreleixaçõ</i> que feso súa / moller do dito <i>Pichaleyro</i> a <i>Sueyro</i> Gomes da / súa parte das vjnas en que se fasẽ as casas.
190	XX	
	235	De como ⁴ <i>quitou</i> <i>Sueyro</i> Gomes a <i>Fernán</i> <i>Gonçalues</i> de <i>Rriãjo</i> / o foro do vjno de hũu baçelo por súa vida.
195		<i>Fiadores</i> que dou <i>Johán</i> de <i>Sã Martino</i> a <i>Sueyro</i> Gomes que o / <i>tijña</i> preso <i>e</i> obligouse de os sacar a pas.
	240	<i>Seguro</i> entre <i>Martjn</i> Paas ⁴ <i>e</i> <i>Johán</i> da <i>Boyturyera</i> / cõ <i>Johán</i> de <i>Teyra e Fernán</i> Paas posto por <i>Sueyro</i> Gomes.
	245	<i>Johán</i> de <i>Teyra e Fernán</i> Paas ⁴ <i>segurarõ</i> a <i>Martjn</i> / d' <i>Oliueyra</i> .
	245	<i>Juramento</i> sãbrelo rroydo de <i>Johán</i> <i>Garçía</i> de <i>Baltar e / Áluaro</i> de <i>Rriobõ</i> .
	XXVIJ	
200		O dito <i>Johán</i> <i>Garçía</i> demãdou perdõ ao dito ²⁴ <i>Áluaro</i> .
	250	<i>Seguro</i> <i>Martjn</i> d' <i>Oliueyra</i> a <i>Johán</i> de <i>Teyra</i> .
		<i>Rrequirimento</i> de <i>Andreu</i> d' <i>Insua</i> á moller de / <i>Fernã</i> <i>Gonçalues</i> .
205		<i>Conpromjso</i> <i>Johán</i> <i>Savjn e Afonso</i> <i>Rrobaljnõ</i> .
	255	<i>Seguro</i> ontre os ditos por <i>Sueyro</i> Gomes.
		<i>Procuraçõ</i> <i>Johán</i> <i>Pereyreyros</i> .
		<i>Juramento</i> que feso <i>Vasco</i> ²⁵ <i>Chico</i> a <i>Johán</i> <i>Ares</i> / sãbrelos <i>bees</i> dos fillos da súa moller ²⁶ / <i>primeyra</i> . Pideu <i>testimoy</i> <i>Johán</i> <i>Ares</i> .
210	XXIJ	XXVIIJ°
		260
		<i>Apreçiamto</i> dos <i>bees</i> dos fillos de <i>Vasco</i> / <i>Chico</i> da outra moller.
		Obligouse o dito <i>Vasco</i> <i>Chico e Andreu</i> d' <i>Insua</i> / de <i>gardar</i> os ditos <i>bees</i> en que forõ <i>apreç[i]a</i> dos ²⁷ .
215		265
		<i>Carta</i> de <i>nũçõ</i> n de <i>Ynés</i> <i>Peres</i> cõ que(e)n agora / casou o dito <i>Vasco</i> <i>Chico</i> .
		De como ⁴ esta dou por <i>quito</i> ao dito <i>Johán</i> <i>Ares</i> .
		<i>Testimoy</i> de <i>Lopo</i> ⁴ de <i>Paradela</i> contra <i>Pero</i> do <i>Louro</i> .
220	XXIIJ	XXJX
		<i>Carta</i> de <i>nũçõ</i> n que dou <i>Johán</i> do <i>Barral</i> a <i>Elujra</i> / de <i>Comojo</i> , súa moller.
		<i>Procuraçõ</i> con ²⁸ poder de <i>rrecabdar</i> que dou / 275 <i>Afonso</i> <i>Lourenço</i> a <i>Johán</i> <i>Culler</i> . //

XXX

Foro de *Johán Durá* que lle feso *Afonso* / de
Rriãjo da Proua.

280 Rreteficaçõ que feso *Gonçaluo Tanoyro* / a 320
Rroy *Ferrnandes* de Caamaño.

XXXJ

Vêta que feso o dito *Gonçaluo Tanoyro* / ao
dito Rroy *Ferrnandes* de Caamaño.

285 Foro que feso o abade de Sã Justo / a *Johán*
Ferrnandes de Touriña, sobriño de / *Alberte*,
de vjna.

O dito abade prometeu de aforar a / *Johán*
Ares de Vell[e]s²⁹ leyra de vjna.

290 Como⁴ desatarõ hũu foro *Johán Bõo* / e
Gonçaluo de *Treytes* e o derõ por *njgũu*.

XXXIJ

Como⁴ forõ cõuenjdos *Pero Paas* de / *Meadelo*
cõ os fillos de *Johán Pereyreyros*³⁰ e cõ /
Afonso Dominges de *Leyro* de bẽes.

295 Posisiõ que tomou o abade de Sã Justo / do
paaço tellado de *Paaços* e das *vj/nas*.

XXXIJJ

De como⁴ tornou a cõtinuar súa posisiõ /
Fernã Martíns d'*Aaro* do sobredito.

300 De como⁴ feso procuraçõ *Lopo*⁴ d'*Aguileyra*.

Feso seus procuradores *Eluyra Garçía*, moller
/de *Diego Garçía* de Rriãjo.

XXXIIJJ°

305 Foro que feso *Ares* de *Vila* a seu fillo, *Gomes*
de *Vila*, de hũa leyra de vjna.

Testimoyo que tomou *Lopo*⁴ de *Carnota* de
como⁴ leya hũa carta en Sã *Viçẽço* de *Sespoõ* /
aos clérigos.

310 De como⁴ apelarõ e que nõ cõsẽtã / os ditos
clérigos.

Procuraçõ que dou *Eluyra Cochjña* / do *Araño*
a *Johán Sequo*.

Procuraçõ que outorgou *Johán Cãtelrra*.

315 Obrigaçõ que deue Rroy *Dominges* de Rriãjo /
a *Pero* de *Vilanustre* CX *morauidís* vellos.

XXXVIJ

(8V)

Pesquisa de herdades e
de outras / cousas do abade de Sã Justo por /
vertude de descomonjõ do Papa / e outros
testi[moy]os³¹ e abtos d'entre / el e os da
freigresja todo en / hũu quaderrno. //

-1-

325 Ëno porto de Rriãjo, XXVII djas de desenbro, ano⁴ de J M CCCC^o LVIIJ anos⁴. /
Este dja se obrigou Ferrnand Munjs de Deyra, morador en Sã Viçenço⁴ de Sespoón³³,
por dar e pagar / a Afonso³⁴ Pereyreyros, morador ãno dito porto, quinētos e
çinquoenta *morauidís* vellos / que del rreçebja prestados, e en rrasõ da paga rrenũçió
as leys que falã / en rrasõ dela; obligouse de llos dar e pagar³⁵ en çinco anos⁴ /
primeyros *siguintes* en esta maneyra: en cada hũu ano⁴ hũa³⁶ ppa de vjno á dorna /
330 de XXVI canadas vellas e mays hũa fanega de pã, medjo mjlllo e / medjo çēteo, porla
medida de Rriãjo, posto en súa casa, vendido e apreçiado / en çento e des *morauidís*,
e outro tãto en cada hũu dos ditos anos⁴ fasta ser / cõpridos³⁷ os ditos çinco anos⁴ e
pagados os ditos DL *morauidís*, so pena do / dobro. Obligouse cõ todos seus bjēs e
rrenũçiou as leys e deu poder / a las *justiçias* e³⁸ outorgou carta firme. *Testigos*:
335 *Johán* do Barral e *Johán* / Pereyreyros e *Johán* Peres da Pera do Outeyro, *vesiños* do
dito lugar.

-2-

Este dito dja, mes e ano⁴, ãno dito logar. O dito Ferrnand Munjs de Deyra,
morador / ãna *fregresja* de Sã Viçenço⁴ de Sespoõ, se obrigou cõ todos seus bees a /
dar a *Johán* de Barral, labrador, morador ãna *freigresja* de Santa Coõba / de Rriãjo,
340 que presēte estaua, ou a que(e)n seu poder ouver, seysçentos⁴ e sesēta *morauidís* que
del rreçebja prestados; rrenũçió as leys en rrasõ / da paga, *et çétera*, pagados en esta
maneyra: en seys anos⁴, en cada / hũu ano⁴, hũa pipa de vjno de XXVI canadas vellas e
hũa / faneyga de pã, medjo mjlllo e medjo çēteo, porla medida de Rriãjo, apreçiado e
vendido en çēto e des *morauidís*, en cada hũu / ano⁴ fasta os ditos seys anos⁴ serē
345 cõpridos³⁷ e pagos os / ditos DCLX *morauidís*; e³⁹ que lo dé e o el aja ãnos seus
herdamētos / e bēes rreyres que ha e lle pertēesçen en toda a *freigresja* de Santa /
María d'Asados, todo so pena do dobro da dita cõtía. Deu poder a las *justiçias* e
rrenũçiou todas leys⁴ e outorgou carta firme, / qual paresçer⁴ de meu signo⁴. *Testigos*:
Johán Pereyreyros e Afonso / Pereyreyros, seu fillo, e *Johán* Peres da Pera do
350 Outeyro, *vesiños* do dito / porto.//

[Cõ]promjso⁶.

355 Ënos paços de Rriãjo, XXVIII° djas de desenbro⁴, ano⁴ de J M CCCC^o LVII anos⁴. /
Este día, Afonso da Costa, morador de Sã Mjgell da Costa, por si e por seus fillos que
lle / ficarõ de súa moller, Vrraca Peres, que Deus aja, da húa parte, e Johán de
360 Sorri/bas, morador ãna dita Sã Mjgell, da outra parte, sobre pleitos e cõtendas que
entre / eles sã, ou esperã ser, sobre rrasõ dos bẽes que fincarõ e quedarõ de Mayor /
Vjdal, moller de Pero Gonçalues de Ferreyros, e se nõ podẽ avenjr nõ ygualar / a la
partiçõ deles, que sã avenjdos de comprometer e cõprometẽ⁴⁰ / en manos e poder de
360 Diego de Villariño, por parte do dito Afonso da / Costa, e de Johán Gillelmes,
moradores⁴¹ en Sã Viçenço de Aguas Santas, de parte do dito Johán de Sorribas, para
que o vejã e librẽ como⁴ eles quiserẽ / e por bẽ touerẽ fasta mediado o mes de janeyro
primeyro que vê, e³⁹ / que estarã porlo que eles mãdarẽ, so pena⁴ de dous mjll
morauidís para / a parte obediẽte. Outorgarõ carta de conpromjso firme, et çétera.
365 Testigos: / Gonçaluo Marino e Johán Crespo e Rroy Mariño, criados de Sueyro
Gomes.

En San Tomé do Mar, quatro djas de janeyro. Deu seu poder cõprido Vasco
Rrodrigues, morador ãno / dito porto, a Rroy Bouçón, morador ãna freigresja de Santa
María da Ribeyra, para rrecabdar / de Johán Paaços⁴, morador ãna freigresja de Sã
Mjgell de Curantes, que he ãno señorío / da Barreyra, os CCL morauidís vellos, qu'el
370 deuja a Rrolã, morador ãno dito porto, de / que(e)n el era herdeiro, e para dar carta do
pago halos de rrecabdar / por el e en seu nome⁴ e para el. Testigos: Nuño Ferrnandes
de Gemõde, morador / en Sã Mjgell de Sarãdõ⁴², e Gonçaluo Mariño e Rroy Mariño,
escudeyros de Sueyro / Gomes.

375 Ëno⁴³ porto de San Tomé do Mar, a dose djas⁴⁴ do mes de janeyro, ano⁴ dito de
J M CCCC^o LVII anos⁴. / Este día Sueyro Gomes de Soutomayor arrendou a Ferrnand
Gomes d'Ouçẽça, / notario de terra de Salnés, morador en Fefiñaas, o benefiçio de
Santa María / de Sjmes todo enteyramẽte, o qual dito benefiçio le arrendou por
quatro anos⁴ / conpridos primeyros segujẽtes, que comẽçã primeyro dja de⁴⁵ Sã Juã
de junjo, / que agora pasou, do ano⁴ de J M CCCC^o LVJ anos⁴, e se conprirá por dja de /

380 Sã Juã de junjo, que verná, do ano⁴ de J M CCCC^o LX anos⁴: quatro anos⁴ e quatro /
noudades alçadas; o qual dito benefício, désemos e premjças e dereyturas⁴⁶ lle
arrendou por cōtía de / mjll e dosentos⁴ *morauídís* de moeda vella en cada hũu ano⁴,
que sō en los / ditos quatro anos⁴ III° M DCCC^o *morauídís*⁴⁷; e⁴⁸ o dito Ferrnand ha de
sosobyр los cárre/gos⁴⁹ de pedido do arçobispo, e⁵⁰ de colleytas e quadras e outras
385 *dereyturas* / cada ano⁴, saluo se venjere pedido do Santo Padre a este arçobispado, /
que o paguẽ de por medjo e o dito Sueyro Gomes ha de crerigar e⁵¹ / serujr a dita
egleia; obligouse cō seus bẽes de gelo faser çerto e sano⁴ de morte / e de saca⁵² e de
nō llo quitar por máys nẽ por menos⁴, e que seja a súa vẽtura / do tẽporal do dito
Ferrnand Gomes. Outorgou carta de arrendamẽto firme. / Testigos⁵³: *Johán* Peres de
390 Põtevedra e Pero Santiagujño e Garçía de Villamayor. //

v (11R)

-6-

Este dja se obrigou⁴ o dito Ferrnand Gomes de pagar ao dito Sueyro Gomes /
seteçetos e quorẽta *morauídís*, os quaes lle ha de pagar dentro destes / ditos quatro
anos⁴; e dos outros III° M LX *morauídís* se outorgou por bẽ pago / o dito Sueyro
Gomes por quanto os rreçbeu en dobras e flořis⁵⁴ e diñeyros / a súa võtade; renũçió
395 as leys; outorgarõ cartas firmes. Testigos: los / ditos.

-7-

Ëno dito lugar de Sjmes, x djas do dito mes de janeyro, ano⁴ sobredito. Fiso
arrendamẽto / Sueyro Gomes a Rroy de Salnés, seu mayordomo, da meytade⁴ do seu /
benefício de Sã Mjgell de Lores, désemos e premjças e outras *dereyturas*, / por quatro
anos⁴, quatro noujdades colljdas e alçadas, que comẽçarõ por / dja de Sã *Johán* de
400 junjo do ano⁴ que agora pasou de J M CCCC^o LVJ anos⁴, e / por preçio de seysçetos
morauídís en cada ano⁴, que sō en quatro anos⁴ II M CCC^o *morauídís*, / e ha de sosobjr
todoslos cárregos, rrey e Rroma e See e / padrõos e outras *dereyturas*, de que logo se
outorgou por pago de J M DCCC^o *morauídís* / dos tres anos⁴ e os outros DC *morauídís*
durãte o dito tempo; obligouse de / nō llo quitar por máys⁴ nẽ por menos⁵⁵ e de lle
405 faser / a rrẽta sãa de morte e de saca, e carta firme. Testigos: Njcolao, clérigo, e
Martjño de Chaujño e *Johán* do Portomarín.

Testimoyo / *Johán* de / *Portoma*/rín.

Este día, ãno dito lugar de *Sjmes*⁵⁶. Por mãdado de *Sueyro* *Gomes* de *Souto*/mayor, este día, *Johán Ferrnandes* de *Ganõ*, morador en *Ganõ*, ome bõo que
410 foy tomado por *Afonso* de *Ga*/lljñaas, morador en *Meaño*, e *Rroy* de *Paaços*, morador
en *Paaços*⁴, ome bõo que foy tomado por / *Johán* de *Portomarín*, morador en ⁵⁷;
amos os ditos omes bõos festerõ juramẽto sòbrela / sinal da crus, *et çétera*, en forma
de *dereyto* para que disesẽ a verdade de *feyto* sòbrela sêtẽçia / que avião dado entre os
415 sobreditos *Johán* de *Portomarín* e *Afonso* de *Galljñaas* en rrasõ da / herdade do
Cachopal; os quaes ditos omes bõos diserõ e declararõ que, para o jura/mẽto que
feyto avião, que estes ditos omes bõos nõ *quiserõ* dar *sentençja* fasta tãto que as / ditas
partes desẽ fiadores que estovesẽ porla *sentẽçia* que eles desẽ so pena⁴ de *J M*
morauidís, / a metade⁴ para o seõor da terra e a outra metade para a parte obediẽte; os
420 quaes diserõ / que lles *praşja*, e derõ por seus fiadores a *Afonso Falcõ* e a *Afonso*
Ferrnandes de *Ganõ*; e que / estes ditos omes bõos derã esta *sentẽçia* que se *sigue*⁴:
que *Afonso* de *Galljñaas*, que *poys* / *jaşja* ãna melloría de baixo, que fose *jaser*
ençima, ãno mõte, quando se *rroçase*, / e a *Johán* de *Portomarín* que lle *quedase* todo
ajũtado o seu ãno *medjo* da dita *herdade* / do *Cachopal*⁵⁸; esto cada hũu cõ o *quinón* e
425 parte que seu fose e *ouvesẽ* de *aver*; e logo o dito *Johán* / de *Portomarín* tomoulo por
testimoyo, *et çétera*. *Testigos* que forõ presentes e virõ *jurar*: *Rroy* / *Ledo*, clérigo, e
Diego Munjs e *Ferrnand*'*Ares* de *Nogeyra*, *escudeyros*⁵⁹.

Para *Johán* de / *Portomarín*./

430 **Nota de Áluar Peres de Pontevedra, escriuano del rrey e notario de terra / de Postomarcos, que comẽçou e açebtó o dito ofiçio primeyro dja / de mayo, ano⁴ de J M CCCC° LVIIJ anos⁴.**

LVIIJ anos⁴.

Mayo.

-9-

Sentençia de *Johán* / París, rretor.

435 Ëno porto de Rrianjo, *primeyro dja* do mes de mayo, ano⁴ de J M CCCC° LVIIJ anos⁴. / Estando delãte das casas de *Johán* París, que sã da egleia, e da casa de / Pero Peliteyro; estando⁴ presente Gomes de Rribademar, juís ordenario en / terra de Postomarcos, e estando⁴ outra peça de omes bõos do dito porto; / logo, *Johán* París diso que pedía ao dito juís que, por quanto Pero Peliteyro tenja / feyto ãna praça e
440 calle pública, delante das ditas casas, hũu vjnal, o qual / era feyto en seu perjuýso e da rrepública do dito⁶⁰ porto, que pedja ao / dito juýs que o mãdase logo de allý *quitar*. E visto porlos ditos juís / e omes bõos que era en perjuýsio da rrepública e das ditas casas / do dito *Johán* París, logo o dito juís, en persona das ditas partes e a seu / cõsentimjẽto, diso que mãdaua e mãdou ao dito Pero Peliteyro que *quitase* / o dito
445 vjnal desde oy fasta dja de Sã *Johán* de junjo *primeyro* que v̄ee, so pena⁴ / de seysçentos⁴ *morauidís* para la cáma[ra]⁶¹ do señor arçobispo e de sesẽta para o señor, / e que nõ posesẽ en aquel logar vjdes nõ outro enpacho⁴, e así desfeyto, el / nõ o dito *Johán* París nõ outra persona⁴ algũa nõ tornase allý a faser / vjnal nõ edificasẽ outra cousa algũa, so a dita pena. O dito *Johán* / París pedeuo por *testimoyo*. *Testigos*:
450 Vasco de Lees e *Martjn* de Tourís e *Johán* / Seco, moradores ãno dito porto.

II *brancas*.

-10-

Carta de nuçõ / de *Johán* Pereyreyros.

455 Ëno dito porto, este dja, mes e ano⁴. *Afonso* Pereyreiros e Pero Pereyreyros e *Gonçaluo* Pereyreyros, / fillos de *Johán* Perreireyros e de súa moller, *Tareyia* *Afonso*, difũta, que Deus aja, jũtos / e cada hũu por sy, outorgarõ carta de nuçõn e de

pago e de fin⁴ e quitamento / ao dito seu padre de tódolos bẽes que a elles pertẽesçã
e avĩã de aver / da herẽça da dita súa madre, por quanto outorgarõ averlos rreçibidos /
rrealmẽte e cõ efecto, e en rrasõ da paga rrenũciarõ as dúas leys / que falã en rrasõ
dela, *et çétera*; prometerõ de nõ yr contra ello en algũu⁶² / *tenpo*, obligãdose cõ seus
460 bees; outorgarõ carta de nũçón e quitamẽto / dos ditos bees qual paresçer de meu
signo⁴. *Testigos: Johán París, rrector, e Juã / Durã e Pero do Outeyro, moradores ãna
freigresja de Rriãjo.*⁶³

XII *morauidís.* //

(12V)

-11-

Rrequirimẽto / [Johán]⁶ Seco e outros.

465 Ëno dito porto, este dito dja e ano⁴. *Johán Seco e Johán Cãtelrra e Pero de
Villa/nustre por si e en nome⁴ de Johán Pereyreyros e Garçia Mjgés, porlos / quales
se obligauã, derõ por seu fiador aa mão a Diego Garçia, morador / ãno dito porto,
para conprir de deryto a Johán Vjdal e a Fernand Seco, porque a súas / notiçias era
venjdo que tragĩã carta do señor Sueyro Gomes para os penorar, / e que estauã prestes
470 para les rresponder a deryto ante o señor arçobispo, ou ante seus / juíses e oydores,
ou ante o señor Sueyro Gomes, ou ante que(e)n cõ deryto deuesẽ; / e que por esta
rrasón defendĩã e anparauã súas casas e bẽes cõ o dito / fiador a deryto fasta ser
vençidos e oýdos por deryto, porque lles nõ erã / obligados a cousa algũa. *Testigos:
Johán Crespo e Diego de Villanustre / e Fernando de Cãpelo e Bieyto Lopes,*
475 *moradores do dito porto.**

Pedírõlo por *testimoyo*⁶⁴.

III° *brancas.*

-12-

Conpromjso / *Martjn Beturro / Fernán Paas*⁴.

480 Ëno dito porto, tres djas do dito mes e ano⁴. Este dja *Martjn Beturro*, morador
en *Leyño*, / da hũa parte, e *Fernand Paas de Briõ*, morador en *Santa María de Leyro*,
da outra parte, por / rrasõ que entre eles erã e esperauã ser pleitos, debates e cõtendas,
en espi/çial⁶⁵ sobre partiçõ de bẽes que forõ e fincarõ de *Pero de Briõ*, filo do dito
Fernán Paas / e de *Dominga Beturra*, filla do dito *Martjn Beturro*, que erã avenjdos e
yguados / de o comprometer e cõprometerõ en mãos e poder de omes bõos, árbitros
485 arbitrades, / amjgos amjgables cõponedores, o dito *Martjn Beturro* por seu ome⁴
bõo a *Gomes de / Rribademar*, juís de⁶⁶ *Postomarcos*, e o dito *Fernand Paas* a
Fernando de Catoyra, / para que o posã librar e ver e determjnar, oýdas las partes,

490 como⁴ eles *quiserẽ* / *e* por ben touerẽ, de oy dja fasta dja de Sã *Johán* de junjo
primeyro que vee deste / dito ano⁴; outorgarõ⁶⁷ que estará *e* quedarã porla *sentençja*
ou *sentençjas*, mãda/mẽto ou mãdamẽtos que ãna dita rrasõ derẽ, so pena⁴ de dous
mjll / *morauidís* vellos para a parte obediẽte; aos quaes ditos omes bõos outorgarõ
seu / poder cõprido⁶⁸, *et çétera*, para o ver, librar *e* sentẽçiar a partes presentes ou nõ
presentes, / estando en pee ou asentados *segundo* que eles *quiserẽ* *e* por bẽ touerẽ;
495 outorgarõ / carta firme de cõpromjso cõ obrigaçõ de seus bees para o aver por firme, /
et çétera. *Testigos: Johán Seco e Johán Calterra e Martjn* de Rinlo, moradores ãno
dito / porto.

III morauidís.

-13-

Venta / *Johán Seco*.

500 Este día, mes *e* ano⁴, ãno dito porto. Cataljña Oanes, moller de Lopo⁴ de
Paradela, / cõ liçencia⁴ que lle dou o dito seu marido, seẽdo presente, vendeu a Juã
*Seco e Sancha*⁴ / Oanes, súa moller⁷⁰, por juro de herda/de, para senpre jamays⁴, para
vender, enpenar, trocar *e* câbiar *e* faser delo *e* en / elo o que lle *prouger*, como⁴ de súa
cousa propia, tódaslas casas *e* casares, / eyras *e* cortijñas *e* herdades *e* chantados⁴, cõ
súas entradas *e* saydas *e* / aguas⁴ vertẽtes *e* corrẽtes *e* outras perteẽças *e* *dereyturas*
505 que ella havia⁷¹ *e* tenja *e* / lle perteesçe aver ãna *freigresja* de *Santa*⁷² Vaya do Araño
por / bos dos Gaujnos *e* por herẽça de seu padre *e* madre, o qual todo he / desmo a
Deus; o qual vendeu ao dito *Johán Seco e Sancha*⁴ Oanes, súa moller, / por preço de
çento *e* vijnte *morauidís* vellos, de que se outorgou por bẽ pagada *e* // en rrasõ da VII⁶⁹ (13R)
paga rrenũçiou as dúas leys⁴ que falã en rrasõ dela, *et çétera*; / obligouse⁴ cõ todos
510 seus bẽes de le faser çerta *e* sãa esta dita veta⁷³ / de qualque(e)r persona⁴ que lla quera
perturbar *e* enbargar; desapoderose do / jur *e* posesiõ dos ditos bees *e* herẽça *e* desde
agora poýña ãna / posesiõ de todo ello ao dito *Johán Seco e súa moller*; outorgou
carta firme / cõ poder a las justiçias *e* rrenũçiaçõ de leys⁴ qual paresçer⁴ signada⁴ / de
515 meu signo⁴. *Testigos: Juã Caltelrra e Juã de Santa María e Afonso Calujño*, /
moradores ãno dito porto.

-14-

Carta de *pago*.

Este dja, o dito *Johán Seco* outorgou que, por rrasõ que o dito Lopo⁴ de
Paradela lle / devja oytoçẽtos *morauidís* por rrasõ de çertas *sentençjas*, que rreçebeu
do dito / Lopo⁴ de Paradela de *quinẽtos e catorse morauidís* para en pago dos ditos /

520 DCCC^o *morauidís*, dos quaes se outorgou por pago, e en rrasó da paga rrenũ/çiou as leys, et çétera; outorgou carta firme dos ditos DXIII^o *morauidís*. E o dito Lopo⁴ / de Paradela lle⁴ quedou deuêdo, para conprimêto da paga dos ditos / DCCC^o *morauidís*, dosentos⁴ e oytenta⁴ e seys *morauidís* vellos. Testigos: os sobreditos.

Abdiencia

-15-

525 Sentençja.

Quinta feyra, çinco djas de mayo, ano⁴ dito. Ante Gomes de Rribademar, juís ordenario, / pareceu Johán Munjs, morador ãna freigresja de Sãt'Ander de Cures, e puso por demãda a Ferrnand⁷⁴ / Toujo, morador en Sayo[a]ne de Maçêda⁷⁵, que lle tomou e entrou çerta herdade de⁷⁶ pã labrar⁷⁷ que lle pertêesçia ãno lugar / de Velles; 530 pediu que lla mãdase deixar, negouullo; deixoo en seu juramêto e / jurou que nõ tenja tomado nõ entrado cousa súa e que todo o que tijña dentro de / seus marcos era seu; o dito juís mãdou que touese a dita herdade en seu / jur e posesiõ como a tijña e así o mãdou por súa sentençja, poyslo deixou / en seu juramento deçesorio. A qual dita herdade se chama a leyra da Çerque(e)ira, / que entesta ãna leyra da Çerque(e)ira de 535 Ferrnand Vjdal. Testigos: Marfn de Rinlo / e Pero dos Santos e Ares de Barrãtes⁷⁸.

A Ferrnand Tovió /
Dou 3. III *morauidís*.

-16-

Demanda.

Este dja pareceu Johán Peres da Pera do Outeyro, puso por demãda a Johán do 540 Barral, / morador en Santa Coõba, que por quanto o dito Johán do Barral teê herdades ãna freigresja de Santa / María d'Asados que está jũtas e nõca forõ partidas, de que el ha súa parte, / como⁴ yrmão e herdeiro ãnas ditas herdades, que porque las quere vender e arrêdar / a outros, que lle perteesçen a el como⁴ yrmão tãto por tãto, que pedja ao dito / juís que apremjase ao dito Johán do Barral que las dese tãto por tãto; o dito / Johán do Barral diso que lle negaua o que desja, que nõca forã partidas e 545 que o que / teê⁷⁹ e posee⁸⁰ que he seu por partiçõ e que entêde aver máys da dita herdade / por vedraños. E logo o dito Johán Peres diso que llo deixaua en seu juramêto deçesorio; fiso juramêto en forma deujda, demãdou praso e o dito juís lle / mãdou que viesse para a primeyra abdiçja, e mãdou ao dito Johán Peres que trouxese

550 / os artículos por donde fose pregũtado. *Testigos: Afonso Djas e Diego Garçía e Andreu / Peres de Rrianjo. //*

(13V)

-17-

Este día se dou o segũdo pregõ ãnas sayas moradas de jaldõ á oudiẽcia a pedimento / de Pero Paas⁴. E foy⁸¹ dado o *primeyro* pregõ lũus ante desto.

-18-

555 Este dja Pero do Barreyro condenou a *Gonçaluo* de Rrial, morador en Briõ⁸², ãno *primeyro* praso e / costas, por quanto o enplasou⁴ ante *Johán* de Betãços cõ selo do juís para esta audiẽcia / e nõ pareceu.

-19-

560 Este día *Fernand* Rromeu, morador⁸³ en Sã Vicenço de Sespón, acusou e cõdenou a / *Johán* Collaço, morador [en]⁸⁴ *Treuoenço*⁸⁵, en⁸⁶ praso e fiadoría e costas / por quanto os jnfioi o mayordomo *Áluaro* d'Oallo para ante o juís sobre rrasõ / de castineyros que o dito *Ferrnán* Rromeu tijña cortados e derramados e ajuiados, / por quanto nõ pareceu, demãdou ao dito juís que lle dese carta de jur / e posesiõ para esto e para ãna bos de Jostos, donde⁴ que(e)r que vay, para a / terçia parte della. Leuó la carta de posesiõ.

-20-

Obligaçõ / *Johán* Seco.

565 ãno dito porto, seys djas do dito mes e ano⁴. *Johán* Seco e *Fernand* Cartosjno se obli/garõ cõ todos seus bẽes e so pena⁴ de DC *morauids* para a parte obediẽte de presentar⁴ / ante *Johán* París, rrector, e ante mj, notario, tódaslas escripturas que eles teẽ sobre / herdamẽtos e déuedas e outras cousas sobre que entre eles se esperã aver / pleitos e cõtendas de oje en XXV djas *primeyros* segujẽtes, e de comprometer / os
570 ditos debates en dous omes bõos para que o vejã e librẽ carta firme cõ poder / a las justiçias e rrenũciaçõ de leys⁴; e o dito *Johán* Seco quitou ao dito *Fernán* Carto/sjno de húa carta en que o tragía por esta rrasõ. *Testigos: Johán* Cãtelrra e *Johán* Neto, / moradores ãno dito porto, e *Fernando* de Bustelo de Teayo.

-21-

575 Ëno dito porto, sábado, VII djas do dito mes e ano⁴. Paresceu Pero de Terrío, morador / en Leýño, ante o dito juís á obdiẽçia da *primeyra*, e diso que cõdenaua en praso e custas / e fiadoría a Pero Beturro cõ que(e)n fora enfiado por Garçía de Páramos, mayordomo / en Leýño. *Testigos: Vasco de Lees e Rroy Dominges*, moradores ãno dito porto.

-22-

580 Este día, ante la porta de *Johán Vjdal*. Estando presente Gomes do Mar, juís, / rrematou as sayas moradas do dito jaldõ ãno dito Pero Paas⁴ por / *vijnte morauidís* vellos, que nõ se achou andãdo en pregõ que(e)n por elas / máis dese. *Testigos: Pero da Egleia e Pero do Barreyro e Pero do Outeyro*.

-23-

Obligaçõ / de Pero Ferreyro.

585 Ëna Proua do Deã, XVII días do dito mes de mayo, ano⁴ dito. Se obrigou⁴ / cõ todos seus bẽes *Fernand Seco*, morador en Rriãjo, por dar e pagar a Pero Ferreyro / do dito Rriãjo, seteçetos e trynta⁴ *morauidís* vellos por rrasõ que os del rreçebja / prestados; praso fasta dja de Natal da naçẽça de Deus *primeyra* que vé / deste dito ano, so pena⁴ do dobro. Rrenũçiou todas leys⁴ e dou poder / a tódaslas *justiçias e* juíses e outorgou carta firme e forte, qual parecer / de meu signo⁴. *Testigos: Johán París, rreytor, e⁸⁷ Johán Cãtelrra de Rriãjo / e Vasco d'Amjll⁴ de Santiago. //*

590

VIII° (14R)

-24-

Procuraçõ / que dou *Fernando / Seco*.

Este dito dja, mes e ano⁴, ãna dita vila da Proua. O dito *Fernand Seco* / fiso e ordenou por seus çertos, suficiẽtes, abũdantes, bõos e / verdadeiros procuradores a *Johán París*, rrector, e a Pero dos *Santos*, moradores / en Rriãjo, a amos jũtamẽte e a cada hũu en soljdũ para en todos / seus pleitos movjdos por el ou moujdos contra el

595

ou se mouerẽ / de oy en deante e para sostituír e paresçer en juýso e ante /
quaesque(e)r juýses e señores e outras justiças e para rreçebyr e / rrecabdar e dar carta
de pago, estes mjsmos e nõ seus substituytos, / de quaesque(e)r *morauídís* e outras
600 cousas que en seu nome⁴ rreçebisẽ e / rrecabdasẽ; outorgou procuraçõ bastante cõ
todas firmesas / qual paresçer de meu signo⁴. *Testigos: Johán Cãtelrra e Pero*
Ferreyro de Rriãjo / e Johán Siso, contador do arçobispo, e Vasco d'Amjll.

-25-

Seguro.

En *San Tomé do Mar*, xx djas do dito mes e ano⁴. *Gomes de Cortinas*, /
605 *escudeyro*, morador en *Corujllõ*, segurou de dito e de feyto e de cõsello a
Fernand Gonçalues, morador ãno dito lugar [de]⁸⁸ *Corujllõ*, e o dito *Fernand*
Gonçalues segurou así mjsmo / ao dito *Gomes de Cortiñas* de dito e de feyto e de
cõsello, so as penas⁴ / que o *dereyto* en este caso põ sobre aquele que quebrãta seguro
posto por / seu señor, e de seysçentos⁴ *morauídís* vellos que sobre sy outorgarõ /
610 peytar e pagar a seu señor *Sueyro Gomes*, qualque(e)r que o dito seguro / quebrãtar,
por cada ves que o quebrãtar; outorgarõ amos el / hũu ao outro e o outro ao outro
carta de seguro forte e firme / qual paresçer de meu signo⁴. *Testigos: Fernand*
Groyño e Garçía Gomes, juís de *Fafiñaas*, e *Ares de Leys*⁴, *escudeyros* do dito señor
Sueyro Gomes.

-26-

615 Seguro.

Ëno dito *San Tomé*, xxx djas de mayo, ano⁴ dito. *Johán Camjña e Gonçaluo* de
Villariño, moradores ãna *freigresja* de *Santa Vaya de Gil*⁸⁹, outorgarõ seguro a *Johán*
*Rrodrigues / da Porta*⁹⁰, morador ãna dita *freigresja*, e o dito *Johán Rrodrigues*
outorgou así mjsmo seguro / aos ditos *Johán Camjña e Gonçaluo* de *Villariño*, so
620 pena⁴ de perder todos / seus bẽes qualque(e)r que o quebrãtase, que outorgauã aver
perdidos / e fosẽ para o señor *Sueyro Gomes*, que presente² estaua; o qual así /
outorgarõ de nõ se errar de dito ã de feyto ã de cõsello os hũus / ao outro e o
outro a los outros, saluo demãdá[n]dose²⁰ a *dereyto*; o qual / dito seguro poso entre
eles o dito señor *Sueyro Gomes*; outorgarõ / carta de seguro forte e firme qual
625 paresçer de meu signo⁴. / *Testigos: Fernand Alfayate e Ares de Leys*⁴ e *Fernand*
Greýño, *escudeyros* / do dito *Sueyro Gomes*. //

Prouaça de / vaca.

630 Ëno porto de Rriãjo, *quinta feyra*, dous djas do mes de junjo, ano⁴ dito de J M
 CCCC^o / LVII anos⁴. Ante o juís Gomes de Ribademar, estãdo asētado á oudiēçia / das
 bísperas ante a porta de Ferrnando de Catoyra, pareceu presente Rrodrigo⁴ / Ares de
 Mjñortos⁹¹, morador en Sã Martino de Mjñortos, e diso que por quanto el avía
 enprasado / a *Johán Seco* para *santiago* sobre rrasô de hũu beserro e Ferrnando de
 Catoyra le fesera / partyr do dito enplaso⁴ e le segurou que lle faría aquí cõprimēto de
 635 *dereyto*, el / ou o dito juís, tragendo *testigos* sobre ello, do qual dou fe o dito
Fernando de Catoyra, / que asinara para oje ao dito *Johán Seco* que viesse ver jurar os
testigos; que por / ende que presentaua e presentou por *testigos* ãna dita rrasô a Pero
 Mjgés / d'Escadia, morador en Sã Martino de Fruýme, e a *Afonso* de Rriatelo,
 morador en Santa / Cristina de Barro, e a *Johán* de Siluarredonda, morador en Santa
 640 Vaya de Vila/coua, dos quaes diso ao dito juís que tomase juramēto e, tomado, / lles
 pregūtase se sabē ou virō ou oýrō deser que hũa vaca vermella, / bragada, de húa
 orella fendida, que agora tē o dito Pero Mjgés, se / sabē cuja he ou cuja foy ou de que
 parte vōo; dos quaes ditos *testigos* o dito / juís tomou juramēto ãna sinal da crus e las
 palabras dos / *santos* euãgeos en forma de *dereyto*. *Testigos* que forō presentes: Pero
 645 de Villa/nu(u)stre e Álvaro dos Santos e *Johán Dominges*, moradores ãno dito porto.
 E / o que os ditos *testigos* diserō e declararō ãna dita rrasô, cada hũu deles /
 apartadamēte cõ o dito juís, he esto que se sigue:

O dito Pero Mjgés, testigo, jurado e pregūtado porla sobredita pregūta, / diso
 que a dera Pero de Deus e Mayor *Afonso*, súa moller, a Afonsjno, fillo / de *Fernando*
 650 do Outeyro, que he finado⁴, esta dita vaca que el agora tē, a qual / dita vaca el agora
 tē e teuo fasta aquí porlo dito Ferrnando d'Outeyro, / que ouvo os bees do dito seu
 fillo Afonsjno, e que⁹² sabía que lla / derã a dita vaca por serujço que lle avía feyto o
 dito Alfonsjno e que estou/vera presente quando lla derō e que desto esto sabía.

O dito *Afonso* de Rriatelo, jurado e pregūtado, diso que sabe, porque / foy a
 655 ello presente, que a dita vaca que a dou Pero de Deus⁴ e Mayor *Afonso*, súa / moller,
 a Alfonsjno, fillo de *Fernando* do Outeyro, por serujço que ll[e]s⁹³ fiso / e que vira
 que diso o dito Pero de Deus⁴ e súa moller que ben⁹⁴ conoçia / a dita vaca, que a fose
 buscar e tomar e a señalase de seu señal / e fesese dela a súa vōtade; por quanto eles a
 dauã ao dito seu / fillo por cárrego que del tijñã, e que desde aquela ora [a]⁹⁵ touo o

660 dito / *Fernando* do Outeyro por súa fasta agora, e a lançou ãna corte ao / dito Pero Mjgés. E esto sabe do dito feyto. //

JX (15R)

O dito *Johán* de Siluarredõda, jurado, diso que foy a dita vaca de Pero de Deus⁴ e / de súa moller, *Mayor Afonso*, e que a derã os ditos Pero de Deus e súa moller a Afonsiño, / fillo de *Fernando* do Outeyro, por *tenpo* que cõ eles esteuo e morou; e que
665 que o sabe / porque foy presente quando lle outorgarõ a dita vaca ao dito moço; e que / sabe que lle mãdaro[n]⁹⁶ tomar o jur e posesiõ da dita vaca ao dito *Fernando* / do Outeyro, e que senpre esteuo por el fasta agora, e que a teuo e teẽ / Pero Mjgés por el e de súa mão, e que o veu e oeu así, e foy a todo ello / presente, e que deste(o)⁹⁷ feyto tãto sabía.

670

Dou IIIº *morauidís*. / Deue VIIIº *morauidís*⁹⁸.

-28-

Este dja o dito juís, *Gomes de Ribademar*, dou seu poder cõplido a *Fernando* / de *Catoyra*, que presente estaua, para que fose seu escusador ãno dito ofiçio / de juisgado quando el nõ fose presente e que podese oyr pleitos e librar, / como⁴ el mjsmo. Poder cõplido. *Testigos: Johán Pereyreyros e Pero da Egleia e Pero* /
675 *Ferr[eyr]o*⁹⁹ de *Rriãjo*.

-29-

Conpromjso¹⁰⁰.

Este dja, *Johán Pereyreyros* de *Rriãjo*, da hũa parte, e *Rrodrigo*⁴ *Ares* de *Mjnortos*¹⁰¹, morador en *Sã Martino* de / *Mjnortos*, da outra parte, por se *quitar* de pleitos, debates e cõtiẽdas que entre / eles era[n]¹⁰² ou esperauã aver sobre rrasõ de
680 seus almалlos e cõtas e / verias, que comprometiã e comprometerõ os ditos negoçios e debates, o dito / *Johán Pereyreyros* en manos e poder de *Johán* de *Corques*, morador ena *freigresja* de *Vialo*, / e o dito *Rrodrigo*⁴ *Ares* en manos de *Ares* de *Treytes*, morador en *Sã Viçenço* de / *Çespón*, para que vejã os ditos debates e os librẽ e determijnẽ, *segundo a/charẽ* por *dereyto* ou como *quiserẽ* e por bẽ touerẽ, *quitãdo* a
685 hũa parte e / dando á outra e da outra á outra; e que o posã ver e librar e determjnar, / as partes presentes ou nõ presentes, fasta dja de *Sã Pedro primeyro* que vê; / outorgarõ de estar porlo que ellos librarẽ e sentẽçiarẽ, so pena⁴ de *mjl*⁴ / *morauidís* para a parte obediente, ou fasta¹⁰³ xv djas despoys de *Sã Pedro*; / outorgarõ carta de conpromjso firme e forte qual paresçer signada de / meu signo⁴. *Testigos: Fernando*

690 de Catoyra e Pero Mjgés, morador en Sã / Martino de Fruýme, e Johán de Siluarredõda.

-30-

Arrêdamento.

En *San* Tomé do Mar, VIII° días do dito mes e ano⁴. Sueyro Gomes e súa moller, doña Juana⁴ / de Luna, cõ súa liçençia, outorgarõ que deujã a Pero Cruu⁴, juís
695 de Põtevedra, çinco mjll *morauidís* / vellos que mõtou en çerta seda que del comprarõ; para a paga dos quaes lle derõ e outorgarõ / en rrêta o seu logar de Ozo da Torre, ãna aquela cõtía que Sueyro Gomes vyr que seja / bõo que se descõte en cada ano⁴, e que leue pã e vjno e frutos e rrentas do dito logar / fasta ser pago dos ditos V M *morauidís*; e que dándolle os ditos *morauidís* ao dja de *Santa María* de / agosto
700 que seja tiúdo de os tomar e lle deixar seu logar desêbargado; outorgarõ / carta firme, et çétera. *Testigos: Gonçaluo Mariño e Ares de Leys⁴*, escudeyros do dito señor Sueyro Gomes.

-31-

Este dja o dito señor Sueyro Gomes se obrigou⁴ que se nõ dese os ditos *morauidís* ao dito Pero / Cruu⁴ ao dito praso, de[ue]¹⁰⁴ dar a dita súa moller en cada
705 ano⁴ outra tãta rrêta de pã e vjno / como⁴ ouvese ãno dito lugar. *Testigos: os ditos. //*

(15V)

-32-

Doaçón.

Ëna freigresja de Sã Saluador de Taragoño, estando en casa de Juã / d'Ouril, a XIII djas do mes de junjo de LVII anos⁴; como⁴ eu Aldonça Munjs, / moller de Roy de Leys⁴, moradora en Sã Pedro de Vialo, outorgo e coñosco / que dou en bõa e pura
710 doaçõ, *segundo e ãna maneyra* que mellor lo poso / e deuo dar, de feyto e de *dereyto*, a vós, Sancha⁴ Rrodrigues, moller que fostes de *Fernand* / Gomes da Mẽda, moradora en Sã Geenjo de Vamjo, que estades presente, o meu padroádego¹⁰⁵ que me perteesçe aver ãno b[e]neficio¹⁰⁶ de / Sã Pedro de Vialo por bos de *Fernand Garçia* de Vialo, meu padre, de que / eu solja leuar húa faneiga de pã; a qual dita doaçõ vos faço
715 porlas / moytas graças e bõas obras que en este mũdo eu de vós ey rreçebjdo, / e prometo e me obligo⁴ cõ todos meus bẽes de vosla nõ rreuocar / nõ rremouer en algũu tempo nõ por algũa rrasõ, so obrigaçõ dos ditos / meus bẽes; e desde aquí me

desapodero de jur e posesiõ do dito padroád/ego e pono e apodero en el a vós, a dita Sancha⁴ Rrodrigues, e a vosas boses / e herdeyros e soçesores, para que seja voso e
720 deles, para vender, trocar, en/penar, faser dele e en ele o que vós quiserdes e por bẽ touerdes como⁴ / de vosa cousa propia, libre e desẽbargada, çerca do qual rrenũçio quaes/que(e)r leys⁴ e outorgo carta firme de doaçõ ante¹⁰⁷ o presente notario e testigos qual pare/sçer signada⁴ de meu signo⁴, et çétera. Testigos que forõ presentes: Juã d'Ouril, / morador ãna dita freigresja de Sã Salvador, e Esteuõ do Njne⁴, morador en
725 Njne⁴, / que he ãna freigresja de Sã Viçenço de Çespoõ, e Fernando d'Oeste, criado da dita Sancha Rrodrigues.

-33-

Vẽta.

Este dito dja, mes e ano⁴, ãno dito logar. Eu, a dita Aldonça Munjs, moller do / dito Rroy de Leys⁴, outorgo e coñosco que vendo por juro de herdade para senpre /
730 jamais, para vender, trocar, cãbiar, a vós, a dita Sancha⁴ Rrodrigues, o dito / meu padroádego do² dito benefiçio de Sã Pedro de Vialo, en que eu ey / a dita hũa faneiga de pã que me perteesçe por bos e padroádego do / dito meu padre, Fernand Garçia de Vialo; o qual vos vendo por preço e / cõtía de seysçentos⁴ e trijnta⁴ morauidís vellos, que logo de vós rreçebj / en çinco diñeyros castelaas e hũu florín⁴ d'ouro e en
735 brancas, en presença / do notario e testigos desta carta, rrealmẽte e cõ efecto, de que me outorgo por entre/ga, cõtenta⁴ e bẽ pagada; e se o dito padroádego máys / vale voslo dou en pura doaçõ por cárregoos que de vós teño / porlas moytas bõas obras que de vós ey rreçebjdo; oblígome⁴ cõ / todos meus bẽes de vos faser çerto e sãao o dito padroádego e / vẽta que del vos faço, e de voslo desẽbargar de qualque(e)r
740 persona⁴ que / voslo quiser contrariar, so pena⁴ da dita cõtía; e desde aquí me quito / e deixo do jur, tenẽça e posesiõ do dito padroádego e pono e / apodero en el a vós, a dita Sancha⁴ Rrodrigues. Dou poder aos juýses / e justiças⁴ e rrenũçio(u) todas leys⁴ e outorgo carta de vẽta forte e / firme ante o presente notario e testigos qual paresçer signada de seu / signo⁴. Testigos: os sobreditos. //

X (16R)

-34¹⁰⁸-

745 Venta / de Fernán Seco.

Este dito dja, mes e ano⁴; ãno porto de Rriãjo. Como⁴ eu, Rroy Dominges, morador ãno / dito porto de Rriãjo, fillo de Pero Brãco, outorgo e coñosco que vendo firmemẽte / por juro de herdade para senpre jamais a vós, Fernand Seco, morador ãno / dito porto, que sodes absente, e a vós, Françisca⁴ Oanes, vosa moller, que /

750 estades presente, e a vosas bozes, herdeyros e soçesores, toda a mjña parte / que eu ey
e me perteesçe aver por bos e herēça do dito meu padre ãnos / tres pedaços de
herdade que está ãno Rrial, onde chamã Vieyro, que he / ãna freigresja de Santa
Coõba de Rriãjo, segũdo están prãtados e perfey/tados de castineyros e de salgeyros e
755 outros quaesque(e)r chantados; os / quaes hã por ljn̄deiros⁴ e se parten e estremã en
esta maneyra: o primeyro pedaço / máys de baixo jas de hũa parte cabo Bieyro e da
outra parte de Cordouã, e / entesta ãno tallo de Cordouã de vós, o dito Fernand Seco,
e da avadesa, e / vay o rrego por medjo del. Jtem o outro pedaço de medio jas sóbrela
cortiña / de Durã, que tẽ por Sueyro Gomes, que está donde chamã as Quintãas e jas
do outro / cabo o rrego como⁴ se toma do tallo de Fernand Rrodrigues Macre ata o
760 rrego donde / tijña Fernand Martíns da Rribeyra o lago do ljn̄o, e d'outro cabo
entesta ãna / cortiña das Quintãas, que tẽ Johán Durã de bos de Johán Peres. Jtem o
outro pedaço máis / d'ençima está á fonte⁴ de Matacãas, debaixo do camjño que vay
do porto para / Santiago, que jas entre o rrego da fonte e a leira da pedra que chamã
de Costãça / Lopes, que tẽ Johán Durã por Sueyro Gomes. A qual dita parte que eu
765 ey ãnos sobre/ditos pedaços⁴ así delindados vos vendo por preço e cõtía de oytēta /
moravidís vellos, de que me outorgo por bẽ cõtento e pago, por quanto los de vós /
rreçebjn̄n rrealmēte e cõ efecto, e en rrasõ da paga rrenũçio as dúas / leys⁴ que falã en
rrasõ della, et çétera; e se máys valen deste preço que / por ello me dades voslo dou
en pura doaçõ por moytas bõas / obras que de vós ey rreçebjdo; quítome do jur e
770 posesiõ e poño a vós, / os sobreditos, e a vosas bozes e herdeyros e obrígome cõ
todos meus bẽes / de vos faser çerta e sãa esta vēta que vos faço e de tomar o pleito /
e a bos contra qualque(e)r persona⁴ que vosla contraljar, so pena⁴ do dobro / da dita
cõtía; outorgo¹⁰⁹ carta de vēta forte e firme qual paresçer de meu / signo⁴ cõ poder a
las justiçias e rrenũçiaçõ de todas leys, et çétera. Testigos que / estauã presentes:
775 Durã Ferrnandes, morador en Rrianjiño, e Fernand Gonçalues, teçelán, e Garçia /
Martíns, moradores ãno dito porto.

-35-

Conpromjso.

En San Tomé do Mar, jx djas do dito mes e ano⁴. Este día como⁴ eu, Rroy
Mouriño / de San Tomé, e eu, Johán Peres, marineyro, morador en Santa María
780 Digna⁴, por nos quitar de pleitos e / cõtendas sobre rrasõ de diñeyros que dis o dito
Rroy Mouriño que le deue tornar da soldada / de seu fillo, forõ avenjdos de o
comprometer en amjgos⁴ árbitros arbitradores, o dito Rroy / Mouriño en mãos de
Afonso Rrodrigues de San Tomé, e o dito Johán Peres en maos de Johán Dominges,
carmena[dor]¹¹⁰ / de Põtevedra, que quedou de trager para que o librẽ en todo este

785 mes e¹¹¹ que estarã por¹¹²/la *sentençja* ou *sentençjas*, *mãdamento* ou *mãdamentos* que derẽ, so pena de dous mjll *morauids* / para la parte obediente; outorgarõ carta firme e forte de cõpromjso qual parecer / signada de mj signo⁴. *Testigos*: Sueyro Gomes e Gomes d'Ouvjna e Ferrnand Greýno.

-36-

Seguro.

790 Este dja se outorgarõ seguro os sobreditos¹¹³, de dito e de feyto e de cõsello, que nõ se errarã / ãnas personas⁴, saluo demãdarse a *dereyto*, so pena⁴ de perder los bẽes para / o dito Sueyro Gomes e das outras penas⁴ en [e]ste¹¹⁴ caso estableçidas en *dereyto*. / Seguro forte e firme. *Testigos*: os ditos. //

(16V)

-37-

Partiçón.

795 Ëno porto de Rriãjo, XIII djas do dito mes, ano⁴ dito. Como⁴ eu, Rroy Mariño / de Coorõ, morador ãna Marquesa, que he ãna freigresja de Santa María d'Asados, / e eu, Johán Chacõ, morador ãno dito porto, fillos legítimos herdeyros de María Áluares de / Coorõ, que Deus aja, por rrasõ que entre nós erã ou esperauã ser pleitos e de/bates e cõtendas sóbrela partiçõ dos bẽes que quedarõ da dita nosa madre⁴; / por
800 ende, outorgamos e coñosçemos que somos cõbenjdos e ygua/lados e que fasemos partiçõ de çerta parte dos ditos bẽes ãna guisa que / eu o dito Rroy Mariño aja e leue e quede cõmjgo e para mñ a meytade / do logar de Coorõ, que he ãna freigresja de Santa María de Caleyro, que he en terra / de Salnés, así de casas e cortes e ortas e enxjdos e vjnas e herdades / e chantados e outras rrentas e *dereyturas* e pertençias
805 que á dita meytade⁴ / do dito logar pertẽesçẽ e pertẽesçer deue, a mõtes e a fontes, cõ súas aguas / corrẽtes e vertentes, donde que(e)r que vay; e eu, o dito Johán Chacõ, que aja e leue / e quede cõmjgo e para mñ todo o logar de Comoojo, que he ãna freigresja de / Santa Vaya do Boyro, en terra de Postomarcos, así casas e casares, cortes / e ortas e enxjdos e vjnas e herdades e chantados e outras rrentas e *dereyturas*
810 / e pertençias que ao dito logar pertẽesçẽ e perteesçer deue, a mõtes e a / fontes cõ súas aguas corrẽtes e vertentes, donde que(e)r que vay; e esta dita / partiçón fasemos ãna maneyra sobredita en quanto a esto sobredito seẽdo / así avenjdos e yigualados a ello; e queremos e nos pra(a)s que, se / máys vale a hũa partiçón que a outra, que qualque(e)r de nós que leuare algũa / demahesja, que bõa pro le faça, que da tal demahesja fasemos pura / doaçõ o hũu ao outro e o outro ao outro; e cada hũu de nós,
815 partes sobre/ditas, nos obligamos⁴ cõ todos nosos bẽes avjdos e por aver de estar para

/ senpre jamais por esta dita partiçõ, e de o aver por firme, rrato e grato / e valedeiro para en todo tempo, e de nõ vijr nõ yr nõgũu de nõs outros nõ / outro por nõs contra ello nõ partido dello, e de faser çerto e sao o hũu de nõs / ao outro e o outro ao outro
820 estes ditos logares e cada hũu deles, so pena⁴ / de çent⁴ floríns⁴ d'ouro que caya e jncorra en pena⁴ o que o así nõ gardar / e conprr ou contra ello ou parte dello for; çerca do qual rrenũçiamos todas / leys⁴ e damos poder a las justiçias e outorgamos dúas cartas firmes / e fortes en hũu tenor, para cada hũu de nõs outros la suya, ante o presente / notario e testigos, firme e forte, qual paresçer de seu signo⁴, et çétera.
825 Testigos que forõ / presentes: Johán Seco e Garçía Mjgés, sastre, e Bieyto Gonçalues e Diego Garçía do / porto de Rriãjo.

-38-

En XXIII de junjo, ãno dito logar, Rroy de Lugo feso pleito e omenaje en manos / de Ferrnando de Catoyra de vijr de oje en hũu mes deser e declarar sobre / seu desposorio. Testigos: Vasco de Lees⁴ e Martjn de Rinlo e Johán Seco. //

830 Conpromjso.

Èno dito porto de Rriãjo, XVII djas do dito mes e ano⁴. Como⁴ eu, Pero Torrado, da / hũa parte, e eu, Ares Garçía d'Asados, moradores ãna freigesía de Santa María / d'Asados, por rrasõ que entre nós outros erã ou esperauã ser pleitos, debates / e cõtendas sobre herdades e outras quaesque(e)r cousas, somos cõbenjdos / e ygualados
835 de os conprometer e conprometemos en omes bõos, árbitros arbitradores¹¹⁵, / cõbén a saber: eu, o dito Pero Torrado, en Martijn de Tourís, e eu, o dito Ares Garçía, en / Johán Pereyreiros, moradores ãno dito porto de Rriãjo, para que o posã ver e librar e / sentençiar, nós, partes, presentes ou nõ presentes, segundo acharẽ por dereyto ou como⁴ / quiserẽ e por ben touerẽ, quitando da hũa parte e dando á outra e da outra / á
840 outra, e que o posã sentençar fasta dja de Santiago de julljo primeyro que võe¹¹⁶, / de estar porlo que mãdarẽ e sentençarẽ so pena⁴ de dous mjll morauidís vellos. / Outorgarõ carta de conpromjso qual paresçer signada de meu signo⁴, en presença dos / testigos que a ello forõ presentes¹¹⁷. A pena para a parte obediente. Testigos: Pero dos Santos / e Johán Rrodrigues de Rriãjo e Diego d'Outeyro de Taragoño.

845 Este dja, mes e ano⁴ sobreditos. Como⁴ eu, Pero Santos, morador ãno dito porto de Rriãjo, / por rrasõ que María Oanes de Traua, moradora en Santa Vaya do Araño, mãdou por / seu testamẽto a Gonçaluo Fortes, seu sobriño, fillo de Diego d'Outeyro, morador en Sã Saluador / de Taragoño, casas e casares e vjnas e chantados⁴ e outras rraýses, a mõtes / e a fontes, cõ súas aguas⁴ corrêtes e vertêtes, donde que(e)r que vã,
850 que a ela pertesçã / ãna freigresja de Sã Saluador de Taragoño, por bos de Pumar de Munj[ño]¹¹⁸, dos quaes / ditos bees deixou por seu testamẽto por gardador deles a mj, dito Pero dos Santos, fasta / que¹¹⁹ o dito moço chegase aos XVIII° anos⁴ e que despoys que llos dese / e entregase; por ende⁴ outorgo e coñosco que desde oy, dito dja, dou e entrego ao / dito Gonçaluo Fortes os ditos bẽes e los traspaso e poño en el
855 e ãno jur e posesiõ / deles para que seã seus para faser deles o que quiser e por ben touer, como⁴ de súa / cousa propia, libre e desẽbargada, por quanto o dito moço pasa ja dos ditos / XVIII° anos⁴; outrosí outorgo e coñosco que, por quanto a dita María Oanes por seu testa/mẽto mãdou a mj, o dito Pero dos Santos, casas, casares, vjnas, herdades e chãtados / e outros herdamentos a mõtes e a fontes, que le perteesçã por
860 bos de Ferrnand Ares, / a donde que(e)r que forẽ ãna fregresja de Sã Saluador de Taragoño, que de súa propia / libre võtade le plasja de as deixar e traspasar e deixou e traspasou e dou / en pura dõaçón ao dito Gonçaluo Fortes, para que seã seus para

865 trocar, câbiar e ãna/genar e faser deles e en eles como⁴ de súa cousa propia, libre e desẽbar/gada, e le ponja e puso ãno jur e posesiõ de todo ello. Outorgou / carta forte e firme de rreleixaçõ e doaçõ qual paresçer⁴ signada⁴ de / meu signo⁴. Testigos: Afonso de Valeyró[n]¹²⁰, escudeyro de Leyño, e Johán Rrodrigues da Torre e Johán / Durã, moradores ãna frigresja de Rriãjo.

Feyta para / Diego d'Outeyro, / seu padre, / que a leuou.

-41-

870 Este dja, o dito Gonçaluo Fortes dou carta de pago e¹²¹ por libre e quito para senpre jamays ao dito / Pero dos Santos dos ditos bẽes e dos outros bẽes que quedarõ da dita María Oanes, que pertẽesciã ao dito moço¹²². Outorgou carta firme, et çétera. Testigos: os sobreditos. //

(17V)

-42-

875 Este dito día, mes⁴ e ano⁴ susoditos, ãno porto de Rriãjo. En presençia de m̃j, Áluar Peres, / escriuano e notario, e testigos de yuso escriptos, et çétera, pareceu presente Diego dos Santos, morador / ãno dito porto, e diço que tomaua e tomou enfiado a Ferrnand Gomes de Castẽda, morador ã / Castẽda¹²³, de mão e poder de Fernando de Catoyra, logartenẽte de juís, que lo tenja preso a pedi/mẽto de Álvaro da Egleia, morador ãno dito porto, por rrasõ de çento e çinquoõta morauidís / vellos que lle deuja, de que fiso juramẽto en forma de deryto Juã da Hermjda, que / Deus
880 aja; obligouse de o presentar fasta dja de Santa María de agosto primeyra que / vén o de trager testimoyo de como⁴ rrequireu aos herdeyros do dito Johán da Hermita ante / a justiça da terra e de como⁴ lle nõ cõpriron de deryto ou de pagar de llano en / llano⁴; pedeuo por testimoyo o dito Ferrnand Gomes. E logo o dito Álvaro da Egleia lle / dou poder conprido ao dito Ferrnand Gomes para rrecabdar os ditos CL
885 morauidís dos ditos / herdeyros e dar carta de pago e jnjuysjar, se neçesario for, e faser e deser e / rrasonar e procurar, et çétera. Carta firme. Testigos: Afonso Crespo, morador en Chãtada, e Pero / da Souereyra, morador en Sã Jurjo de Chãtada, e Juã d'Abuýn, morador en Rriãjo.

Físosse para / o dito Ferrnand Gomes.

890 Poder.

Este dito dja, mes e ano⁴, ãno dito logar. Fernand Lopes, pixoteyro, *vesiño* de Santiago, / dou seu poder conprido¹²⁴ a Fernando¹²⁵ de Valay, *vesiño* de Santiago, para / rrecabdar en seu nome⁴ e para el CCCC^o *morauidís* vellos que tijna por sentençja sobre Sancho⁴ / Paas⁴ e hũa dobra de Gonçaluo de Pereyra que lle prestou e XX
895 *morauidís* que lle saleu / por fiador Pero Garçía, armeyro, *vesiño* de Santiago, e para dar carta de pago e / jnjuysjar, se neçesario for; poder firme, et çétera. Testigos: Johán de Gayoso, *vesiño* de Santiago, e Pero de Villanustre, e Johán d'Abuýn, *vesiño* de Rriãjo.

Procuraçõ.

900 Ëno dito porto de Rriãjo, XIX días do dito mes de junjo, ano⁴ dito. Como⁴ eu, Juã / Bõo de Treytes, morador ãna freigresja de Sã Viçenço de Sespoó², faço meus / çertos, suficiẽtes procuradores a mjña moller, María Mõteyra, e a Afonso de Calo, / *vesiño* da çibdade de Santiago, para en todos meus pleitos, moujdos e por mouer, / ante o señor arçobispo, como⁴ ante seu allcalde mayor ou outros seus juýses / e
905 justiçias, como⁴ para ante outros quaesque(e)r, e para sostituýr en seu / nome⁴ outro ou outros procurador ou procuradores; outorgo¹²⁶ aver por firme, rrato e grato⁴ todo quanto por eles for feyto, dito, rrasoado, procurado¹²⁷, / so obrigaçõ de mj mesmo e de todos meus bẽes mobles e rraýses, / que para elo espresamẽte obligo⁴; outorgo carta de procuraçõ forte e firme, / qual paresçer signada de meu signo⁴. Testigos:
910 Pero do Duey, morador / en Sã Viçenço de Aguas Santas, e Gonçaluo de Treytes, morador en Treytes, e Afonso da / Egleia, morador en Rriãjo¹²⁸. //

XII (18R)

Coudeçillo.

Este dja, Gomes Lourẽço, morador en Santa Vaya do Boyro, outorgo e coñosco que por / rrasõ que teño feyto e outorgada mjña mãda e testamẽto por ante Gomes de
915 / Nemãcos, qu'el rretificaua e rreteficou a dita mãda *segundo* que por ant'el a / avía outorgado e aquella avía¹²⁹ por firme⁴, estable e valedeira / para senpre jamays⁴; e máys allende do cõtiúdo ãna dita mãda, diso / que mãdaua e mãdou e que fasja herdeira en todos seus bẽes a Ynés / Peres, súa filla, que lle despoys⁴ naçeu, e que sostituya de hũu fillo en / outro, e que morrendo todos menores de hedade, que se

920 tornase⁴ a mãda / *segundo* que a avía outorgado; e mays que mãdaua a Afonso da
Veiga, morador / en Noya, seu conpridor e titor, a súa leyra de herdade qu'el teñe ãna /
agra de Brió, que disẽ a Mámoa, por seu traballo; esto morrẽdose / seus fillos
menores de hedade. Outorgou carta de coudeçillo e rretificaçõ, / qual paresçer⁴
925 signada de meu signo⁴. *Testigos*: Bras Rrodrigues, cura da dita / Santa Vaya, e Johán
de Brió, moradores ãna dita Santa Vaya, e Johán Bõo / de Treytes, morador en
Çespoõ.

-46-

Vẽta.

Este día, mes e ano⁴, ãno dito Rriãjo. Como⁴ eu, Ferrnand Carrao, morador ãna
freigresja / de Sã Saluador de Taragoño, vendo a vós, Pero Mjgés d'Ourolo¹³⁰, por
930 juro de herdade para senpre jamays⁴, / para vender, enpenar, trocar e ca[n]biar¹³¹,
çinco marjas de herdade, que jasẽ ãno agro / do Outeyro, a sóbrela fonte⁴ d'Ourolo,
que jas jũto cõ o marco que se parte de / Johán de Camaño, que vay da hũa parte de
longo sóbrela vjna de Johán d'Ourolo / e da outra parte vay dar ãno rrego da vjna de
Pumar de Munjño, as quaes / eu ove de Diego d'Outeyro por venta¹³² que dellas me
935 fiso¹³³; as / quaes ditas marjas vendo a vós, Pero Mjgés d'Ourolo, alfayate⁴, morador
en Orolo, / por preço e cõtía de çent⁴ morauidís vellos, de que me outorgo por cõtẽto
e bẽ pagado, / por quanto os rreçebý logo en diñeyros cõtados en presença do notario
desta carta e *testigos*; / obligo⁴ a mĩ e a todos meus bees de vos faser çertos e sãas e
desẽbar/gadas as ditas marjas de herdade de qualque(e)r persona⁴ que as veña /
940 contrariãdo, so pena do dobro da dita cõtía; déyxome do jur e posesiõ / da dita
herdade, e desde aquí poño e apodero ãno jur e posesiõ della / a vós, o dito Pero
Mjgés e a vosas bozes e herdeyros; dou poder a quaesque(e)r / justiçias⁴ e rrenũçio
todas leys¹³⁴. Carta firme, et çétera. *Testigos*: Pero da Egleia / e Ares de Barrãtes,
moradores en Rriãjo, e Rroy d'Ermjde, morador en Vialo.

-47-

945 Fe.

En Rriãjo, lũus, XX djas do dito mes de junjo, ano⁴ dito. Paresçeu Pero do Vilar
/ de Rreconco ante Fernando de Catoyra, alcayde¹³⁵ do señor, e acusou e / demãdou
fe contra Johán Gillelmes de Villacoua, morador ãno Paaço, por quanto le / avía
asinado o dito Fernando de Catoyra para oje ao dito Johán Gillelmes que trouxese /
950 seus *testigos*, en rrasõ de çerta jnjuria; e porque nõ pareçeu, absolueu ao / dito Pero

do Vilar e cōdenou ãno praso ao dito *Johán Gillelmes*. *Testigos: Johán d'Ou/riil e Johán Paas⁴ e Pedro de Fruýme¹³⁶*. //

(18V)

-48-

Carta de pago.

En Rriãjo, XXVI djas do dito mes de junjo, ano⁴ dito. Pero de Teayo, morador
955 ãna Cruña, / se outorgou por ben cōtento e pago dos oyoçentos *morauídís* vellos que
lle deuja / *Johán Peres de Leyro*, por quanto coñosceu que os avía rreçebjdo
rrealmēte e cō efecto / del e de *Johán Pereyreiros*, morador en Rriãjo, en seu nome⁴,
os quaes lle deuja por / rrecabdo ante notario; dou por n̄jgūd o dito rrecabdo e
rrenũciou as leys / que falã en rrasō da paga, e outorgou carta de pago e de fin e /
960 *quitamēto*, qual paresçer⁴ de meu signo⁴. *Testigos: Johán Cãtelrra e Fernand / Peres*,
vicario, e *Pedro de Villanustre*, moradores en Rriãjo.

-49¹³⁷-

Venta.

Ëno dito lugar de Rriãjo, XXVII djas do dito mes e ano⁴. Como⁴ eu, Pero de
Teayo, *vesiño* da Cruña, vendo a vós, *Johán Seco de Rriãjo¹³⁸* e a vosas boses, para
965 vender, trocar, enpenar, *et çétera*, / a mjña parte da herdade, así casas como⁴ casares,
vjnas, herdades, ortas, enxjdos / e chantados e outros herdamētos a donde que(e)r que
vã, a mōtes e a fontes, cō súas / aguas corrētes e vertētes e perteneçias, que eu ajo e
teño e me perteesçe / e perteesçer deue ãno Rrial de Pegigeyro, que he ãna
freig[re]sja¹³⁹ de Sã Gião / de Leyño, e por bos de mjña aboa, *Marina Brãca*, e de meu
970 padre, *Gonçaluo de Teayo¹⁴⁰*, que se parte cō fillos / de *Johán Ares e Pedr'Arias¹⁴¹*, o
qual vos vendo e a vosas boses por preço / e cõtía de çent⁴ *morauídís* vellos, de que
me outorgo por pagado, por quanto os rreçebj / logo, en presença deste notario e
testigos, en hũa dobra d'ouro e de peso castelãa; / *quito* e parto de m̄j o jur e posesiō e
o pono e traspaso en vós e vosas / boses, e oblígome cō todos meus bees de voslo
975 faser çerto e são e / de pas e desēbargado de qualque(e)r persona⁴ que voslo vena
demãdãdo, / so pena⁴ do dobro da dita cõtía. Outorgo carta firme qual paresçer, /
signada⁴ de vós, dito notario. *Testigos: Jácome de Medjn e Johán Cãtelrra / e*
Fernand Gonçalues, moradores en Rriãjo¹⁴².

Doua por n̄jgúa / *Johán Seco* e mã/doua testar.

980 Procuraçõ / e poder.

Este dja, XXVII días do dito mes¹⁴³, o dito Pero de Teayo faço meu procurador, e para sostituír¹⁴⁴ ñnos pleitos e nõ en al¹⁴⁵, e dou meu poder cõprido ao dito *Johán Seco*, morador en Rriãjo, / para que por mñ e en meu nome⁴ e para mñ¹⁴⁶ posa rreçebjr e rrecabdar pã e¹⁴⁷ bestias / e¹⁴⁷ herdades que a mñ perteescã en terra de Postomarcos e¹⁴⁷ ñna Luaña / e as partyr e estremar *segundo* entẽdere que a mñ cũpre e quiser e por bẽ / touer, e para que o posa demãdar e, se neçesario⁴ for, entrar en cõtẽda / de juýsjo e dar carta de pago¹⁴⁸, e cõpoer e cõprome/ter en mão de amjgos *et çétera*¹⁴⁹, e para avenjr e ygualar / qualqu[er]¹⁵⁰ pleito ou debate que teña en esta dita terra de Postomarcos. / Poder e procuraçõ firme bastante qual paresçer de meu sjgno⁴.
985
990 *Testigos*: os / ditos. En espeçial que posa rreçebjr de *Gonçaluo* de Rrial¹⁵¹ dúas fanegas / de pã que lle erã deujdas do froyto pasado¹⁵².

Seguro.

En Leýno, XXIX do dito mes. *Gonçaluo* de Cõos, mayordomo d'Arcos de Furcos e Lopo⁴ de Costẽda segurá/rõse de dito e de feyto, saluo demãdãdose a dereyto, so pena⁴ de II M *morauidís* vellos. *Testigos*: *Martiño Jácome*⁴ / *Françés* e Pero de Tresande e *Garçía* de Páramos. //

995

-52-

En Leyño, tres días de julljo de LVII anos⁴. Como⁴ eu Pedro de Teayo, fillo / de
 Gonçaluo de Teayo, morador ãna Cruña, vendo a vós, Pero de Ben, e a Tareyia
 1000 Oanes, vosa moller, / moradores en Barral de Beejo, que he ãna freigresja de Sã Gião
 de Leyño, e / a vosas bozes; cõbén a saber: os tres çelemjs de pã que eu ey ãno casal /
 de Afonso Grande de Pegigeyro, que o dito Afonso Grande ouvo e lle fincou por bos
 de seu aboo⁴, Afonso Beturro, os quaes ditos tres çelemjs de pã a mñ perteesçen / por
 bos de meu padre, Gonçaluo de Teayo, e de mjña aboa⁴, Mariña Brãca, / os quaes sō
 1005 porla medida que a mñ soyã de pagar por preço e cõtía / de çent⁴ morauidís vellos,
 que por vós e en voso nome⁴ me dou e pagou en / Rriãjo Johán Seco en hũa dobra
 d'ouro crusada, de que me outorgo por / ben pago, e en rrasó da paga rrenũçio las leys
 que falã dela, et çétera; / e oblígome⁴ cō todos meus bees de voslos faser çertos e
 desẽbar/gados en todo tenpo, so pena⁴ do dobro da dita cõtía, e desde agora / me
 1010 parto e quito de jur, teẽça e posesiõ e señorío que eu ey aos / ditos III çelemjs de pã, e
 poño e apodero ãno jur e posesiõ e señorío / deles a vós, o dito Pero de Ben, e a vosa
 moller, Tareyia Oanes, e a vosas bozes / e herdeiros que sejã vosos deste¹⁵³ dja en
 adeante, para vender, trocar, / enpenar, cõcãbiar e faser deles e en eles o que vós
 quiserdes e por bẽ / touerdes, como⁴ de vosa cousa propia, libre e desẽbargada; do
 1015 qual / outorgo carta firme qual paresçer signada⁴ do presente escriuano, cō poder / a
 las justiçias e rrenũçiaçõ de todas leys, et çétera. Testigos: Pay Rromeu / de Vialo e
 Ares de Leys e Lopo⁴ de Goyaas, escudeyros de Sueyro Gomes.

Quedou XVIII° morauidís / vellos para / domingo¹⁵⁴.

-53-

Doaçõ.

1020 Ëno dito lugar, III° djas do dito mes, ano⁴ dito. Como⁴ eu, Sueyro Gomes de
 Souto/mayor dou en pura e bõa doaçõ, nõ rrebocable, a vós Juã de Bustelo, / fillo de
 Johán de Bustelo, morador en Terrío, así como⁴ herdeyro que so[des]¹⁵⁵, herdade /
 donde façades lugar¹⁵⁶, casas, cortes, cortiña e q[ui]nteyro¹⁵⁷, eyra rrasoable sãbrela
 de Pedro de Terrío, / e enxjdo e asento⁴ rrasoable⁴, para morar hũu labrador ãno dito
 1025 lugar / de Terrío, que he ãna freigresja de Sã Gião de Leyño, marcado en esta guisa: /
 desde lo porto de Souereyra fasta la agua que vén para o paço, e do outro / cabo que
 faça a¹⁵⁸ dita eyra, a qual dita doaçõ vos faço por vos faser merçed e / graça e boa

obra, por cárrego que de vós teño e porque vós vijndes a morar / a meu señorío para que seja voso propio¹⁵⁹; do qual outorgo carta firme cō rrenūciaçõ / de todas leys qual
1030 paresçer signada do presente notario. Testigos: Pay Rromeu / de Vialo e Lopo⁴ de Junque(e)iras e Rroy Mariño o Moço e Garçía de Páramos, escudeyros / do dito Sueyro Gomes.

Prometo de a nõ rreuocar so pena de JM *morauidís*¹⁶⁰. //

(19V)

-54-

Foro.

1035 En Triães da freigresja de Sã Cristoual d'Auãqueiro, des días de julljo, ano⁴ dito¹⁶¹. Como⁴ eu, *Johán París*, / canónjgo⁴ de Sãtiago, morador en Rriãjo, en nome⁴ do Collejo de Sã Espíritus de *Santiago*, / aforo a vós, Ares de Triães, e a vosa moller, Eluyra Ares, que estades presētes, / e a vosas boses e herdeyros para senpre jamays, cōbén a saber: as des / marjas de herdade da Nogeira que jasē dentro dos baçelos da
1040 seara / que entesta da hũa parte do vendaual ãna congostra que vay para / la Rribeyra, e da parte do nordés entesta ãna vjna que vós teedes a/forada de Sã Payo. *Jtem* outras tres margas de herdade do Cardal que jasē / dentro da dita chousa, que jasē a par da vjna que vós teedes de Sã Payo, / da parte do mar, e allende delas escontra o mar jas a leyra das Barre/gãas e de *Gonçaluo* de Triñaas. *Jtem* máys¹⁶², a herdade do Tallo
1045 Grande que jas / trasla vjna de *pjneyro* de Pay Rromeu escontra o vendaual sóbrela rriba / do mar, as quaes ditas herdades así marcadas vos aforo para senpre jamais, / para que as prãtedes e ponades de vjna e cō cõdiçõ que as dedes postas / e prãtadas de oje en dous anos⁴ conpridos segujētes, e que me dedes / de foro en cada ano⁴ para senpre jamays vós e vosas boses e a m̃j / e aas mjñas en vosas vjdas o quinto do vjno
1050 á dorna, e despoys / de vosas vjdas, que vosas boses e herdeyros dē a m̃j e aas mjñas / de foro en cada ano⁴ o quarto do vjno á dorna, forro e *quito* de toda / costa, e que me chamedes para vendimjar e dedes de comer a m̃j ou / a que(e)n por m̃j lo for a rreçeber o dja que se partyr, e avedes de choer / as ditas bjnas e podar e cauar e sopoer e esfollar e dar bõos labo/res segũdo a vjna pertēesçe dar bõos labores e
1055 rreparo; oblige⁴ / de vos faser çerto [e]¹⁶³ sao este foro por m̃j e por meus bees e porlos bees / do dito Collejo de Sã Espíritus, e de nõ boslo *quitar* por máys nē por menos / nē al tãto que outro por ello me dé, so pena⁴ de JM *morauidís* vellos. E eu, / o dito Ares de Trinaes, e eu, a dita Eluyra Ares, así rreçebemos as ditas / herdades e foro para o *conprir* e pagar¹⁶⁴, por nós e por nosas / boses para senpre jamays, a vós, o
1060 dito *Johán París*, e ás ditas bosas / boses e herdeiros segũdo e ãna maneyra que dita he, so a dita pena⁴ / dos ditos *mjl* *morauidís*, do qual nós, las ditas partes,

outorgamos dúas / cartas de foro fortes e firmes qual parescerẽ signadas do presente / notario, para cada hũu de nós outros a súa, feytas en hũu thenor⁴, / cõ poder a las justicias e rrenũciaçõ de todas leys, et çétera. Testigos que forõ presêtes: / Sueyro
1065 Yanes, capelã de Moyrame, e Pero do Outeyro de Rriãjo e / Pero Çitoula, morador en Beejo. //

XIIIº(20R)

-55-

Vêta.

En Quintãas, que he ãna fregresja do dito Sã Cristoual d'Auãque(e)yro¹⁶⁵, a X días de julljo, ano⁴ / dito. Como⁴ eu, Tareyia Peres, moller que foy de Pero Vjdal, que
1070 Deus aja, vendo a / vós, Pero Çitoula, morador ãno Barral de Beejo, que he ãna freigresja de Sã / [Giã de Leyño]⁵⁷, e a vosa moller, tódaslas herdades, casas e casares, cortes, eyras, enxj/dos, chantados e outras qualesque(e)r cousas que a mĩ perteesçen e perteesçer / deuẽ en qualque(e)r maneyra e por qualque(e)r rrasõ por bos de mjña madre, / Sancha⁴ Martíns, ãnas fregresjas de Santa Coõba de Rriãjo e Santa
1075 María de Leyro / e Santa María d'Isorna e en Sã Giã de Leyño, a mõtes e a fontes, donde que(e)r / que vã cõ súas aguas corrêtes e vertêtes e perteeças, o qual todo que dito he / vendo a vós e vosa moller, Mayor Gonçalues, e a vosas bozes, para vender e / enpenar e trocar e câbiar e faser dello e en ello como⁴ de vosa cousa propia⁴, / libre e desẽbargada, et çétera, por preço e cõtía⁴ de çento e sesẽta morauidís vellos, / quitos
1080 de alcauala e desma, de que me outorgo por ben cõtenta e pagada, / por quanto os de vós rreçebjn rrealmẽte e cõ efecto, e en rrasõ da paga / rrenũçio as dúas leys que falã dela, et çétera; oblígome⁴ cõ todos meus / bẽes de voslo faser çerto e sao e desenbargado de qualque(e)r persona⁴ / que o vena contrariando, so pena do dobro da dita cõtía; e desde agora / me quito e parto de jur e posesiõ dello e poño ãno jur e
1085 posesiõ / e señorío dello a vós, o dito Pero Çitoula, e vosa moller, Mayor Gonçalues, e / a vosas bozes, do qual outorgo ante o presente notario carta de vêta firme / e forte, qual paresçer signada de seu signo⁴, et çétera. Testigos: Marjñ Capelo e / Bras [Rrodrigues]⁵⁷, clérigo de Santa Baya de [Boyro]⁵⁷, e Rroy Franquino, morador en / (en) Sãt'Ander de Curas.

-56-

1090 Obrigaçõ.

En Rriãjo, XI días de julljo, ano⁴ dito. Por rrasõ que Costãça de Sã Giã, moller / de Afonso de Sã Giã, estaua en sentençja d'escomuyõ por çertas cartas a pedimento de Mayor / Afonso, e la enterrou Johán París cõ que lle derõ prenda para cõtêtar a

dita Mayor Afonso, / a qual dita prenda, o dito *Johán* París oje dito dja daua a
1095 Afonso de Querêtes, o Vello; por ende / eu¹⁶⁶, o dito Afonso de Querêtes, me obligo⁴
de faser cõtenta⁴ e paga aa dita Mayor Afonso, do que lle / era tiúda a dita Costança
de Sã Gião fasta dja de *Santiago* primeyro que vê, e / que dentro deste térmjno traiga
ao dito *Johán* París carta por donde sea libre e / *quito*; outorgou carta firme, et çétera.
Testigos: Bieyto *Gonçalues* e *Vasco* de Lees e Afonso de Malpjca, moradores ãno
1100 dito porto.

-57-

Este dja, o dito Afonso de Sã Gião se obrigou⁴ de sacar a pas e a saluo ao dito /
Afonso de Querêtes por sy e por seus bees e de lle pagar todo o dano⁴, et çétera. /
Testigos: os ditos. //

(20V)

-58-

Testimoyo / Sueyro Gomes.

1105 En Leyño, ãnos paaços de Sueyro Gomes, a xv djas de julljo, ano⁴ dito¹⁶⁷. O
dito Sueyro Gomes diso que, por / quanto onte⁴, quinta feyra, que forõ XIII° djas do
dito mes, o arçobispo entrega/ra¹⁶⁸ fengidamēte a dona⁴ Juana⁴ de Luna⁴, súa moller, a
Johán Mariño, / seu yrmão, a qual vijndo en camjño pasãdo por cabo da egleia de /
Santiago de Padrõ se fora e se lançou, contra võtade do dito *Johán* Mariño / e dos
1110 escudeyros que cõ ela vijnã, ãna egleia de *Santiago* de Padrõ; por ende⁴, / que por se
ella absentar e apartar del como⁴ de seu marido, sen súa / liçençia⁴ e contra súa
võtade, que protestaua e protestou que cayese e jncurri/se e ouvese caydo e jncurrido
ẽnas¹⁶⁹ mayores penas çeujles e cremjnales / estableçidas en deryto en tal caso, e que
perdese e aja perdido arras e dote / e todos seus bẽes, e de como⁴ diso que o daría
1115 máys cõpridamēte por escripto / o pediu por testimoyo. Testigos: *Johán* Mariño,
arçidiano⁴ de rreyña¹⁷⁰, e *Njculao* / *Gonçalues*, clérigo de Sã *Johán* de Meaño, e
Fernand Peres Calaçiña, clérigo, e *Fernando* Rrodrigues Greýño / e *Pay* Rromeu de
Vialo e *Gonçaluo* Mariño e *Rroy* Mariño, o Moço, e *Nuño* *Fernandes* / de *Geemõde*
e *Lopo*⁴ de *Jũque*(e)iras e *Lopo*⁴ de *Goyaes* e *Johán* *Marino* de *Goyãas* / e *Lopo*⁴ de
1120 *Vilar* e *Gomes* de *Galisjã*n, escudeyros que vijnã presentes quando la / dita seõora
dona⁴ Juana⁴ se lançou ãna dita egleia./

1125 Ënos ditos paaços, XVIIIº d'jas do dito mes de julljo, ano⁴ dito. Este d'ja Rroy
Mariño, / o Moço, así como⁴ verdadeyro padrõ que diso que era¹⁷¹ / dos dous quartos
dos tres quartos cõ cura do benefício de *Santa María* d'Isorna / e diso que presẽtaua e
1130 presentou os ditos dous quartos cõ cura que lle pertẽesçen / ãno dito¹⁷² benefício por
seu patrimoño, por si e en nome⁴ de súa moller, / en Lopo⁴ d'Argũde, clérigo, fillo
quarto de Rroy Ferrnandes d'Argũde, clérigo ydonjo; pre/sẽtou para ante o señor deã
ou seus vicarios o(o)u outro que de *dereyto* deua, fiso / juramẽto sòbrela crus⁴ en
1135 forma que nõ avía rreçebjdo cousa tocãte / a sjmonja. E o dito clérigo que presente
estaua rreçebeu a dita presẽtaçõ / e fiso juramẽto en forma de *dereyto* çerca da
sjmonja, *et çétera*. Outorgou / carta de presentaçõ firme *et çétera*. Testigos: *Johán*
Mariño de Soutomayor, arçidiano⁴ / de rreyña, e *Gonçaluo* Mariño e *Johán* Mariño,
escudeyros.

Procuraçõ / Éytor.

1135 Ënos ditos paaços⁴, XIX do dito mes, ano⁴ dito. Sueyro Gomes de Soutomayor /
outorgou¹⁷³ súa procuraçõ bastante a Éytor de¹⁷⁴ Benevjdes, seu escudeyro, / para
sostituýr en todos seus pleitos, moujdos e por mouer, [en]¹⁷⁵ espeçial / para ãno de
Põtevedra cõ o seu porto de Portonouo sòbrela salga, / e para deser e rresponder;
obligose cõ seus bẽes de aver por firme, rrato / e grato o por el feyto o por seu
1140 sostituyto⁴; outorgou carta de procuraçõ / forte e bastante qual paresçer de meu
signo⁴. Testigos: Rroy de Salnés, / morador en Sjmes, e Lopo⁴ de Mosonço e Rroy
Mariño, o Vello, escudeyros / do dito Sueyro Gomes. //

Foro.

Enos ditos paaços de Leyño, XX djas do dito mes⁴ de julljo, ano⁴ dito. / Como⁴
1145 eu, Sueyro Gomes de Soutomayor, aforo para senpre jamays⁴ / a vós, Diego Caluo de
Leyño¹⁷⁶, que estades presente, e a vosa moller, Tareyia Vasques, moradores / ãna
freigresja de Sã Gião de Leyño, e a vosas voses, herdeyros e soçesores, / toda a
herdade que jas por poer agora ãna Lamosa, ãna vjna grande⁴ / d'Entre Carreyras, que
entesta⁴ ãna vjna de Johán dos Santos e d'outro cabo ãna / de Pero de Ben, e jas de
1150 longo cõ a vjna de Pero d'Erbón, e da outra parte jas / Pedr'Ares, a qual dita herdade
así marcada vos aforo por m̃j e por mjñas / voses para que a chantedes e ponades de
vjna en este ano⁴, e avédesme / de dar de foro a [m̃j e a]¹⁷⁷ mjñas boses e vós e vosas
voses en cada ano⁴ para / senpre jamays⁴, así da vjna que en esta herdade poserdes
como⁴ da / outra vjna vella que vós agora labrades ãna dita chousa d'Entre Carreyras,
1155 / o quarto do vjno que Deus⁴ en ellas der á dorna, o desmo a Deus pagado, / por
quanto mjña võtade he de vos tornar a dita vjna vella de terço / en quarto cõ esta
outra que avedes de faser e avedes de pagar os foros / segũdo que pagã os outros
foreyros por rrasõ da jãtar e avedes de / chamar a meu mayordomo quando quiserdes
vendimjar e trager o vjno / á bodega segũdo custume⁴ e avedes de cauar e arrendar e
1160 rrodrigar / e desfollar e cerrar e dar a ditas vjnas as outras labores que menester /
ouverẽ por maneyra que por mēgua de boo rreparo nõ se perdan, / e avéndolas de
vender ou traspasar que seja cõ mjña liçençia⁴, e querẽdo/as eu, que as posa aver tãto
por tãto, e nõ as querendo, que o façades / cõ¹⁷⁸ persona⁴ semejable⁴ de vós. E eu, o
dito Djego Caluo, por m̃j / e por mjña moller e por todas mjñas boses e soçesores asý
1165 rreçebo / o dito foro ãna maneyra que dita he. E oblígome⁴ por m̃j e por todos meus /
bees mobles e rraýses, avjdos e por aver, de o así conprir, mātener / e gardar e pagar
en cada hũu ano⁴ so pena⁴ de mjll *morauidís* vellos; / e a pena⁴ pagada o nõ, que
todavía sejamos tiúdos e obligados⁴ / de conprir e pagar todo o en esta carta cõtiúdo
por nós e nosas voses; do qual / nós, ditas partes, outorgamos dúas cartas de foro
1170 firmes, fortes, en hũu / thenor⁴, tal la hũa como⁴ la outra, para cada hũu de nós la súa,
/ qual parecerẽ signadas do presente notario. *Testigos: Gonçaluo Mariño e / Lopo⁴ de
Junqeiras e Garçía de Páramos, escudeyros do dito Sueyro Gomes. //*

Arrẽdamento.

Enos paaços⁴ de Rriãjo, XIII° djas do mes de agosto, ano⁴ dito. Como⁴ eu, /
1175 Sueyro Gomes de Soutomayor, vasalo de noso señor el rrey, coñosco que / arrendo a

vós, *Fernando de Catoyra e Johán Seco*, moradores ãno dito porto, a *alcauala* / de fóra de Rriãjo, segũdo sol andar en rrẽta de *alcaualas* ãnos anos⁴ pasados, / a qual dita *alcauala* vos arrendo por tres anos⁴, que comẽçarã *primeyro* dja do mes / de *janeyro primeyro* que venrrã do ano⁴ de J M CCCC° LVIII° anos⁴ e se conprirã e / feneçerã por el
1180 postimeyro dja do mes de *desembro*⁴ que venrrã do ano⁴ / de J M CCCC° LX anos⁴, tres *colleytas e* tres anos⁴; a qual dita rrẽta vos / arrendo por preço e cõtía de *mjll e* seteçetos *morauídís* vellos en cada ano⁴, / que mõtará ãnos ditos tres anos⁴ çinco *mjll e* çent⁴ *morauídís* vellos, a qual / vos arrendo a toda vosa *aventura*, moyto ou pouco, o que Deus vos dela / der, sen desconto⁴ algũu; e prometo e me obligo⁴ por todos meus
1185 bẽes / de nõ vosla *quitar* por máis nõ por al tãto que outro por ela me dé, / e por esta carta vos dou poder *conprido* para la *coller*, *rreçeber e rrecabdar e / avenjr e* ygualar cõ quales e de *quaesque(e)r* *personas*⁴ que deuerẽ la dita / *alcauala*¹⁷⁹ dos ditos tres anos⁴ e de cada hũu deles, e para dar e *outorgar* / carta ou cartas de pago e de fin⁴ e *quitamento*, as quaes valã e sejã firmes / como⁴ se as eu dese e *outorgase e* a elo
1190 presente fose. *Outorgou* carta / de *rrenta*⁴ e poder e *rrecudimento* qual paresçer⁴ signada⁴ de meu signo⁴, *et çétera*. / *Testigos*: *Fernando de Valeyrõ*, *criado* do dito *Fernando de Catoyra*, e *Garçía de Páramos*, / *mayordomo* de *Leyño*, e *Johán* do *Sisto*.

-63-

Obligaçõ.

Este dja, ãno dito lugar, o dito *Fernando de Catoyra e Johán Seco*, moradores /
1195 ãno dito Rriãjo, amos e dous de mã comũ e cada hũu porlo todo, *renũ*/*çiãdo* a *ley* de *duobus* cõ todas súas *cláusulas e* la *ley* de o *quita*, se / *obligarõ* cõ todos seus bees, segũu por *morauídís e* aver de noso señor / el *rrey e* das súas *rrentas*, por dar e pagar ao dito señor *Sueyro Gomes*, / *vasalo* del *rrey*, o a que(e)n seu poder ouver porla rrẽta das ditas *alcaualas* / de fóra do dito porto de Rriãjo, en cada hũu dos ditos tres anos⁴, / *mjll e* seteçentos⁴ *morauídís* vellos, que mõtã ãnos ditos tres anos⁴ / V M C *morauídís* vellos¹⁸⁰; os quaes ditos *morauídís* nos obligamos de vos dar / e pagar en comẽço de cada hũu dos ditos anos⁴ en *diñeyros* cõtados, / so pena⁴ do dobro, para o qual así pagar, *cõprir e* guardar obligamos⁴ / a ello a nós *mjsmos e* a todos nosos bẽes *mobles e* *rrayses*, / *avidos e* por aver, *segundo* por *morauídís e* aver do dito señor *rrey*; e por esta / carta damos noso poder *conprido* a *quaesque(e)r* *allcaldes*, *juíses e* outras /
1200 *justiçias* que nos *cõpelẽ e* *apremjẽ* por todo *rrigor* de *dereyto* a lo *cõprir* / e pagar e guardar *segundo* dito he; *renũçiamos* todas e *quaesque(e)r* *leys*⁴ / e *outorgamos* carta firme, *et çétera*. *Testigos*: os *sobreditos*. //

Foro.

1210 Este dito dja, ãnos ditos paaços. Como⁴ eu, Sueyro Gomes, *vasalo* de noso señor
el / rrey, aforo a vós, Pero de Terrío, morador en Sã Gião de Leyño, que sodes
presente, / para vós *e* para vosa moller, *María* de Terrío, *e* vosas boses *e* herdeyros *e*
subçeso/res, para senpre jamais, toda a herdade, casas, casares, cortes, eyras, en/xjdos
e chantados⁴ *e* outras quaesque(e)r herdades *e* propeadades donde que(e)r / que vã *e*
1215 jasẽ, a mõtes *e* a fontes, que a mñ perteesçe *e* perteesçer deuẽ, como⁴ / que(e)r *e* en
qualque(e)r maneyra, ãno dito lugar de Terrío, por bos de Pero Desẽbro / *e* de Pero
Coyra, cõ todas súas aguas corrẽtes *e* vertẽ(tẽ)tes *e* perteeças *e* / *dereyturas*, quantas ha
e deue aver, de feyto *e* de *dereyto*; o qual todo que dito he vos aforo / por quatro
çelemjs de pã por metade çenteo *e* metade mjlllo, porla / medida *dereyta* de Padrõ que
1220 se agora vsa *e* vsar de *aquí* adeante para / senpre jamays⁴, que avedes de dar vós *e*
vosas boses, herdeyros *e* soçesores / a mñ *e* a mjñas boses, herdeyros *e* sobçesores en
cada hũu ano⁴ / desd'este¹⁸¹ Sã Martino que vén en adeante para senpre jamais;
outor/go de¹⁸² nõ boslo *quitar* nẽ rremouer eu nẽ mjñas voses por / máis nẽ por al tãto
que outro me dé, *e* de voslo faser çerto *e* de pas / de qualque(e)r persona que voslo
1225 enbargar ou contrariar, *e* de vos defender / *e* anparar cõ o dito foro que vos así faço ãna
maneyra que dita he. E / avendo vós ou vosas boses de vender, sopeñorar, trocar,
cãbiar / ou enagenar, que o façades a mñ *e* a mjnas boses tãto por tãto / querẽdoo eu,
nõ lo querendo, entõ que o façades cõ tal persona⁴ se/mellable⁴ de vós, que cũpra *e*
pague⁴ o que vós sodes tiúdo de cõprir / *e* pagar. E desde agora vos poño ãno jur *e*
1230 posesiõ *e* señorío / de todo o que sobredito he. E eu, o dito Pero de Terrío, que so
presente así rreçebo / o dito foro para mñ *e* mjñas boses, herdeyros *e* soçesores para
senpre jamais; pagaremos a vós, o dito Sueyro Gomes, *e* a vosas boses, herdeyros *e* /
soçesores, para senpre jamais en cada hũu ano⁴ desd'o dito dja de / Sã Martiño en
adeante, os ditos quatro çelemjs do dito pã porla dita / medi[d]a¹⁸³ sen descõto algũu, *e*
1235 oblige⁴ a mñ *e* a meus bees *e* de mjñas / boses, herdeyros *e* soçesores a lo así ateuar,
gardar *e* conprir *e* pagar; *e* / en espeçial oblige⁴ a elo o meu casal de Terrío, donde
agora moro, / que señalo para pagar o dito foro, para senpre jamais, so pena⁴ de mjll /
morauidís vellos. Nós, amas ditas partes, outorgamos desto sobredito(s) / dúas cartas
firmes *e* fortes feytas en hũu thenor⁴, para cada hũu de / nós, partes, la súa, qual
1240 paresçerẽ signadas do presente notario¹⁸⁴, cõ / poder¹⁸⁵ a las justiçias *e* *et çétera*.
Testigos: Vasco de Lees, mayordomo / de Rrianjo, *e* Rroy de Leyro, morador en
Taragono, *e* Ferrnand Peres, capelã / do dito Sueyro Gomes. /

Feyto a Pero de Terrío de Leyño. //

Foro.

1245 Ëna Marquesa, que he da freigresja de Santa María d'Asados, quinse djas do
mes / de agosto, ano⁴ dito. Como⁴ eu, Sueyro Gomes de Soutomayor, *vasalo* de noso
señor / el rrey, outorgo *e* conosco que aforo a vós, Fernando de Bustelo, que sodes
presente, / morador en Teayo, da freigresja de Sã Gião de Leyño, para vós *e* vos
moller, María do Picadiço¹⁸⁶, *e* vosas / voses, herdeyros *e* subçesores, para todo
1250 senpre jamais, as vjnas que tijña Afonso / Gallã, que están ãna chousa grande de
Leyño, *e* mais a leyra de vjna / de Gradín, que está ãna outra chousa da orta que foy
de Pero do Souto; as / quaes ditas vjnas, os sobreditos traspasarõ en vós a meu
cõsentimẽto, / das quaes ditas vjnas me avedes de dar en cada hũu ano⁴ / desd'oje¹⁸⁷
este dito dja en adeante, para senpre jamais, o terço do vjno á dorna / que Deus ãnas
1255 ditas vjnas der, o desmo pago a Deus, e deuedes chamar / meu mayordomo para que
esté ao pisar *e* medjr do dito bjno, *e* avédes/me de dar en cada ano⁴ porlo jãtar des
brãcas, segũdo que o fasẽ os / outros foreyros que labrã ãna dita chousa, *e* avedes de
cauar *e* arrendar *e* labrar as ditas vjnas *e* las choer *e* rrodrigar *e* leuãtar / *e* desfollar
por maneyra que se nõ perdã por mẽgua de bõo lauorío / *e* chousura; *e* obligome⁴ de
1260 vos anparar *e* defender cõ o dito foro de / qualche(e)r persona que vos vier
contrariando ou enbargãdo, por m̃j / *e* por todos meus bẽes. E eu, o dito Fernando de
Bustelo, que so presente, así rreçebo o dito foro das ditas vjnas para senpre jamais, *e*
obligo⁴ / a m̃j *e* a todos meus bees mobles *e* rraýses, avidos *e* por aver, *e* aos / ditos
meus herdeyros *e* boses *e* soçesores *e* a todos seus bẽes *e* de cada / bos deles¹⁸⁸, de
1265 ma[n]tener²⁰ *e* gardar *e* conprir *e* pagar o que sobredito he en / cada hũu ano⁴ para
todo senpre jamais, *segundo* dito he, so pena⁴ de / dous mjll *moravidís* vellos que
peyte en pena *e* pustura se o así nõ ateuer / *e* gardar *e* conprir *e* pagar; do qual nós,
amas ditas partes, outorga/mos dúas cartas feytas en hũu thenor⁴, para cada hũa de
nós la súa, / ante o presente notario *e* testigos, quales paresçerẽ sign[a]das¹⁸⁹ de seu
1270 signo⁴, / cõ poder a las justicias *e* renũciaçõ de leys, *et çétera*. Testigos: Garçia de
Páramos, mayordo/mo de Leyño, *e* Johán Marino de Soutomayor, arçidiano⁴ de
reýña, *e* / Rroy Mariño, escudeyro¹⁹⁰. //

XVII (23R)

Perfilládego.

1275 Ëno porto de Rriãjo, XXJ djas de agosto, ano⁴ dito de LVII. Como⁴ eu, / María
de Leyño, moradora en Sã Saluador de Taragoño, moller¹⁹¹ que foy de Johán de
Corques, / outorgo que, nõ endusjda por força nõ por engano⁴, antes de meu querer *e*

libre vôtade, / porfillo e tomo e escollo por meu fijo a vós, Afonso de Lugo, morador
ēna dita freigresja / de Sã Saluador, en quanto poso e de¹⁹² feyto e de dereyto para
herdar e vosas / voses todos quantos bēes rraýses¹⁹³ eu teño ēna dita freigresja: casas,
1280 cortes, eyras, enxidos, / bjnas e herdades e foros, así da egleia como⁴ outros
quaesque(e)r e que me perteesçẽ e pertee/sçer deuẽ, como⁴ que(e)r e por qualque(e)r
rrasõ, a mōtes e a fontes, os bees e herdamentos rraýses, / a saluo que quede para mĵ
os tres toledaos de pã do casal de Lopo⁴ do Outeyro, que (sõ)¹⁹⁴ / quedẽ para mĵ e
para¹⁹⁵ meus yrmaos; do jur, teẽca, señorío e posesiõ / me par[to]¹⁹⁶, e des oje dito dja
1285 poño en la posesiõ, jur e señorío deles a vós, o dito Afonso de / Lugo, e a vosas
boses, herdeyros e subçesores, en tal maneyra que os ajades libres (e) / e¹⁹⁷ conprido
poder para los entrar e a posesiõ deles por vosa abto/ridade para vender, et çétera; e
avedes vós e vosas boses de pagar o foro á dita / egleia e outros quaesque(e)r foros
que eu seja obligada por rrasõ dos ditos bees¹⁹⁸ / en que vos así porfillo e dou ēna dita
1290 freigresja segundo dito he. E outrosí / me avedes de dar a mĵ, en cada ano¹⁹⁹ fasta la
ora da mjña morte⁴, a metade do vjno que Deus ēnas / ditas vjnas der, pagado²⁰⁰ o
desmo e foro que se delas ha de pagar segundo que eu / so obligada, e despoys de
mjña morte quedẽ para vós cõ todos os outros ditos / bees rraýses ēnos quaes vos
perfillo; e se neçesario he, voslos dou en / pura, franca e libre²⁰¹ doaçõ para que sejjã
1295 bosos, ora por filládego, ora por doaçõ, / ora segundo e como⁴ e ēna mellor maneyra
que eu voslos posa dar como⁴ dou e / os vós herdar e eles vosos ser, así de feyto
como⁴ de dereyto, para senpre jamais, e porfillo/vos e fáçovos esta dita doaçõ
puramēte e sinpresmēte sen outra cõdiçõ algúa, / por vôtade que ey de o faser por
boas obras²⁰² que de vós ey rreçebjdo e espero rreçeber, / contra o qual todo, et
1300 çétera, prometo e prometo a boa fee sē malo engano⁴ de nõ yr nē pasar / nē lo
rreuocar, et çétera, e en espeçial prometo de o nõ rreuocar ahuñque me cayades e /
ajades caydo en caso de engratetude ou façades contra mĵ algúas das cousas que / poẽ
os dereytos por que posa ser rreuocado; obligome⁴ cõ todos os outros ditos meus bees
/ a o mãter, gardar e o nõ rreuocar, et çétera. Outorgo carta firme de porfilládego qual
1305 paresçer / signada de meu signo⁴. Testigos: Johán Cãtelrra, morador ēno dito porto, e
Juã Durã / de Rriãgiño e Pero Pipa de Leyño.

-67-

Procuraçõ.

Este día, a dita María de Leyño outorgou súa procuraçõ bastante a Johán París,
canónjgo⁴ / de Santiago, e ao dito Afonso de Lugo para en tódoslos pleito ou pleitos,
1310 demãdas e / abçõos, et çétera, moujdos e por mouer contra quaesque(e)r personas de

qualque(e)r ley, estado, / *et çétera*, e elas contra ela e para jnjuysiar e sostituír.
Procuraçõ bastante, *et çétera*. / Testigos: os ditos. //

(23V)

-68-

Obligaçõ.

1315 Este dito dja, mes e ano⁴, ãno dito lugar, se obligó⁴ cõ todos seus bñes Afonso
de Lugo²⁰³, *et çétera*, / de faser, de ser a morte da dita María de Leyño, des mjsas
rresadas a su / custa e mjsiõ, e outrosí de a sacar a pas e a saluo de Johán de
Carrasedo, clérigo, e de outro que ena dita egleia veña por rrasõ do foro que a²⁰⁴ ella
demãda / o dito Johán de Carrasedo, e de a faser absoluer das descomujõs en que está
1320 a pedimento / do dito Johán de Carrasedo, e trager absoluçõ delas e asý mjsmo de lle
pagar / o dito foro se ela de deryto lle era tiúda de o pagar; carta firme²⁰⁵ cõ / poder a
las justiças e rrenũciaçõ de leys⁴, *et çétera*. Testigos: os ditos.

-69-

Arrẽdamento / vjna.

Este dito día, mes e ano⁴ e lugar susodito. Como⁴ eu, Ares do Outeyro, morador
en Outeyro, / da freigresja de Santa María d'Asados, outorgo e coñosco que dou a
1325 rrẽta a vós, Pero / Pipo²⁰⁶, morador en Layño, que sodes presente, a mjña leyra da
vjña / da Senrra, que jas so o sjno de Santa Vaya do Araño, cõ seus barbeytos e
deuesa, / por honse anos⁴ *primeyros seguintes* que hã de comẽçar este *primeyro* dja
de janeyro que vẽ / do *primeyro* ano⁴ que agora verrã de J M CCCC° LVIII° anos⁴, XI
anos⁴ e XI noujdades / alcadas, por preço e cõtía de sesẽta *moravidís* vellos que de
1330 vós rreçebj; e en rrasõ / da paga rrenũçio as leys, *et çétera*; a qual dita bjna avedes de
labrar de todos / seus bños laboríos *segundo* a vjna perteesçẽ, e despoys de cõpridos
estos ditos / anos⁴ me la avedes de deixar libre, *quita* e desẽbargada; e póñobos / des
oje dja ãna posesiõ dela, / e avendo, o dito Ares, de vender, deitar²⁰⁷, trocar, cãbiar,
enagenar⁴ a dita vjña en algũu / *tenpo*, que vosla dé a vós, o dito Pero Pipa, tãto por
1335 tãto, e así mjsmo me / obligo⁴ de vosla faser çerta e desẽbargada [d]urãte²⁰⁸ o dito
tenpo do dito arrẽ/damento²⁰⁹. / E eu, o dito Pero Pipa, así rreçebo a dita / rrẽta da dita
bjña e me obligo⁴ por mj e meus bees de a labrar en / cada hũu dos ditos XI anos⁴ de
bños lauores que a vjna perteesçẽ, *et çétera*, so *pena* / do dobro da dita cõtía, e
outrosí de vosla deixar desẽbargada en fin do / dito arrendamẽto, *et çétera*²¹⁰. Carta
1340 firme. Testigos: Johán Cãtelrra, morador en Rriãjo, / e Johán Durã de Rriãgiño e
Afonso de Lugo, morador en Sã Saluador de Taragoño.

Torre de / Rriãjo.

1345 Ëna torre de Rriãjo, xxiiiº djas (de) do dito mes, ano⁴ dito. Como⁴ eu, Sueyro
Gomes, coñosco / que por quanto vós, Ferrnando de [Ca]toyra²¹¹, fasta este dito dja,
teuestes esta dita casa por / m̃ e en meu nome⁴, que agora que a rreçebo de vós e as
chaues dela e todo o alto / e baixo dela e me dou dela por entrego e apoderado e vos
dou por libre e quito / dela e vos quito qualque(e)r promessa e seguridade ou outro
rrecabdo que por ela me / teusedes feyta. Outorgou carta firme. Testigos: Johán
1350 e o capelã Ferrnand Peres. //

xviiiº (24R)

Torre de / Rriãjo.

1355 Este dja, o dito Sueyro Gomes dou as chaues da dita torre e casa a Gonçaluo
Mariño, / seu parête e criado, e le apoderou en ela ãno alto e baxo e lle encomẽdou /
a garda dela para que a touese por el, para que o acollese en ela a el e a seu fillo, /
Johán de Souto, yrado e pagado ãno alto e baixo. E lle mãdou que, falleçẽdo / el, la
dese a que(e)n el por seu testamẽto mãdase; e falleçẽdo²¹³ sen faser mãda, / que a
entregase e rrecudise cõ el[a]²¹⁴ ao dito seu fillo, sendo bjuo, e falleçẽdo menor / de
hedade, que rrecudise cõ ela a seus yrnãos e parêtes máis proprincos que o seu /
ouvesẽ de herdar, e o dito Gonçaluo Mariño se dou por entrego dela. Testigos: os
1360 ditos.

Prestãça / Ferrnando de [Ca]toyra²¹⁵.

1365 Ëno porto de Rriãjo, xxv djas do dito mes, ano⁴ dito. Como⁴ nós²¹⁶, dõ frey
Lopo⁴ de / Mõtouto²¹⁷, abade de Sã Justo, outorgo e coñosco que dou a vós,
Ferrnando de Catoyra, escudeyro, / morador ãno dito Rriãjo, o lugar de Aldarís, que
he ãna freigresja de Sã Martino de Fruýme, para / que o tenades de nós e en²¹⁸ noso
nome⁴ e de noso moesteyro, de oje en deante / por toda nosa vjda, en prestaça. E
dámosvos todo noso poder para que podades / arrendar e faser praso² do dito lugar e
qualesque(e)r²¹⁹ herdades e vjnas e cousas / del aos labradores e outras personas⁴ que
vós quiserdes por este dito tempo, e / para que podades²²⁰ levar e leuedes vós, o
1370 que(e)n voso poder ouver, o pã e vjno e / outras quaesque(e)r dereyturas ao dito lugar
pertenesçentes en qualque(e)r maneyra e por / qualque(e)r rrasõ que nós e noso

moesteyro²²¹ del aviamos de aver. Outorgo²²² carta de prestãça / cõ poder do sobredito e para dar carta de pago²²³, et çétera; e prometemos de nõ boslo quitar e vos²²⁴ / sacar a pas e a saluo en todo tempo. Testigos: Álvaro Ferrnandes, clérigo, e
1375 Ferrnand / Martíns de Sarnõ, criados do dito dõ abade.

-73-

Poder.

Este día, ãnos paaços de Rriãjo²²⁵. Como⁴ eu, Sueyro Gomes, dou meu poder / cõprido a vós, Johán Seco, presente, para que por mĩ e en meu nome⁴ podades presẽtar e / presentedes, desta ves tã solamẽte, o terço do benefiço cõ cura de Sã
1380 Mjgell / de Valadares, da metade⁴ de que eu presento e de más se a mĩ perteesçe de dereyto / de presentar²²⁶; a outra parte he de presentar da abadesa e co[n]uẽto²²⁷ do moesteyro²²⁸ de Santa María / de Belujs, se agora vacar por morte de Rroy Peres de Louro, clérigo cureyro / agora poseedor do dito terço de benefiço; e o posades
1385 presentar seõalada/mẽte en Afonso Lopes, clérigo, meu criado, fillo primeyro de Afonso Lopes, morador en Rribadeo, / e nõ en outra persona⁴, e para que façades qualque(e)r juramento que eu en este caso seja / tiúdo de faser, outórgolle poder conprido cõ quaesque(e)r cláusulas e firmesas, / et çétera. Testigos: Johán Mariño de Soutomayor, arçidiano⁴ de rreyña, e Johán Mariño / e Lopo⁴ de Goyás²²⁹, escudeyros e sobriños de dõ Sueyro Gomes. / Jurou²³⁰ e prometeu de llo nõ rreuocar, et çétera.

-74-

1390 Praço e custas.

Este dja, á ora das [bís]peras²³¹. Ante Gomes de Rribademar, juís, paresçe Ferrnando de Cãpelo / e acusou o praso e lanço en custas a Gonçaluo Carrao, morador en Taragoño. Testigos: Johán Chacõ / e Johán Neto. //

(24V)

-75-

Obligaçõ Garçía / Mjgeles.

1395 ãno dito porto de Rriãjo, xxvj días de agosto, ano⁴ dito. Como⁴ eu, Johán Carrao, fillo de Pero de Fruyme, morador en Ynobre, da freigresja de Sã Saluador de Taragoño, outorgo e / coñosco que deuo e ey de dar e pagar a vós, Garçía Mjgés, morador en Rriãjo²³², o a que(e)n voso poder ouver²³³, / dosentos⁴ e vijnte morauidís de moeda vella, et çétera, por rrasõ que os de vós rreçbí prestados e me / los vós

1400 prestastes e pagastes por m̃j e por meu m̃dado a Domingo Saluadores, / morador en
Noya, por rrasõ de hũu boy que lle eu deuja; en rrasõ da paga rrenũçio / as leys, et
çétera. Poño cõ bós praso a que me obligo⁴ de vos dar e pagar²³⁴ os ditos CCXX
morauidís / fasta día de Natal *primeyro* que vén, so pena⁴ do dobro, para [o]²³⁵ qual
así pagar, ateer, / e gardar obligo⁴ a m̃j m̃jsmo e a todos meus b̃es mobles e rraýses,
1405 gañados / e por ganar, e dou poder cõprido a quaesque(e)r juíses e justiçias a que me
apremjẽ por / todo rrigor de *dereyto* a vos pagar os ditos *morauidís* e²³⁶ cõ a pena⁴ se
en ela jncurryr / e custas e dapnos⁴, et çétera. Outorgo carta firme cõ rrenũçiaçió de
leys, et çétera. Testigos: / Juã de Betãços e Diego Maseda e Rroy da Costa,
moradores ãno dito porto.

-76-

1410 Traspasamẽto / de foro.

Ëno dito porto, XXVIIIº djas do dito mes de agosto, ano⁴ dito. Como⁴ eu, Pero
do Outeyro, / morador en Rriãjo, por rrasõ que eu teño o casal da *quinta* de Rriãgiño,
casas, cortes, eyra, / enxjdos²³⁷ e herdades a el pertẽsçentes, aforado de Pay Gomes,
que Deus aja, por çinco fanegas / de pã, medjo mjlllo e medjo çêteo, porla medida de
1415 Padrõ, e hũu par de capõos / ou de boas galljnas quando nõ teuer capõos, en cada
ano⁴, para senpre jamais, *segundo* / se máis largamẽte cõtén ãna carta do foro que
aquí presento⁴ signada⁴ de Gomes de / Nemãcos, notario, que Deus aja; por ende
outorgo e coñosco por esta presente / carta que dou en pura doaçõ e eçedo e traspaso
en vós, Pero da Rribeyra, *criado* / de Fernando de Catoyra, morador en Briõ²³⁸, que
1420 sodes presente, que seja para vós e para / vosa moller ⁵⁷ e vosas boses, cõuẽ a
saber: o dito casal / da *quinta* de Rriãgiño, así casas, cortes, pardineyros, eyras,
enxjdos, herdades / e chantados a el pertẽsçentes, segũdo⁴ que o eu teño aforado do
dito Pay Gomes / e o eu teño e poseo, para todo senpre jamais, cõ que paguedes e
sejades obliga/do⁴ de pagar vós e vosas boses para senpre jamais a Sueyro Gomes de
1425 Soutomayor, / fillo mayor legítimo do dito Pay Gomes, e a seus herdeyros, boses e
soçesores²³⁹ / as ditas çinco fanegas de pã medyo mjlllo e medio çêteo, porla dita
medjda / de Padrõ, e hũu par de bõos capoos, ou de boas galljnas quando nõ teuerdes
/ capõos, en cada hũu ano⁴, para senpre jamais; a qual dita doaçõ e traspasamẽto vos /
faço puramẽte e sinpresmente, de bõa võtade e por cárrego que de vós teño e por /
1430 vos faser *graçia* e boa obra. E desde agora me *quito* e parto de todo ello e poño / a
vós e a vosas boses e herdeyros e subçesores ãno jur e posesiõ, señorío e propie/dade
delo, segũdo e cõas cõdiçõos e ãna forma e maneyra e cõ aqueles mesmos / cárregos
con que o eu tenja²⁴⁰, de que vos dou / e entrego en presença do notario desta carta e
testigos a carta de foro que do dito casal tenja. E / eu, o dito Pero da Rribeyra, así o

1435 rreço para m̃ e a dita mjña moller e herdeyros para senpre / jamais, e me oblige⁴
cõ todos meus bees mobles e rraýses, gañados e por ganar, / de o pagar en cada ano⁴
ao dito Sueyro Gomes e a súas voses e de sacar a pas e / a saluo ao dito Pero
d'Outeyro, so pena⁴ de çent⁴ floríns d'ouro. Outorgarõ amas partes dúas cartas, et
çétera, / firmes. Testigos: Fernando de Catoyra e Ares de Vila e Ferrnando de
1440 Valeyrõ, criado de Fernando de Catoyra. //

XIX (25R)

-77-

Vēta.

Èno dito lugar, este dito dja, mes e ano⁴. Como⁴ eu, Jácome de Marroços,
morador en / Santa María de Marroços, que so presente, por m̃ e en bos e en nome⁴
de mjña moller, / Tareyia Rrodrigues, que he avsenté, porla qual me oblige⁴ cõ todos
1445 meus bēes, gañados e por / ganar, de mostrar seu poder bastante para rretificar e
outorgar o en esta carta cõti/údo e cada hũa cousa e parte dello e que o averá por
firme, rrato, grato / e valedeyro para senpre jamais, outorgo e coñosco que por rrasõ
que vós, Afonso Martíns / de Sestelo, forneyro, morador en Rriãjo, fostes titor e
gardador dos bēes mobles / e rraýses que perteesçen e perteesçer deujã a Juane⁴ e a
1450 María, fillos legítimos / de Lopo⁴ Martíns de Çidrãas, voso yrmão, menores de
hedade, que del ficarõ, que sã /finados, por fin dos quaes, por morrer menores de
hedade e porque seu padre / nõ feso nõ ordenou seu testamēto, perteesçen os ditos
bēes á dita Tareyia Rrodrigues, / mjña moller, madre dos ditos menores; por ende,
outorgo e coñosco ãno dito / nome⁴ que vendo por juro de herdade, para senpre
1455 jamais, a vós, o dito Afonso Martíns, forneyro, / e a vosa moller, María de Lugo, que
presente estades, que sejã para vós e vosos herdeyros / e soçores, tódoslos bēes
mobles e rraýses, así casas, casares, cortes, eyras, / enxjdos, gãados, vjnas, herdades e
outros chantados e quaesque(e)r bees e / propiedades que aos ditos Juane⁴ e María,
fillos do dito Lopo⁴ Martíns e da dita Tareyia Rrodrigues, / mjña moller, perteesçen e
1460 perteesçer deujã como que(e)r e en qualque(e)r maneyra e por / qualque(e)r rrasõ, a
mõtes e a fontes, so as cãpãas de Sã Mjgell de Rranrís e de / Santa María de Luou ou
en outras quaesque(e)r partes; o qual todo que dito he vos vendo por / preço e cõtía
de dosentos⁴ e des moravidís vellos, de que me outorgo e teño por ben cõtēto / e
pagado e en rrasõ da paga rrenũçio as leys que falan en rrasõ dela, et çétera. / E
1465 oblige⁴ cõ todos os ditos meus bēes de voslos faser çertos e sãos e libres e /
desẽbargados de qualque(e)r persona⁴ que voslos veña demãdando so²⁴¹ pena⁴ do /
dobro da²⁴² dita cõtía e de vos pagar tódaslas custas, dapnos⁴ e jntereses e
menoscabos, / que por esta rrasõ se vos rrecreçerẽ, e desde agora vos poño ãno jur e
posesiõ / de todo ello, et çétera. Outorgo carta firme qual paresçer signada⁴ do

1470 presente notario. *Testigos: / Afonso de Sã Gião e Afonso de Cãpelo e Rroy Martíns,*
moradores en Rriãjo.

-78-

Carta de pago.

1475 Outrosí diso que por sy e ãno dito nome⁴ da dita súa moller, porla qual se
obligou, / *segundo* susodito he, daua e dou por libre e quito para senpre jamais, ao
dito *Afonso Martíns*²⁴³, dos ditos bẽes / e fruytos que deles avía leuado por rrasõ e
como⁴ tutor e gardador dos ditos moços, / por quanto voslo ey todo vendido, *segundo*
dito he. Carta de pago firme, *et çétera*. *Testigos: os ditos.*

-79-

Obligaçõ.

1480 Este dja se obrigou⁴ o dito *Afonso Martíns*, forneyro, cõ todos seus bẽes por
dar e pagar ao / dito *Jácome*⁴ de Marroços çento e çinquoẽta *moravidís* vellos que lle
ficarõ por pagar / dos ditos CCX *moravidís*, praso ao dja de todos Santos, so pena⁴
que llos pague⁴ cõ a pena / do dobro e custas. Outorgou carta firme cõ poder a las
justiçias e renũciaçião / de todas leys⁴, *et çétera*. *Testigos: os sobreditos.*

-80-

Rrequirimento.

1485 En Rriãjo, XXXJ días de agosto, ano⁴ dito. Tomou *testimoyo* Sueyro Gomes e
rrequireu a *Johán* de / *Vendosar* de Biluão que el nẽ outro algũu por el nõ salgase
sardjña ãno dito porto, por/que o nõ pode faser *segundo* a *hermẽdade*²⁴⁴ e contrabto
que este lugar tẽ cõ *Padrõ*, e segũdo as ordenãças / feytas por el ãno dito porto fasta
ser pasado dja de Sã *Mjgell*, protestãdo que cayse ãnas penas⁴ / en este caso
1490 ordenadas porlo dito porto e que perdese a *sardina*²⁴⁵, por quanto lle avía dito que se
quería entre/meter de a salgar. Rrespondeu que el nẽ outro por el nõ la salgaua nẽ
ẽtẽdía salgar fasta / o dito dja. *Testigos: Ferrnando de Catoyra e Vasco de Lees e*
*Lopo*⁴ de Goyãas. //

-81-

1495 En Rriãjo, ante Gomes de Rribademar, juís, estãdo á audiẽcia das bisp[er]as²⁴⁶,
quinta feyra, dja sobre/dito, pareceu presente Rroy *Martíns* e puso por demãda a Pero
Peliteyro, que lle alcãçou por toda / cõta, pode aver hũu ano⁴, nouẽta e tres
[morauidís]²⁴⁷, que lle pedía, se o coñoscese, que llos mã/dase pagar cõ as custas. O
dito Pero Peliteyro diso que nõ forã máis de LXXIII *morauidís*. E diso / que o çesaua
1500 en seu juramẽto de *Afonso* de Querentes, o Moço, o qual jurou en forma, e diso que /
para o juramẽto que feyto aviã que forã LXXXIII ou nouẽta e tres *morauidís* os que lle
así / alcãçara por cõta. E logo o dito juís mãdou ao dito Pero Peliteyro que lle pagase
LXXXV *morauidís*²⁴⁸ / fasta día de Sã *Migell* *primeyro*²⁴⁹, a cõsentimẽto das partes.
Testigos: Afonso Lourenço e Pero do Outeyro. / Sõ vellos estos LXXXV *morauidís*²⁵⁰.

-82-

1505 Este día, o dito Pero Peliteyro coñosceu que deuja ao dito Rroy *Martíns* outros
dosentos⁴ *morauidís*, / e o dito Rroy *Martíns* coñosceu que deuja²⁵¹ a Juana⁴, filla do
dito Pero Pelyteyro, quatroçetos / *morauidís* vellos. *Testigos: os ditos e o juís.*

-83-

1510 *Jtem* lles ma[n]dou²⁵² o dito juís que se jũtasẽ a súa cõta fasta *domingo*
primeyro, so pena⁴ / de LX *morauidís*²⁵³ para el e de DC *morauidís* para o señor.
Testigos: os ditos.

-84-

1515 Este día, mes e ano⁴, ñno dito lugar, *Fernand Mjgelles*, pedreyro, diso que, por
quanto / el nõ era cõtento da vjda que fasja cõ *Dominga*, súa moller, e por nõ²⁵⁴ /
cabsar mal de hũu ou de outro, que se quería apartar e quitar dela e se *quita* / e
apartaua dela e la daua por libre e *quita* para que de oje en deante fose / de sy e de seu
1515 corpo e fasenda todo quanto *quisese* e súa võtade fose, / sen pena⁴ ñjgũa. E a dita
Dominga diso que, poys así era súa võtade, que / leuase o cãrrego delo sobre súa

alma⁴, e que lle prasía e²⁵⁵ que así mjsmo / lo soltaua ao dito *Fernand Mjgelles* e se
quitaua del para que fosẽ libres / e quitos hũu do outro e o outro do outro; e
prometerõ amas ditas partes / de nõ acusar hũu a outro so pena⁴ de çent⁴ florís d'ouro
1520 para a parte a/cusada; do qual diserõ que outorgauã dúas cartas firmes e fortes, /
quaes en esta rrasõ más firmes se podesẽ faser²⁵⁶, feytas en hũu / thenor⁴, para cada
hũu deles a súa, e aos presentes rrogauã que fosẽ *testigos*; / do qual forõ *testigos*:
Fernando de Catoyra e *Gomes de Rribademar*, juís, / e *Diego Maseda*, moradores en
Rriãjo. //

xx (26R)

-85-

1525 *Traspasamento*.

En *Rriãjo*, XI días do dito mes de setẽbro, ano⁴ dito de LVII. Como⁴ eu, *Tareyia*
Ares, / moller que foy de *Gomes de Nemãcos*, notario, outorgo e coñosco que dou e /
traspaso en vós, *Garçía Mjgés*, sastre²⁵⁷, que estades presente, e en vosa moller, /
María Martíns, moradores ño dito porto, a mjña casa, que agora está formal²⁵⁸, / ño
1530 dito porto, que pousa e ha de pousar ño outõ da casa que quedou / do dito notario²⁵⁹, /
como⁴ vay de longo topar enas figeyras, segũdo que / agora está marcada porlos
çemẽtos e paredes dela; a qual dita / casa eu ouve de *Fernand Peres Calujño*,
morador ño dito porto, por troque / de herdades que lle por ella dey en *Rraño*, a
qual así marcada cõ todas / súas entradas, saydas, aguas corrẽtes e vertẽtes e cõ todas
1535 súas perteçças / e *dereyturas* quantas ha e deue aver vos dou e traspaso cõ seu cárrago
de / foro ña mellor maneyra que poso e deuo de *dereyto*, para que seja vosa e / da
dita bosa moller e herdeyros e soçesores, segũdo e porla vía e maneyra / e cõ o
cárrago que a eu teño, por quanto me quitastes *quinentos moravidís* / vellos que vos
eu e o dito meu marido deujamos, e porque me / avedes de dar hũu²⁶⁰ pelote de
1540 morilla nouo, e por moytas e / bõas obras que me avedes feyto; oblige me de voslo
faser çerto e sao / de qualque(e)r que voslo contrariar ou enbargar, so pena⁴ da dita
cõtía; / e desde agora vos poño en jur, señorío e posesiõ da dita casa / e formal e o
deixo e *quito*²⁶¹ de mñ e de mjñas boses²⁶². Outorgou carta firme. / *Testigos*: *Rroy*
Mariño, escudeyro, seu jërro, que foy cõsentidor e diso que / cõsentía ño sobredito,
1545 e *Diego Garçía* e *Pero Ardido* e *Rroy Bieytes*.

-86-

Carta de pago.

Este dña, ño dito lugar, *Garçía Mjgés*, sastre, outorgou carta de pago e / de fin
e quitamẽto a *Sueyro Gomes de Soutomayor*, que presente estaua, / de CCXL

1550 *morauídís* vellos que deuja ao dito *Garçía Mjgés* de que tyña seu aluará, / firmado de seu nome⁴, que quedou de lle tornar *e* entregar *e* dou / por *njgūd*, por quanto llos *quitaua e daua*²⁶³ *e* *fasja* / deles graça por rrasó do foro que aquí abaixo lle *fasía*. Carta firme, / *et çétera*. *Testigos: Johán Bjdal de Rriãjo e Fernand Munjs de Deyra*, morador ãna / *freigresja* de Sã Viçenço de Çespoó, *e Johán do Sisto*, criado de Sueyro Gomes. //

(fol 26V)

-87-

1555 Foro.

Este dito día, ãno dito lugar. Como⁴ eu, Sueyro Gomes de Soutomayor, *vasalo* de / noso señor el Rrey, outorgo *e* coñosco que por rrasó que *Tareyia Ares*, moller que foy / de Gomes de Nemãcos, notario, moradora en Rriãjo, dou *e* traspasou en vós²⁶⁴, *Garçía Mjgés*, / *alfayate*²⁶⁵, morador en Rriãjo²⁶⁶, *e* en vosa²⁶⁷ moller, *María Martíns*, húa súa / casa, que agora estaua formal, que está ãno dito porto, que poua *e* ha de pou/sar ãno outón da casa que foy *e* quedou do dito Gomes de Nemãcos, notario, / que sal da húa parte do ancho⁴ para a praça²⁶⁸ *e* do outro cabo do ancho⁴ / contra o mar, e como⁴ vay de longo topar enas figeyras, segūdo que / agora está marcada por los çemētos *e* paredes dela, cō o foro *e* / segūdo *e* ãna maneyra que la ella tyña, a qual dita casa ella ouvo de / *Fernand Peres Calujño*, morador ãno dito porto, por troque de çertas herdades que lle por ela / dou en Rraño; por ende⁴, por quanto o foro da dita casa he meu, coñosco que / cōsinto en el *e*, se o poso faser de *dereyto*, o rreçebo en *mj* *e* o que(e)ro tãto / por tãto, e faço²⁶⁹ foro da dita casa formal suso marcada ao / dito *Garçía Mjgés*, sastre, que está presente, *e* a dita súa moller, *María Martíns*, / para todo senpre jamays, por preço *e* cõtía de des *morauídís* vellos en cada / hūu ano⁴, pagos por vós, o dito *Garçía Mjgés*, *e* vosas bozes a *mj* *e* / aas *mjñas*, para senpre jamays, en cada hūu ano⁴, por dja de *Santiago* / de cada hūu ano⁴, cō que deyxedes entre esta dita vosa casa *e* a de *Mōtellón* / calle por que posã pōer hūu barco en mōte; oblige⁴ de vos defender / *e* anparar cō o dito foro, *e* desde aquí vos poño ãno jur, señorío *e* posesiō / da dita casa para que a posades tomar *e* entrar por vosa abtoridade / *propia*²⁷⁰ para faser dela ãno alto *e* baxo como⁴ / de vosa cousa propia, *e* avéndola de vender, trocar, sopenorar ou cãbiar, / que a dedes a *mj* tãto por tãto queréndola eu, *e* ño la querendo, entō / que façades cō ome⁴ *semellable* [de]²⁷¹ vós que pague o dito foro. E / eu, o dito *Garçía Mjgés*, asy o rreçebo para *mj* *e* para a dita *mjña* moller, / *e* me oblige⁴ por *mj* *e* todos meus bēes, *herdeyros e soçesores* de vos / dar *e* pagar os ditos des *morauídís* ao dito praso en cada hūu ano⁴, / so pena⁴ de *mjll morauídís* vellos por cada ano⁴ que os ño pagar. / Carta firme, *et çétera*, qual paresçer de meu signo⁴. *Testigos* que forō presentes: / *Johán Vjdal*, *carpjnteyro* de

1580

Rriãjo, e Ferrnand Munjs de Deyra, da freigresja / de Sã Viçenço de Çespoô, e Johán
do Sisto, criado do dito Sueyro Gomes²⁷². //

1585

XXI (27R)

-88-

Traspasa/mêto de / bees.

Ëno dito porto, este dito día e ano⁴. Como⁴ eu, Ferrnand Munjs de Deyra, /
morador ãna freigresja de Sã Viçenço de Çespoô, outorgo e coñosco que por rrasô /
que eu, como⁴ conpridor da mãda de Lusja Ferrnandes, filla de Johán Falcô, que
Deus aja, / ouve vendido e se venderõ os bẽes que dela quedarõ por II M D *morauidís*
vellos, / que me ella mãdou dar por seu testamêto para cõprimeto de súa alma, nõ /
me los dão e pagãdo Costança Falcoa e María Falcoa, súas yrmãas, / a que(e)n ela
deixaua por súas yrees vnjversaas⁴ e herdeyras, a çerto praso ãno / dito testamêto
cõtiúdo, e por los nõ dar ao dito praso os ditos *morauidís*, se ouve/rõ de vender os
ditos bees e los eu conprey ãna çibdade de Santiago; por ende, / de mjña propia
võtade, nõ por força nõ endusjdo por engano⁴, por / rrogo de Sueyro Gomes (Gomes)
e por faser ben á dita Costança Falcoa, des/de agora rreleixo e dou e traspaso e eçedo
en vós, a dita Costança Falcoa, / a metade de tódoslos dichos bees mobles e rraýses
que forõ e ficarõ da / dita Lusja Ferrnandes, por quanto me distes e entregastes e
pagastes M CCL *morauidís* vellos / da vosa metade dos ditos II M D *morauidís* de que
me outorgo por bẽ pagado, e en / rrasô da paga rrenũçio as leys, et çétera, e desde
aquí vos poño²⁷³ ãno jur, / señorío e posesiõ de toda²⁷⁴ la metade dos ditos bees, e me
parto e quito / de todo ello e me obligo⁴ por todos meus bees de nõ lo rreuocar nõ yr /
nõ venjr contra ello en nãgũu tenpo nõ por algúa rrasô, ante quero e me / plase que
sejã vossos e de vossos herdeyros e soçesores, para faser deles e en eles, / de oje este
dja en deante, quanto vós quiserdes e por ben touerdes, como⁴ de vosa / cousa propia,
libre e desẽbargada, así ãna vjda como ao tenpo de voso / finamêto; do qual outorgou
carta firme cõ rrenũçiaçõ de leys, et çétera. Testigos: / Gonçaluo Mariño e Johán
Chacô e Pero Ferrnandes, moradores en Rriãjo.

1590

1595

1600

1605

-89-

Este dito dja, o dito Ferrnand Munjs outorgou que daua plaso para esperar / e
que esperaría porlos outros J MCCL *morauidís* vellos fasta o dja de Santa Coõba /
primeyra que vén, que será ãno ano⁴ de J M CCCC^o LVIII° anos⁴, que dándollos e
pagã/dollos a dita María Falcoa, querendo a outra meytade dos ditos bees ao dito
plaso, / e nõ os querendo, dándogellos e pagãdollos a dita Costança Falcoa ao / dito

1610

1615 praso, que lle deixará e dará libre e quita a metade dos ditos bees; / e nõ lle pagãdo os
ditos J MCCL *morauidís* dentro deste dito térmjno, que nõ seja tiúdo / dende en deante
de llos dar e que queden cõ el e para el por vertude da compra / que deles fiso segũdo
dito he; ãno qual cõsentío *Johán* Mariño, fillo d'Ares / Lopes de Goyaas, que presente
estaua, en nome⁴ da dita Costança Falcoa, súa / criada, porla qual se obligaua⁴ e de
1620 nõca llos demãdar de aquel día⁴ / en deante. Carta firme, *et çétera*. *Testigos*: os
sobreditos. //

(27V)

-90-

Obligaçõ.

Ëno dito porto de Rriãjo, XII djas do dito mes de setẽbro, ano⁴ dito. Como⁴ eu, /
Mayor de Cores, moller de Pero de Louro, moradores en Rriãjo, cõ liçençia⁴ do / dito
1625 meu marido, que me dou e outorgou para en [e]ste²⁷⁵ caso adeante cõtiúdo, / así
como⁴ debdora prinçipal; e eu, o dito Pero de Louro, como⁴ voso fiador / de vós, a
dita Mayor de Cores, mjña moller, amos e dous de mã comú, a bos / de hũu e cada
hũu de nós porlo todo, así como⁴ debdores e principais / pagadores, rrenũçiãdo la
ley de duobus rrex debendi cõ todas súas / cláusulas e la ley de o quita, *et çétera*;
1630 outorgamos que deuemos a vós, / Vasco²⁷⁶ d'Amjll, *vesiño* de Santiago, ou a que(e)n
vosu poder ouver, tres / mjll e çento e setẽta e hũu *morauidís* de moeda vella desta
moeda / corrẽte, *et çétera*; os quaes ditos tres mjll e CLXXI *morauidís* vos eu, a dita
Mayor de Cores, / deuja por hũa obrigaçõ que vos auja feyto a vós, o dito Vasco
d'Amjll, en / tenpo de meu marido Álvaro de Rrial, cuja alma Deus aja; poemas /
1635 plasos a que vos daremos e pagaremos os ditos *morauidís*, os mjll *morauidís*, / ao dja
de Pascua de Rresureçõ *primeyra* que vê do ano⁴ de LVIII°, e outros / mjll *morauidís*
por el de Sã Mjgell de setẽbro do dito ano⁴, e os outros *morauidís* / fincables a día de
Sã Mjgell de setiẽbro do outro ano⁴ de çinquoẽta / e noue⁴ anos⁴, postos en Rriãjo, so
pena⁴ do dobro da dita cõtía⁴; / para o qual, de mã comú, amos e dous, *segundo* dito
1640 he, se obligarõ a si / mjsmos e a todos seus bẽes, *et çétera*. Outorgarõ carta firme cõ
poder a las / *justiçias* e rrenũçiaçõ de todas leys, qual paresçer signada de meu /
signo⁴, *et çétera*. *Testigos*: *Johán* Seco e Pero da Egleia, *vesiños* de Rriãjo, e
*Gonçaluo*²⁷⁷ de Le/desma, *vesino* de Santiago.

-91-

Obligaçõ.

1645 Este dja, a dita Mayor de Cores, cõ liçençia do dito seu marido, se obrigou⁴ / cõ
todos seus bẽes, *et çétera*, de sacar a pas e a saluo e sã dapno⁴ nõgũu / da dita fiãça ao

dito seu marido, Pero de Louro, so a dita pena do dobro. / Outorgou carta firme, qual parescer de meu signo⁴, *et çétera*. Testigos: os ditos. / Cõ poder e rrenũciaçõ e de llos pagar do día que mostrar por rrecabdo çerto a xv djas; pena do / dobro²⁷⁸.

-92-

1650 Este dja, outorgou o dito Vasco d'Amjll que dá por nãgũa a dita obrigaçõ / que a dita Mayor de Cores lle tyña feyta quanto a súa parte dela. Carta firme. / Testigos: os sobreditos. //

XXII (28R)

-93-

1655 Este día, ante o juís Gomes de Rribademar pareceu Ares de Neyra e puso por / demãda a Diego de Paredes, morador en Paredes, de man[eyr]a²⁷⁹ que lle quedara por põer e pagar / en nome⁴ de Johán Ferrnandes de Rrúa Noua XCIII^o *morauidís*²⁸⁰, que se llos coñoscese, que lle pedía que llos mãdase / pagar; diso que llo negaua, e presentou en prouança delo aas personas que se / siguẽ. Sõ nouẽta e quatro *morauidís*²⁸¹.

1660 Jurou Lopo⁴ de Paredes ãna sinal⁴ da crus en forma de *dereyto*, ao qual dito juramento / rrespondeu e diso que estando en Portomarín disera o dito Johán Ferrnandes de Rrúa / Noua ao dito Diego de Paredes que lle quedase por el, por lle dar os ditos XCIII^o *morauidís*, / e que o dito Ares de Neyra disera ao dito Diego de Paredes: "¿tu darne ás estes *diñeyros*?" / e que o dito Diego de Paredes disera: "anda allá, que nõ venrrá as túas bestias / máis basjas que as mjñas".

1665 *Fernando* de Paredes, jurado, diso que o dito Johán Ferrnandes de Rrúa²⁸² Noua disera ao dito Diego / de Paredes²⁸³ que dese os ditos XCIII^o *morauidís* ao dito Ares; e o dito Ares que lle / pregũtara ao dito Diego de Paredes: "¿tu, Diego, darne ás estes *diñeyros*?", e el / que lle rrespondera: "anda allá, que nõ vẽrrán túas bestias⁴ máis basjas / que as mjñas". E²⁸⁴ lle tornou a deser: "¿tu darmos ás?"; que lle tornou a deser / o dito Diego ao dito Ares: "anda allá, que se darey", e que esto era o feyto da / verdade. Testigos: Rroy de Leyro.

1670 E logo o dito juís, visto o que os ditos *testigos* diserõ e despuserõ, diso que mãda/ua e mãdou ao dito Diego de Paredes que dé e pague⁴ ao dito Ares de Ney/ra²⁸⁵ os ditos XCIII^o *morauidís* vellos antes que de aquí parta cõ as custas *dereytas*, que sã /

1675 dose *morauidís e dúas brãcas; e que así o daua e dou por súa sentença / en [e]stes²⁸⁶*
escritos e por eles. *Testigos: Vasco d'Amjll e Jácome⁴ de Medjn e Ares / de Leys.*

-94-

Procuração.

En Rriãjo, XIII djas do dito mes de setebro, ano⁴ dito. Ferrnando de Cãpelo, /
morador ãno dito lugar, fiso seus çertos, suficiẽtes, legítimos, abũdantes /
1680 procuradores para en todos seus pleitos, moujdos por el ou²⁸⁷ contra el ou por mouer,
/ a *Johán Rrodeyro, o Vello, e a Johán Rrodeyro, o Moço, e a Gonçaluo Peres, seu*
criado de Johán / Rrodeyro o Vello, moradores en Santiago, e para sostetuýr e faser
juramento, / procuraçõ bastante, et çétera. Testigos: Pero Ardido de Rriãjo e Lopo⁴
de Vilar, / escudeyros, e Rroy Gonçalues, barbeyro de Padrõ. Outrosí les dou poder
1685 *cõprido para / que estes ou qualche(e)r deles posã demãdar e rreçebjr e rrecabdar de*
Garçía / Oanes, morador ãna dita çibdade, CCXXV morauidís vellos que le deue por
hũa obrigaçõ / e dar carta de pago deles ou de parte deles²⁸⁸ cõ a pena do dobro. //

(28V)

Abdiencia quinta feyra

-95-

En Rriãjo, XXII días de setebro, ano⁴ de LVII. Ante o juís Gomes de Nemãcos /
1690 pareceu *Afonso de Valeyró[n]²⁰, escudeyro²⁸⁹, morador en Leyño, e diso que avía*
enprasado para / oje ant'el a Pedro de Terrío, morador ãno dito Leyño, que poys nõ
pareçía en custas / e en praso. Testigos: Afonso da Meya e Johán Neto. Por quanto o
mayordo[mo]²⁹⁰ os enbiaua ant'el.

-96-

Este día pareceu *Johán Camaño, morador en Leyño, e diso que, por quanto o*
1695 *dito Pero de Terrío / o enprasara para ante el para oje dito dja, que poys nõ*
pareçía, que el que lle²⁹¹ / cõdenaua ãnas custas e praso. Testigos: Ferrnando de Cãpelo e
Afonso de Valeyrõ.

En Rriãjo, XXIII días do dito mes e ano⁴. Como⁴ eu, *Afonso Martíns*, forneiro, morador ãno dito lugar, / outorgo e coñosco e²⁹² faço meu çerto, suficiẽte procurador
1700 a Gomes de Sjn^{de}²⁹³ en todos meus pleitos / que eu ey ou espero aver contra
quaesque(e)r personas e elas contra m̃j (m̃j), e en espeçial / le dou meu poder cõprido
para que por m̃j e en meu nome⁴ e para m̃j posa demã/dar, rreçebjr e rrecabdar e aver
e cobrar de *Afonso Carneyro*, morador ãna freygresja de Sã Mjgell / de Rranrís, que
1705 he en terra de Rribadulla, hũa taça de prata de fasta hũu marco / máis²⁹⁴ hũu rreal por
que me el ficou e entrou / por fiador por me la dar por *Johán Áluares*, morador ãna
dita freygresja, e para dar / carta de pago, et çétera; procuraçõ bastante para sostituír,
et çétera. Testigos: *Fernando de Cãpelo* / e *Fernando de Chauj* e *Rroy Bieytes*,
moradores en Rriãjo. A Gomes de Sjn^{de}, / morador ãna freygresja de Sã Pedro de
Carcaçia²⁹⁵.

1710 Ënos paaços de Rriãjo, a XXIII° djas de setẽbro deste dito ano⁴. Como⁴ eu,
Afonso / *Vjdal do Moyno*, e eu, *Fernando* da Rribeyra, seu jenro, moradores ãna
freygresja / de Taragoño, fasemos nosos çertos, suficiẽtes procuradores en todos
nosos / pleitos, moujdos e por mouer, quaesque(e)r personas contra nós e nós contra
eles, e / para sostituír e aver por firme(t)²⁹⁶, et çétera, a *Fernando de Lema* e a *Pero*
1715 *Çichorro*, / moradores en *Santiago*, e para demãdar absoluçió e faser, deser, rrasonar,
procurar, / et çétera. Procuraçõ bastante, et çétera. Testigos: *Johán de Salnés* e *Rroy*
de Bẽes e *Johán Rrodrigues*, ma/yordomo de Medjn, criados de Sueyro Gomes. //

Testimoyo.

1720 Ëno porto de Rriãjo, a XXX días do mes de setebro de LVII anos⁴. Ante o juís /
 Gomes de Ribademar, en presenza de m̃j, Álvar Peres, escriuano del rrey e notario,
et çétera, / e testigos de yuso escriptos, pareçeu y presente o señor Sueyro Gomes de /
 Soutomayor, vasalo de noso señor el rrey, e presentou ante o dito juís, / e leer fiso por
 m̃j, dito notario, hũa pública escriptura de testimoyo que avía pasado / ante Gonçaluo
 1725 Garçía d'Espõoris, escriuano e notario dante o allcalde mayor do arçobispo / de
 Santiago, sobre rrasõ de hũu rrequirimẽto que o rreuerẽdísjmo señor / dõ Rrodrigo⁴
 de Luna⁴, arçobispo de Santiago, avía enbiado tomar sóbrela / casa de Rriãjo, escripto
 en sete⁴ follas de quarto de papel çebty e / signado⁴ do dito Gonçaluo Garçía
 d'Espõoris, segũdo por ela pareçía. E diso / ao dito juís que, por quanto el avía
 1730 rreçelo que a dita escriptura de testimoyo se / le podería⁴ perder²⁹⁷ por fogo ou por
 agua ou por rroubo e por outro caso / for(ti)tuýto, e el lo ãntendía aver de menster
 para en todo tempo para / en garda de seu dereyto, que pedja e rrequiría ao dito juís
 que mãdase a m̃j, / dito notario, sacar hũu traslado ou dous o máis, aqueles que
 menester le fosẽ, / e que llos mãdase dar sijnados²⁹⁸, ãnos quaes / le pedía que el
 1735 posese⁴ seu decreto e abtoridade, de maneyra que senpre / fesese fe. E²⁹⁹ así mjmo
 presentou hũu título que o dito arçobispo / le ouvo feyto de merçed de XJ freigresjas,
 e(n)scripto³⁰⁰ en purgamjño de / coyro e firmado de seu nome⁴ e signado⁴ de
 escriuano público e sellado / cõ seu sello de cerra colorada encaixado en cousela de
 çera brã/ca, colgado en çentillas de seda azul; o qual todo tomou en súa / mao o juís e
 1740 abrió las ditas escripturas e catouas e vido las sãas / e nõ rrotas nõ en algũu cabo nõ
 parte sospeytosas; e diso que / mãdaua e mãdou a m̃j, dito notario, que sacase delas
 hũu traslado ou / dous ou máys, quantos o dito señor Sueyro Gomes demãdase e
 ouvese / de menester, ãnos quaes e en cada hũu deles diso que poýa e puso seu /
 decreto e abtoridade, en quanto podja e deuja de dereyto³⁰¹, e que mãdaua e mãdou /
 1745 que valesẽ e fesese fee en todo tempo e lugar, como⁴ os ditos originales, / *et çétera*³⁰².
 O thenor⁴ das quaes ditas escripturas he este que / se sigue:

“E ãnos paaços⁴ de Rriãjo, ao primeyro dja de setebro / do ano⁴ de³⁰³
 çinquenta⁴ e sete⁴. Estando presente Sueyro Gomes / de Soutomayor e en
 presenza de m̃j, Gonçaluo Garçía d'Espõoris, notario, pareçeu / o bachiller⁴

1750 Rrodrigo⁴ Ballo, en nome⁴ de noso señor o arçobispo leo / e noteficou esta
carta ao dito Sueyro Gomes rrequiríndolle que a / conprise en todo següdo
que en ela se cõtijnã, e que daría máis / conpridamēte por escripto este
rrequirimēto se conprise. E o dito Sueyro / Gomes diso que obedeçia e
obedeceu a dita carta cõ rreuerēçia deujda así // como⁴ a carta de seu señor, e (29V)
1755 que pedja o traslado e daría súa rresposta ãno térmjno⁴ / do dereyto.
Testigos: Gonçaluo Mariño e Johán Mariño e Lopo⁴ de Goyás, escudeyros
do dito Sueyro / Gomes, e Áluar Peres, notario”.

Este dito abto foy posto escripto² ãnas espal/das da dita carta original⁴ que o
dito señor arçobispo ouvo en seu poder, da qual / dita carta seu thenor⁴ atal he:

1760 “Don Rrodrigo de Luna⁴, porla graçia de Deus e de la / Santa Egleſia
de Rroma, arçobispo de la Santa Egleſia de Santiago, capelán mayor del /
rrey, noso señor, e su notario mayor del Rregno de León e oydor de la / su
Abdiençia e del su Consejo, a vós, Sueyro Gomes de Soutomayor, /
cauallero de nuestra Casa e vasallo de la dicha nuestra Egleſia, salud⁴ e
1765 graçia. / Ben sabedes ou deuedes saber como⁴ la vuestra casa de Rrianjo es
sita / en nuestro arçobispado e señorío e nós tenemos en ella³⁰⁴ justiçia⁴ / e
jurdiçón tenporal, mero e mjsto jnperio, porlo qual njnguno njn algunos /
caualleros e escuderos njn³⁰⁵ outras personas non pueden faser en el dicho
nuestro arçobispado / e señorío casas fuertes njn fortalesar las que en el
1770 tienen fechas syn nuestra / liçençia⁴ e mandado e expreso consentimjento,
segund los preujllejos que nós e / la dicha nuestra egleſia tenemos de los
rreys pasados de esclareçida me/moria, que santo paraýso ayan, e así mjsmo
la custunbre antigua vsada / e gardada en la dicha nuestra egleſia e
arçobispado e señorío e jurdiçón de tanto / tienpo acá que memoria de omes
1775 non es en contrario, e los que contra ello van / o pasan cahen e jncurren en
grandes e graues penas⁴. E agora noua/mente es venjdo a nuestra notiçia⁴ e
nos es denunçiado que vós, en quebrantamjento / de los dichos preujllejos e
custunbres de la dicha nuestra egleſia, desde dous⁴ años / a esta parte avedes
fortelesado e fortalesades la dicha vuestra casa / de Rrianjo, fasendo en ella
1780 cauas e paliçadas e outros cadafalsos / e outras guaritas de madeyra e
hedefiçios de fortaleza e casa / forte⁴ sen nuestra liçençia e mandado, e por
ello non es dubda aver caýdo / e jncurrido en las dichas penas, por lo qual
agora que d'ello fomos e somos / sabjdor, querendo en ello proueer segund
que a nós e a nuestro dereyto e de nuestra / egleſia pertenesçe, mandamos
1785 dar e djmos esta nuestra carta para vós en la dicha / rrasón⁴ so la forma en
ella contenjda, por la qual vos mandamos / que, del dja que con ella fordes

rrequerido fasta nueue⁴ djas primeros / siguientes, derribedes e allanedes e
desfagades las dichas cauas / e paliçadas e cadafalsos o garitas e otros
quaesque(e)r edefiçios / nouos que avedes fecho² e faseades desd'el dicho
1790 tienpo de los dichos dos(s)³⁰⁶ años / acá en la dicha vuestra casa de Rrianjo;
e de aquí adeante los non fagades / njn mandedes faser en cosa alguna
d'ello, porque los dichos preujllejos e / costunbre sean guardados a nós e a
nuestra egleſia e non quebrantados por // vós njn por otra persona⁴ alguna e
1795 non fagades ende al por alguna manera, so pena / de la nuestra merçed e de
caher por el mjsmo fecho e ayades caído e jncurrido contra / nós e la dicha
nuestra egleſia en caso [de]¹⁷⁵ desobediencia e que ayades perdido e /
perdades todos feudos, tierras e merçedes que de nós e d'ella tenedes, e los
quales / por el mjsmo fecho, lo contrario fasendo, confiscamos e aplicamos
1800 a nó[s]⁶ / e a la dicha nuestra egleſia declarando por esta carta averlos
perdido, segund dicho / es; sobre lo qual mandamos yr a vós al nuestro
bachiller Rrodrigo⁴ Ballo, al / qual damos³⁰⁷ todo noso poder conplido para
que en nuestra nonbre vos la lea / e notefique esta carta e vos faga todos los
outros abtos e rrequerimjentos que / sean neçesarios de se faser e que nós
mjsmo faríamos e poderíamos / faser seendo presente; en testimonio de lo
1805 qual mandamos dar e damos esta / nuestra carta firmada de nuestro nonbre e
sellada con nuestro sello e signada⁴ del / nuestro secretario de yuso escripto.
Dada en la nuestra villa de Noya, a XXXI / djas de agosto, año del señor de J
M CCCC^o e çinquoenta⁴ e sete⁴ años. Rrodericus, archiepiscopus
compostelanus. E yo, Johán Gonçales de la Parra, secretario⁴ / del arçobispo,
1810 mj señor, e su notario arçobispal, la fis escriujr por / su mandado, e por ende
fis aquí este mj signo⁴ atal en testimonio de verdad⁴: / Johán Gonçales”.

XXIII°
(30R)

E despoys desto, ãna vila de Noya, dja sábadu, tres djas / do dito mes de
setẽbro do dito ano⁴, ante o dito bachiller Rrodrigo⁴ Ballo e / en presençia de m̃j, o
dito Gonçaluo Garçia d'Espõoris, notario, e dos testigos de juso escriptos, / pareçeu
1815 Áluar Peres de Põtevedra, notario de Rrianjo, e en nome⁴ de Sueyro / Gomes de
Soutomayor dou e presentou hũu escripto que desía que daua / por rresposta á carta
do dito señor arçobispo que fora leyda ao dito Sueyro Gomes / perlo dito bachiller e
por ante m̃j, dito notario, a qual rresposta era escripta / en papel e firmada do nome⁴
do dito Sueyro Gomes³⁰⁸, / da qual o thenor atal he:

1820 “E eu, / o dito Sueyro Gomes de Soutomayor, vasalo del rrey, noso
señor, en rrespondẽdo / a dita carta do moy rreuerẽdo meu señor dõ
Rrodrigo⁴ de Luna⁴, arçobispo de Santiago, / suso encorporada, e ao
rrequirimẽto por vertude⁴ della a m̃j feyto porlo / dito bachiller Rrodrigo⁴

Ballo, o qual avido aquí todo por rrepetido, digo / que obedesco a dita carta
1825 en quanto poso *e* deuo como⁴ de meu señor *e* / *prelado*, *e* quanto ao
conprimêto dela, digo que eu nõ ey feyto nõ jnno/uado cousa algũa ãna dita
mjña casa de Rriãjo de pedra de cãto, / [s]aluo³⁰⁹ que a ma[n]dey²⁰ rreparar
de algũa madeyra, *e* así mjsmo ey / feyto quebrar pedra ãna caua dela para
faser ãno baixo estabros / *e* cosjña *e* outros conprimentos de casas para
1830 se[r]ujdũbre³¹⁰ dela, *e* digo / que outra cousa algũa nõ ey feyto nõ labrado nõ
posto pedra nõ cãto // de nouo ãna dita casa, *e* que está ãna maneyra que ma
deixou meu padre, Pay Gomes / de Soutomayor, cuja alma Deus aja. E digo
que en caso que en ela labrase, / que nõ sería maraujlla labrar en mjña casa
propia *e* solar antíguo⁴ dos / Mariños, meus anteçesores, feyta *e* çemêtada en
1835 mjña propia herdade, por la / mellor poder gardar para *serujço* de meu señor
el rrey, dõ Enrrique, que Deus deixe / beujr *e* rreynar por moytos *tenpos e*
bõos, quanto máys teédolle feyto pleito / *e* omenaje por ela *e* porla de
Lantãnoo en súas maos estando ãna vila / de Aréualo, en persona⁴ do dito
moy rreuerêdo³¹¹ meu señor o arçobispo, *e* así / mjsmo para seu *serujço*⁴ *e* da
1840 dita súa *santa* egleia de *Santiago*, a que(e)n o dito Pay / Gomes, meu padre,
e eu senpre *serujmos e* fomos mãdados *e* obedientes. / E por ende digo que,
labrando⁴ ou avendo de labrar en ela para la tener rrepa/rada para la mellor
poder gardar para *serujço* do dito meu señor el rrey *e* do dito / meu señor
arçobispo *e* para meu defendemêto, digo que nõ erraría, quanto máis / que
1845 dela nõ de outra algũa nõ ey deserujdo nõ ofendido nõ entêdo deserujr ao /
dito meu señor arçobispo nõ a súa egleia, antes serles obediente *e* *serujrles* /
como⁴ senpre fise, *e* por quanto entendo que a dita carta *e* mãdamento he
contra mñ agrauj/ado, digo que, se neçesario *e* *conprideiro* me he para en
garda de meu *dereyto* a/pelar da dita carta *e* mãdamento, apelo en quanto
1850 poso *e* de *dereyto* deuo para ante / la altesa de meu señor el rrey ou para ante
los señores visrreys en seu / lugar *e* do seu moy alto cõsello *e* oydores da súa
chançellería ou para ante qual/que(e)r deles, *e* poño so garda *e* anparo *e*
defendemêto da coroa rreal do dito meu / señor el rrey a dita mjña casa *e* a
mjña persona² *e* outras mjñas casas *e* terras / *e* fasenda *e* de todos meus
1855 *criados*, *escudeyros e* *vasalos*; *e* esto dou por mjña rresposta, / negãdo
tódaslas estimaçõs *e* protestaçõs contra mñ feytas, *e* aquelo contra mñ /
mãdado en aquelo que me posa perjudicar, *e* nõ cõsinto en elas nõ ãna dita /
carta *e* mãdamêto nõ en parte algũa delo. E digo que, porque ao presente nõ
ey podido / aver letrado para mellor rresponder, protesto que por cousa que
1860 faça nõ deixe de faser / *e* aquí diga nõ seja desobidiente contra o dito meu
señor arçobispo *e* súa *santa* / egleia de *Santiago*, *e* de emẽdar *e* correger en

esta dita rresposta cada que *quiser* aquelo / que para guarda de meu *dereyto*
neçesario *e cõprideiro* me seja, *e* pido ao presente / notario, *Gonçaluo*
d'Espõorís, que ynsira esta mjña rresposta ao pee da dita carta *e* /
1865 rrequirimẽto *e* me dé a m̃j al tãto signado⁴ por *testimoyo* encorporado en el á
dita / carta *e* mãdamẽto para garda do meu *dereyto*, para cõ el me presentar
ante la altesa / de meu señor el rrey ou ante que(e)n cõ *dereyto* deua. E se
por *ventura* vós, o dito notario, / rrefusardes en mãdar este *testimoyo* por ser
en casa do dito señor, p̃jdolo por *testimoyo* / signado a Áluar Peres de
1870 Põtevedra, *escriuano* del rrey *e* notario de terra de Postomarcos, / que foy *e*
he presente a todo elo, *e* aos presentes rrogo que dello sejã *testigos*. Sueyro”.

E a qual dita rresposta presẽtada, o dito Áluar Peres, en nome⁴ do dito Sueyro
Gomes, // diso que así a daua *e* presentaua ante o dito bachiller, *e* pedja *e* rrequiría a
m̃j, dito notario, / que da dita carta *e* pedimẽto feyto porlo dito bachiller, *e* da dita
1875 rresposta le dese dello hũu / público jnstromẽto para garda [do]³¹³ dito Sueyro Gomes
e de como⁴ o presentaua *e* desía *e* / pedja *testimoyo* *e* *testimoyos* *e* o dito bachiller
diso que o oya *e* que leuaría a dita rresp[os]t[a]⁶ / ao dito señor; estando presentes por
testigos: Gomes *Gonçalues* d'Aaro *e* Afonso d'Esteyro, clérigo, *e* Ferr[nando]⁶ /
Gonçalues, criado do juís de Muro, *e* Áluaro d'Ourẽse, criado do dito bachiller. E eu,
1880 / o dito *Gonçaluo Garçía* d'Espõorís, *escriuano* de noso señor el rrey *e* seu notario
público ãna súa / corte *e* en tódoslos seus rregnos *e* señoríos, a esto que dito he en
hũu cõ os / ditos *testigos* presente foy *e* escriuj en [e]stas³¹⁴ seys follas de papel de
quarto de pligo *e* / mais esta en que vay mjña firma acostumada, *e* as quaes vã
cosjdas po[r]⁶ / medjo cõ filo brãco, *e* por ende, aquí meu nome⁴ *e* signo⁴ poño en
1885 testi[moyo]⁶ / de verdade que tal he. *Gonçaluo Garçía*, notario. //

XXV
(31R)³¹²

-100-

Deste títu/lo vna⁴ / ves.

Don Rrodrigo⁴ de Luna⁴, por la Santa Egleſia de Rroma eleyto, confirmado e
 admjnjstra[dor]⁶ / per[p]etuo³¹⁷ de la Santa Egleſia e Arçob[is]pado³¹⁸ de Santiago,
 1890 capelán mayor de noso señor el rre[y]⁶ / e su notario mayor del Rregno⁴ de León,
 oydor de la su Abdiença e del su Consejo, por [rrasón]⁶ / qu'el moy rreuerendo señor
 don Álvaro de Ysorna, arçobispo que foy de Santiago, nuestro ante[çesor]⁶, / que
 Dios aya, por su testamento e así mjsmo por hūu su cobdeçillo mandó a la [nuestra]⁶ /
 1895 mesa arçob[is]pal³¹⁹ la su casa forte de Rrodero e tierra de Canba e Rrodero, que era /
 suya e de su patrimonjo, con cárrego e condiçón qu'el arçobispo su subçesor que
 luego / fuese en pos del de la dicha egleſia de Santiago, del dja que fuese rreçebjdo a
 çierto tér/mjno⁴, que es ya pasado, fuese obligado de dar e diese de fecho⁴ en feudo e
 / título a Sueyro Gomes de Soutomayor, fijo mayor legítimo de Pay Gomes de
 Souto/mayor, honse freygresjas de tierra de la egleſia con el señorío e rrentas dellas,
 1900 / para que las touese en feudo e tierra de la dicha egleſia e arçobispos della, por
 quanto el / dicho señor arçobispo le deuja e era obligado⁴ de dar las dichas freigresjas
 e que las oujera / de dar en casamento con doña Leonor⁴, su sobrina⁴, e non ge las
 diera, segund que esto / e otras cousas máis conplidamente son contenjdas en el
 testamento e coudeçillo fechos / por el dicho señor arçobispo don Álvaro e
 1905 rrequerimentos que sobre ello nos fiso el dicho Sueyro / Gomes, los quales aquí
 avemos por jnſertos e jncorporados, dichos e rrepetidos, / como⁴ si de berbo³²⁰ ad
 uerbum aquí fuesen conuenjdos. E nós, deseando aver / e cobrar huun tan buen³²¹
 patrimonjo, juridiçón e fortaleza, jn perpetuum para / nós e para la dicha nuestra³²²
 mesa arçob[is]pal³¹⁹ e para nuestros suvçesores de la / dicha fortaleza e tierra de
 1910 Rrodero e de Canba, que así por el dicho señor arçobispo / nos fue mandada, e
 veyendo ser así honrra e prouecho nuestro e de la dicha nuestra / egleſia e de nuestros
 suvçesores; e querendo outrosí traer a efecto e conplir la condiçón / e cargo con que
 nos fue mandada, segund de suso se contiene⁴, e por faser ben / e merçed, por rrasón
 de lo susodicho a vós, el dicho Sueyro Gomes, dámosvos / e outorgamos que ayades
 1915 e tengades en tierra e feudo de aquí adeante de nós / e de la dicha nuestra egleſia e de
 nuestros suvçesores, en quanto fuerdes fiel e³²³ obediente, va/sallo a nós e a la dicha
 nuestra egleſia e a nuestros subçesores e en quanto nuestra merçed / e voluntade
 fuere, las dichas honse freigresjas que así vos fueron e eran / deujdas de dar e
 mandadas por el dicho señor arçobispo don Álvaro, las quales / son estas³²⁴, conujene

1920 a saber: *San Mamede de Carnota, Santiago de Arcos, / Sant Mjgell de Valadares, Santiago de Talle, Santa María d'Esteyro, Sant Martino / de Fontecaada, Sant Mamede de Arborés, Santa Mariña de Maroñas, / que vacaron por muerte de don Afonso de Carrança, deán que fue de la dicha nuestra iglesia / de Santiago, que las solía tener en título; e las freigresjas de Sant [Est]euan³²⁵ de Medjn e / San Lourenço*
1925 *de Pastor e San Gião de Lardoyros, que vacaron por muerte de Juã³²⁶ // Rrodrigues de (31R bis)*
Medjn, arçidiano⁴ de Nendos, que fue en la dicha nuestra iglesia, las quales / dichas³²⁷ honse fleigresjas son nuestras e de la dicha nuestra iglesia / e se vacaron e están vacas hultimamente por muerte de los sobredichos que las tenjan / atituladas, segund otros las toueron de nuestra iglesia, e fasémosvos merçed dellas / para que
1930 *las ayades segund dicho es con todas las rrentas de pan e terrerías e / señorío e otros pechos e pedidos e serujço e derechos dellas e de cada / huna dellas, que a nós e a la dicha nuestra iglesia ende perteesçen de aver de derecho / o en otra manera qualquier, e outrosí con todos los padroádegos e presentaçiones / de las iglesias dellas sy los ende avemos. E por esta nuestra carta mandamos / a los moradores e*
1935 *pobradores de las dichas freigresjas que vos rrespondan e rre/cudan e fagan rrecudjr con todo ello bien e conplidamente e non a outro alguno / e vos ayan por terrero e señor dellas de aquí adeante, en quanto fordes fiel / e obediente vasallo a nós e a la dicha nuestra iglesia e a nuestros subçesores / e en quanto nuestra merçed e vontade fuere, e segund e por la forma e manera / que rrecudiron e deueron rrecudjr a las*
1940 *outras personas que ante de vós toueron / de nuestros antecesores e de la dicha nuestra iglesia las dichas freygresjas, segund dicho / es, e los unos njn los otros non fagan ende al, so pena⁴ de la nuestra merçed e de / dos mjll marauedíes, para nuestra cámara a cada huno por quien fincar de lo así faser e conpljr; / e desd'el dja de la data desta nuestra carta de título e de feudo, vos damos e / outorgamos poder para que*
1945 *podades rreçeber e entrar en la posesión de las / dichas freigresjas e de cada huna dellas por vuestra abtoridad⁴ propia e de / quien vós³²⁸ quiserdes, e leuar las dichas rrentas e fruytos dellas e a ellas / perteesçentes, segund dicho es; en testimonio de lo qual vos mandamos dar esta / nuestra carta de título firmada de nuestro nonbre e sellada con nuestro sello e / signada⁴ del signo⁴ del bachiller Alfonso Sanches de*
1950 *Ávila, nuestro secretario e contador / mayor. Dada en la nuestra çibdat de Santiago, XXIX djas de desyenbre³²⁹, año del na/sçemjento del nuestro Señor Ihesu Cristo de J M CCCC° e çinquoenta e huun años. / Arçibispus, admjnistrator perpetuus compostellanus. Yo, el bachiller Alfonso Sanches de Ávila, / notario público por la abtoridad⁴ appostólica e secretario del dicho rreuerendísjmo / señor admjnjstrador perpetuo⁴, a todo lo que susodicho es e a cada cousa e / parte dello foy presente e a*
1955 *otorgamento e mandado de su merçed este título / por otro fielmente fis escriujr e*

con mj signo⁴ e subscriçóón acustunbra/dos lo signé⁴ en fe e testimonio de verdad⁴.
Alfonso Sanches, bachiller appostólico, / notario. //

1960 O traslado [do]³³¹ dito título se sacou autorizado para Afonso Lopes³³², o clérigo³³³, sóbrelo benefício de / Sã Mjgell de Valadares, et çétera³³⁴. ^{xxv (31R)³³⁰}

Testigos que a esto forõ presentes: Pero de Villanustre⁴ e Ares de Vila e Johán Paas⁴ e / Diego Maseda⁴, moradores en Rriãjo³³⁵.

Otubre

-101-

Poder.

1965 Ënos paaços de Rriãjo, dous djas de outubro, ano⁴ dito de LVII. Como⁴ eu, *María*
/ *Falcoa*, moller de *Johán* de Lema de Noya, outorgo *e* coñosco que dou meu poder
cõprido / bastante a *Johán* Mariño, fillo d'Ares Lopes de Goyãas, meu cunado, para
que por / m̃j *e* en meu nome⁴ *e* para m̃j posa rreçeber, rrecabdar *e* demãdar de
Costança / Lopes, moller de *Fernán* Barbeyro, moradora que soya ser en Noya,
1970 qualque(e)r prata / *e* rroupa *e* diñeyros *e* outras cousas que me ela deua *e* seja
obligada, en espi/çial hũa gargantada de doas de prata que vale³³⁶ fasta DCC *morauidís*
vellos *e* / hũu colchón que lle eu prestey *e* se me foy cõ elo; *e* para dar carta ou cartas
/ de pago, *et çétera*, *e* para jnjuysiar *e* faser *e* deser *e* rasonar *e* demãdar *e* procurar / *e*
tódoslos abtos *e* rrequirimētos *e* pedimentos *e* afrōtas *e* protestaçós *e* / tódaslas outras
1975 cousas que eu faría *e* faser podría en jújso *e* fóra del, / presente seẽdo. E quanto
cõprido poder eu ey outro tal dou *e* outorgo ao dito / *Johán* Mariño, *et çétera*³³⁷.
Obligó⁴ seus bees de aver por firme, *et çétera*³³⁸; poder bastante. / Testigos: Rroy
Mariño, o Moço, escudeyro, *e* *Fernando* de Baleyró *e* Pedro d'Aluar, criados / de
Sueyro Gomes.//

(31V)

-102-

1980 Foro.

 Este día ãno porto de Rriãjo. Como⁴ eu, Sueyro Gomes de Soutomayor, *vasalo*
de noso señor / el rrey, aforo a vós, *Afonso* *Martíns* de Luou, forneyro, para vós *e*
para vosa moller, *María* *Afonso*, des / *e* seys cóuodos de terreo en Vaao⁴, para que
façades casa ao outó da outra vosa casa / que de mj teedes aforada de longo³³⁹
1985 escontra o nordés³⁴⁰, *e* do ancho⁴ da dita vosa casa / que agora teedes leuãtada, ãna
qual avedes de faser dúas portas, hũa á parte de / arriba, a donde se leuãta o sol, *e* a
outra abaxo, escontra a rribeyra contra³⁴¹ o ponēte, *e* / cõ que vós avedes de
aproueytar do enxjdo da parte d'arriba fasta o valo da vjña³⁴², entre / tãto que nõ³⁴³ for
menester por allý rrúa ou camjño, segũdo que ãno outro / que teedes aforado; *e*
quando se acaescer³⁴⁴ faser por allý³⁴⁵ rrúa / ou camjño, que vosla posã quitar, a dita
1990 cortina³⁴⁶, *e* que nõ sejã vosa², / saluo en tãto que nõ se fas menester faser rrúa ou
camjño por allý; / *e* avédesme de dar vós *e* vosas bozes a m̃j *e* ás m̃jas para senpre
ja/mays en cada ano⁴ seys *morauidís* vellos por estes ditos XVJ cóuodos; o/blígome⁴

de voslo² faser çerto e sao e de vos defender e anparar cõ el, / e de nõ boslo quitar nõ
1995 rremouer, *et çétera*. E eu, o dito Afonso³⁴⁷ Martíns, así o rreçebo / para m̃j e mjña
moller e mjñas bozes, para senpre jamays, e obli⁴ / a m̃j e meus bẽes e de mjnas
bozes e soçesores, ganados e por ganar, / de pagar o dito foro dos ditos VI *morauídís*
en cada hũu ano⁴, desde dja de Santiago / de junjo, que será ãno ano⁴ de J M CCCC^o
2000 LVIII° anos⁴ en deante en cada hũu / ano⁴, cõ pena⁴ de J M *morauídís* vellos,
qualque(e)r parte que o así nõ teuer, gardar, / conprir e pagar. Outorgarõ dúas cartas
en hũu thenor⁴ firmes, fortes, / *et çétera*.

Testigos: Gomes de Rribademar, juís, e Diego Garçía e Fernand Peres,
vicario, e / Pero de Villanustre.

Feyto a Afonso de Luou en forma³⁴⁸.

-103-

2005 Foro

Este dja. Como eu, Sueyro Gomes, aforo a vós, Garçía Pichaleyro, para / vós e
vosa moller, Costança Ares, e vosas bozes, para senpre jamays, terr[e]o³⁴⁹ / a donde
façades casa, tão en longo e tão en ancho⁴ como⁴ o meu fu/meyro, que agora está
máys en cabo, onde mora Johán d'Aboýn, escontra o / nordés; o qual dito terreo vos
2010 dou a donde disẽ a Forna, desde lo cabo da / senrra³⁵⁰ escontra³⁵¹ o lugar que ha de yr
de longo desde la rribeyra / para çima en casa e peyrao; o qual vos aforo por dose
morauídís vellos en / cada ano⁴, que me avedes de dar a m̃j e a mjñas voses por el dja
de / Santiago de junjo de cada hũu ano⁴ despoys de vosas vjdas, por quanto / vos eu
faço graçia e quita do dito foro dos ditos XII *morauídís* por vosas vjdas / e de cada
2015 hũu de vós, por rrasõ que³⁵² vós deixastes oje dito dja de toda / a parte de herdade e
vjnas que vós, a dita Costança Ares, avjades e vos perteçe, / desd'o dito lugar e porto
de Rriãjo fasta as vjnas do Barco e me lo distes / e deixastes para m̃j; e en fin de
vosos djas, vosas voses hã de dar / a m̃j e ás mjñas dito foro dos ditos XII
morauídís en cada ano⁴. Oblígome de vos / defender e anparar, *et çétera*. E eu, o dito
2020 Garçía, rreçebo o dito foro para m̃j e mjñas / voses e de mjña³⁵³ moller, e obli⁴
meus bees e de meus soçesores, *et çétera*. / Pena⁴ de mjll *morauídís* vellos. Cartas
firmes en hũu thenor. *Testigos*: Afonso Martíns, forneyro, e Johán / Cãtelrra e
Fernand Peres, vicario, *et çétera*. //

Sueyro Gomes

2025 Este d'ja, a dita Costança Ares, moller do dito *Garçía Pichaleyro*, cõ liçẽçia do
dito / seu marido que lle para ello dou, outorgou que daua *e* traspasaua *e* rreley/xaua *e*
quitaua ao dito Sueyro Gomes toda quanta herdade *e* vjnas lle / perteesçã *e*
perteesçer deue en qualque(e)r maneyra *e* por qualque(e)r rrasõ, des/lo lugar *e* porto
2030 de Rriãjo fasta las vjnas do Barco, fasta o val, / o qual lle daua por quanto lle fiso a
ela *e* ao dito seu marido *graçia* / *e* merçed *e* lles soltou o foro de hũa casa, que oje
dito d'ja lle aforarõ / en³⁵⁴ XII *morauidís* por todas súas vjdas de / amos *e* dous⁴, cõ que
despoys de súas vjdas, seus fillos *e* herdeyros, / soçesores lle paguẽ o dito foro; pena⁴
de J M *morauidís*. Outorgou carta forte. *Testigos*: / os ditos. *Et çétera*.

Quita.

2035 Ëno dito Rriãjo, VI d'jas do dito mes do dito ano⁴. Como⁴ eu, Sueyro Gomes de /
Soutomayor, *vasalo* de noso señor el rrey, por rrasõ que³⁵⁵ (que) vós, *Ferrnand* /
Gonçalues, morador ãno dito porto, me distes *e* dades *e* deixades a herdade *e* vjna
que / vós avedes *e* teedes entre³⁵⁶ o dito lugar *e*³⁵⁷ o valo das vjnas do Barco, / que eu
aforo para casas; por ende³⁵⁸, en emẽda da dita herdade vos / *quito* o foro do voso
2040 vaçelo de Pera de Pena⁴, para en toda vosa vjda, / que por toda vosa vjda me nõ dedes
a m'j nõ a m'jnas boses foro / nõgũu dela. Carta firme, *et çétera*. *Testigos*: *Johán Seco*
e Afonso Vjdal, moyneyro, *e* / *Afonso* da Silua, mayordomo do dito Sueyro Gomes, *e*
o dito *Fernã Gonçalues*. / Así mjsmo se dou por pago *e* satisfeyto da dita herdade
que o dito Sueyro lle tomaua³⁵⁹.

2045 *Fiãça*.

Ënos paaços de Rriãjo, VII d'jas do dito mes, ano⁴ dito. *Ferrnand Rromeu*,
morador en *Sã Viçente* / de *Çespoõ*, *e* *Martiño* de *Sã Martino*, morador ãna
freigresja de *Sã Cristoual d'Auãque(e)iro*, entraron / por fiadores de *Johán* de *Sã*
Martino, que lles³⁶⁰ daua Sueyro Gomes, que o tyña preso ãna / torre, que nõ errará
2050 de dito nõ de feyto en súa persona⁴ a *Marfjn* d'Oliueyra nõ / a outro ome⁴ de Ares
Lopes de *Goyaas* nõ de Sueyro Gomes, so pena⁴ que, se / errare, que pague⁴ de llano⁴
en llano⁴ ao dito Sueyro Gomes J M CC *morauidís*, cada hũa / DC *morauidís* vellos.

Outorgarō carta firme, *et çétera*. *Testigos*: Afonso Martíns, forneyro, e Johán Crespo e Johán / de Salnés.

-107-

2055 Obrigaçō.

Este dito [dja]³⁶¹, ante os ditos *testigos*, o dito³⁶² Johán de Sã Martino se obrigou cō todos seus / bees por sacar a pas e a saluo e sē dano da dita fiãça aos ditos Ferrnand / Rromeu e Martiño de Sã Martino. Outorgou carta firme, *et çétera*. *Testigos*: os / sobreditos. //

(32V)

-108-

2060 [Seg]uro⁶.

En Rriãjo, X días de outubro de LVII. Como⁴ eu, Martjn Paas, e eu, Johán da Boytoreyra, / seu fillo, da húa parte, e eu, Johán de Teyra, e eu, Ferrnand Paas⁴, seu fillo, todos presentes, / por rrasō de gresgo e manẽconjas e rroydos que entre eles erã, diserō que / se obligauã de mã comũ, *et çétera*, e se segurauã e segurarō os hũus / aos outros³⁶³ de feyto e³⁶⁴ de dito desonesto que, d'oje en diante, nō se herrẽ / os huus aos outros, nē os outros ao[s]³⁶⁵ outros, so pena⁴ de dous mjll³⁶⁶ / que pague a parte que o nō gardar, para seu señor, Suero Gomes, que presente / estaua³⁶⁷, e mais das outras penas que os *dereytos* / en esta parte queren. Outorgarō carta firme, *et çétera*. *Testigos*: Gonçaluo Mariño e Lopo⁴ de Go/yaas e Johán Sobriño. E o dito Sueyro

2065
2070

Gomes, como⁴ señor da terra, / así cōfirmou o dito seguro e o puso entre eles en quanto podja e / de *dereyto* devja.

-109-

Seguro.

Este día, o dito Johán de Teyra e seu fillo, Ferrnand Paas⁴ segurarō a Martjn / d'Oljueyra, cō que ouverō çerto rroydo, de nō lle errar de feyto e de / dito desonesto, d'oje en día, so pena⁴ de dous mjll *morauidís*, para o dito señor. / Obligárōse de mã comũ cō todos seus bẽes. Outorgarō carta firme / cō poder a las *justiçias* e *renũciaçō* de leys, *et çétera*. *Testigos*: Lopo⁴ de Goyãs / e Johán Sobriño e Martjn Paas⁴. E das outras penas que os / *dereytos* queren³⁶⁸.

2075

Juramento / Áluaro.

2080 En Rriãjo, XIII djas de outubro. Este dja por mādado de Sueyro Gomes / fiso
juramēto Ferrnand Rrodrigues de Galtares, sobre hũu cruçiçiõ dentro da egleia / de
Santa Coõba, en forma de dereyto, *et çétera*, e diso que esto era o que sabía en rrasõ /
do rroydo e questiõ que ouverõ Johán Garçia de Baltar e Áluaro de Rriobõ: que
chega/ra ao dito lugar de Baltar o dito Áluaro de Rriobõ e que Johán Garçia estaua
2085 dentro / de hũa eyra e que a moller do dito Johán Garçia acusara ao dito Áluaro de
Rriobõ de/séndolle que lle fora escusado de vyr por allý teẽdo desõrrado a súa /
yrmãa e avendo posto a roupa á porta do dito Johán Garçia ou sabía qu(e)ẽ / la
posera. E o dito Áluaro lle rrespondeu e disera que saluo a súa graçia⁴, que nũca
Deus quisese que el tal fesese, nẽ venrría que(e)n lo disese cõ / verdade. E que entõ o
2090 dito Johán Garçia lle disera: "mao te será a ty de negar / que o nõ feseste, ou sabes
que(e)n lo feso". E que o dito Áluaro lle tornara: / "disés o vos así, eu farey salua
sobr'elo cõbosco ou cõ que(e)n lo / diser de hũu ferro que[n]te³⁶⁹"; e que Johán
Garçia lle tornara: "dígoche³⁷⁰ / que mo diserõ así". E que deste feyto tãto sabía para
o juramēto que / feyto avía. Testigos que forõ presentes ao jurar e declarar: Afonso
2095 Garçia de Vjmyero, / escudeyro, e Lopo⁴ de Meçõso. //

XXVII (33R)

Juramento / Áluaro.

Logo este dito dja, ante o dito Sueyro Gomes, ãnos paços, foy visto esta /
decraraçõ que o dito *testigo* diso, e rretraheu ao dito Johán Garçia desédolle que avía
/ feyto mal en disfamar ao dito Áluaro e que lle cõpría de o prouar, *et çétera*. E / logo
2100 o dito Johán Garçia demãdou perdõn ao dito Áluaro desẽdo que o avía / dito cõ
açidente³⁷¹ e puja de grande⁴ manẽconja, pero nõ / cõ entencõn que elo fora así, e que
se arrepẽtía do que disera, e que lle / pedía e rogaua que lle perdoase por amor de
Deus; e logo o dito Áluaro / diso que por amor de aquel Señor que llo perdoaua e por
faser conpraser / ao dito Sueyro Gomes e por seu mādado, e diso que lles rogaua que
2105 / fosẽ amjgos e ben querẽtes, e logo se abraçarõ e forõ amjgos⁴. / O dito Áluaro
pedeume delo *testimoyo*. Testigos: Afonso Rrodrigues de Vimjeyro e Johán Cortés e /
Johán de Corques e Ferrnand Rrodrigues e Gonçaluo Garçia.

-112-

Seguro.

2110 En Rriãjo, XIIIº djas do dito mes e ano⁴. Este dja, Martjno de Oljueyra⁴, / fillo
de Johán d'Oliueyra, morador ãna freigresja d'Oljueyra, presente, outorgó / carta de
seguro e segurou de feyto³⁷² e dito³⁷³ desonesto⁴ a / Johán de Teyra e a seu fillo,
Ferrnand Paas⁴, e que nõ errará contra eles, / so pena⁴ de dous⁴ mjll *morauidís* para o
dito señor Sueyro Gomes, para o qual / dou por seu fiador ao dito Johán d'Oljueyra,
2115 seu padre, o qual entrou / por seu fiador estando presente, que o dito seu [fillo] nõ
errará de feyto nõ / de dito desonesto aos sobreditos; e se o faser, que de llano⁴ en
llano⁴ / dará e pagará os ditos II M *morauidís* ou dará o dito seu fillo en poder / do dito
señor Sueyro Gomes preso. Outorgarõ carta firme, *et çétera*, cõ poder / a las justiçias
e renũçiaçõ de leys. Testigos: Ares Lopes de Goyãas e Gonçaluo / Mariño e Lopo⁴
Nunes de Santiago, escudeyros do dito señor.

-113-

2120 Rrequirimento.

Ëno porto de Rriãjo, VI días de nouebro de LVII. Andreu Peres / rrequireu e
frõtou a Mayor Peres, moller de Fernã Gonçalues de Rriãjo, cõ / prendas de prata,
tres bjncos e crusetas e outras doas, que as quitase, / donde⁴ nõ, que as vendería e que
as ouvese perdidas. Testigos: Juã / Cãtelrra e Diego Garçia.

-114-

2125 Este día, ãnos paaços⁴. Johán Saujn e Afonso Rroballyño³⁷⁴, moradores en
Vilamayor³⁷⁵, por se quitar de / (de) pleitos, debates e cõtendas que entre eles erã
sobre rrasõ de / nous de húa vjna e outras quaesque(e)r cousas, comprometerõ e
tomarõ / por seus omes boos, o dito Johán Savjn a Pero Giraldes, mayordomo, e / o
dito Afonso Rrobaljño a Gonçaluo d'Ouçença, morador en Ouçença, que os librasẽ /
2130 segundo achasẽ por deryto ou como⁴ quisesẽ e por ben touesẽ, en todo / este dito
mes de nouebro. Obligárõse de estar porla sentençja ou sentençjas, / mãdamento ou
mãdamentos, so pena⁴ de II M *morauidís* para la parte obediẽte. Carta / de compromjsio
forte, *et çétera*. Testigos: Sueyro Gomes e Ferrnand Gonçalues de Rriãjo e / Johán de
Salnés, ome⁴ de pee de Sueyro Gomes. //

-115-

2135 Seguro.

Este día, o dito Sueyro Gomes puso seguro entre eles *e* se segurarõ / o hũu ao outro *e* o outro ao outro, de feyto *e* de dito desonesto⁴, so pena⁴ / de DC *morauidís* vellos a qualque(e)r que contra elo pasase para Sueyro Gomes, / demás das outras penas do *dereyto*. Outorgarõ carta de seguro firme, *et çétera*. / Testigos: Fernand Gonçalues *e* Johán de Salnés *e* Éytor de Beneujdes.

2140

-116-

En Rriãjo, VII días de nouẽbro de LVII. Pareceu Pero Ferreyro ante o juís Gomes / de Ribademar *e* dou a vender hũa lâça *e* hũu alfamare viado, que diso que era / de Pero do Barreyro. Douse o *primeyro* pregón *e* leylá. Prometeu Andrés Peres LXV *morauidís* por/las prendas. Testigos: Fernand Gonçalues, Vasco de Lees *e* Éytor de Beneujdes.

2145

-117-

En XV días do dito mes, ano⁴ dito, en Rriãjo. Johán Pereyros / de Rriãjo outorgou súa procura[çón]³⁷⁶ bastante para sostituír / en todos seus pleitos moujdos *e* por mouer a Johán de Comojo, cóẽgo, / *e* a Johán Cão, moradores en Padrõ. Carta firme³⁷⁷, *et çétera*. / Testigos: Johán Vasques, clérigo, *e* Álvaro da Egleia de Rriãjo *e* Pero d'A/buýn de Leyro.

2150

Deue la / feytura.

-118-

En Rriãjo, XVII djas do dito mes, ano⁴ dito. Este dja, Johán Ares de Figeyroa, morador ño / Araño³⁷⁸, diso que, por quanto Vasco Chico d'Asados lle avía mostrado çertos bẽes / mobles³⁷⁹ que ficarõ de súa moller, Tareyia Ares, que perteesçã a Pedro *e* Rrodrigo⁴, / fillos do dito Vasco Chico *e* Tareyia Ares, menores, que lle rrequiría como curador³⁸⁰ que lle fesese juramento / se avía⁴ máys bees ou quedarã da dita súa moller, que llo disese *e* / decrarase por juramento dos santos euãgeos. E logo o dito Vasco Chico feso juramento / sóbre la sinal de³⁸¹ crus⁴ *e* los santos euãgeos en forma de *dereyto*, *e* diso / que el nõ tyña ne[n]²⁰ quedarã máis bẽes da dita Tareyia Ares, súa moller³⁸², / que el soubese *e* se acordase máys de aqueles

2155

2160

que el lle avía / mostrado e (cō) cōtado, e se máis bēes rremanesē e en / todo tempo se achasē, que aos ditos menores perteesçesē, que fosē / para os ditos menores; e o dito *Johán Ares* tomouo por *testimoyo*, *et çétera*. *Testigos*: / *Fernando de Catoyra e Pero Torrado e Afonso Peres*, jenro do dito *Vasco Chico*. //

-119-

XXVIII° (34R)

2165 Este dito día e mes e ano⁴ e lugar, pareceu o dito *Vasco Chico* e presentou por /
m̃j, dito notario, húa carta de *Pero Lopes de Segouja*, juís, a *Johán Ares de Figeyroa*,
/ morador ãno *Araño*, e a *Pero Torrado d'Asados*, apreçadores dos bees que / quedarō
de *Tareyia Ares*, moller de *Vasco Chico*, que perteesçen a *Pedro e a Rrodrigo⁴*, /
menores, seus fillos, da dita *Tareyia Ares e Vasco Chico*, e lles rrequireu / que a
2170 conprisē e fesesē o dito juramēto ãna dita carta cōtiúdo e feyto, a/preçasē os bēes
mobles que ficarã da dita *Tareyia Ares*, os que perteesçã / á parte dos ditos menores;
os quaes obedeçerō a dita carta e que estauã / prestes de a conprir; e feso logo
juramēto en forma de *dereyto* / sóbrela *crus⁴* e palabras dos *santos euãgeos*, *et çétera*;
os quaes / diserō como⁴ o dito *Vasco Chico* lles mostrara tódoslos bees mobles (e) /
2175 que³⁸³ forō e ficarō da dita *Tareyia Ares*, sobre juramēto que lle / fesera, así porcos,
cabras e obellas, boys e carros e arados e / arcas e mesas e tallos e rroupas de lana e
de lino e de / cama e bestyr e diñeyros e prata e joyas e tódoslos outros bees / e eixuar
que ficou da dita *Tareyia Ares*, a saluo os bees rraýses e as / bacas e tódaslas outras
cousas, diserō que apreçiarã a parte que vijña / aos ditos menores cada cousa por sy
2180 por menudo, e que acharã / que chegarã o apreçiamēto dos ditos bees, a saluo as ditas
bacas / e herdades, a mjll pares de brãcas, a pas e a saluo de *alcauala* / e pagas todas
debdas; e que esto desíã e decrarauã para / o juramento que feyto avíã, que ño mōtara
máis a parte dos bēes / mobles dos ditos menores e que feso o dito apreçiamēto a
todo / seu poder e a bõa fe, sen mao⁴ engano⁴, verdadeyramēte; / e logo o dito *Basco*
2185 *Chico* diso que llo dese por *testimoyo*, incorporada a dita / carta, en forma signado,
por quanto³⁸⁴ de parte dos ditos bees quedarō / así apreçados ãnos ditos *J M* pares de
brãcas ãno dito seu padre. / *Testigos*: *Fernando de Catoyra e Rrodrigo⁴ Doso*,
clérigo, meu parēte, e / *Andreu Peres de Rriãjo*.

XV brancas.

-120-

2190 E logo o dito *Vasco Chico*, como⁴ prinçipal, e *Andreu Peres de Rriãjo*, como⁴ /
seu fiador, de mã comú, *et çétera*, se obligarō de gardar os ditos bees, / que así forō

apreçiad^{os} ãnos ditos mjll pares de brãcas, para os ditos / menores, para llos dar e entregar taes e como⁴ os rreçebía, ache/gãdo a edade cõprida, so pena⁴ do dobro; obligárõse cõ seus / bẽes, (e) et çétera. Carta firme. Testigos: Rrodrigo⁴ Doso, 2195 clérigo, e Pero Torrado / e Afonso Peres, jenrro do dito Vasco Chico. //

(34V)

-121-

Este dito día, o dito Vasco Chico, padre dos menores, como⁴ seu gardador, / e Johán Ares de Figeyroa do Araño, como⁴ tutor dos ditos moços, por / sy e en seu nome⁴, e así mjsmo Afonso Peres, por si e en nome⁴ de María / Gonçalues, súa moller, filla do dito Vasco Chico e Tareyia Ares, diserõ que se dauã / e derõ por 2200 entregos, cõtentos⁴ e pagos de toda a parte dos bẽes mobles / que aos ditos menores perteesciã, e así mjsmo aa dita María Gonçalues, súa / filla, por quanto os aviã partido todos por menudo, et çétera; e por ende⁴, / que se outorgauã deles por cõtentos⁴, entregos e pagos, por quanto / os rreçeberã realmẽte e cõ efecto; e en rrasõ do rreçebemẽto / rrenũciarõ as leys e de todo outorgarõ carta de pago e de nũçõ / dos 2205 ditos bees ao dito Vasco Chico e a súa moller, Ynés Peres, cõ que(e)n / agora avia casado despoys da dita Tareyia Ares; e obligárõse / cõ³⁸⁵ todos seus bẽes de sacar a pas e a saluo a dita Ynés / Peres. Carta firme, et çétera. Testigos: Rrodrigo Doso e Pero Torrado e Andreu Peres.

-122-

E logo, o dito Vasco Chico se obrigou cõ todos seus bẽes de faser / dar carta de 2210 pago á dita Ynés Peres³⁸⁶ da parte dos ditos bees a Afonso Ferrnandes, seu fillo, ou / de a sacar a pas e a sal[uo]³⁸⁷ en todo tempo do mũdo do dito Afonso Ferrnandes, / seu fillo. Carta firme. Testigos: os ditos. So pena⁴ de II M morauidís³⁸⁸.

-123-

Este día, a dita Ynés Peres, cõ liççia do dito Vasco Chico, seu marido, / dou por libre e quito ao dito Johán Ares de Figeyroa da / fiãça que lle avia feyto de lle 2215 faser dar carta de pago e de / nũçón aos fillos do dito Vasco Chico, et çétera. Testigos: os ditos.

-124-

En Rriãjo, XXIII días do dito mes de LVII. Lopo⁴ de Paradela / tomou *testimoy*o ante as portas³⁸⁹ da casa de Pero do / Louro, estando presente súa moller, que, por quanto lle avía leýdo carta / dos jueces de *Santiago*, que lle rrequiría que o ño leuase
2220 allá *e* que / el estaua prestes de lle *conprir* de *dereyto aquí* ante o señor Sueyro Gomes / ou ante o juís, protestãdo as custas *e* de se que(e)ixar ao señor, / *et çétera*. *Testigos*: Vasco Chico *e* seu fillo *Afonso*³⁹⁰, moradores³⁹¹ en Asados. //

XXIX (35R)

-125-

Ëno dito porto de Rriãjo, XIX días do dito mes, ano⁴ dito. Este día *Johán* do Barral, / morador en *Santa Coõba* de Rriãjo, como⁴ tutor, gardador *e* admjnistrador
2225 de *Johán / e María*, seus fillos, *e* de *María Dominges*, súa moller defûta, que Deus aja, por/lo poder *e* abtoridade que para elo lle dou Gomes *Garçía*, notario, lugarte/nête de juís, por vertude de súa carta sellada *e* firmada de seu / nome⁴ *e* de notario *público*, que para ello le dou, que leuou en seu poder, / outorgou que rreçebeu en si toda a parte dos bẽes mobles, que aos ditos / menores perteesçen por herẽça da
2230 dita *María Dominges*, súa madre, para los / tener *e* gardar *e* dar aos ditos menores quando fosẽ de hedade *cõprida*. / Outorgouse deles por entrego *e* ben pago *e* rrenũçió as dúas leys [et çétera]⁶. / E por quanto agora casaua cõ el Eluyra de Comojo⁴, outorgou en nom[e]⁶ / *e* como⁴ tutor *e* gardador dos ditos moços carta de pago *e* de nũçón *e* / fin *e* *quitamẽto* á dita Eluyra de Comojo, súa moller, cõ que(e)n agora /
2235 casaua, *e* a dou por libre *e* *quita* *e* a seus bees *e* anũçiada dos / bẽes *e* parte dos ditos menores que quedarõ da dita súa madre para / senpre jamais; *e* obligouse cõ todos seus bees de a sacar a pas / *e* a saluo dos ditos menores en todo *tenpo*, so pena⁴ de dous mjll *morauidís*. / Outorgou carta firme, *et çétera*. *Testigos*: Rroy da Costa, çapateyro de Rriãjo, *e* *Afonso* / Vjdal de Taragoño *e* Ares d'Outeyro d'Asados.

-126-

Ëno dito porto de Rriãjo, XXI días do dito mes. Como⁴ eu, *Afonso Loure[n]ço*²⁰, morador en *Fiũ/cheyra*, outorgo que³⁹² faço meu çerto, suficiẽte, abũdante procurador, / *segundo* que mellor poso *e* deuo de *dereyto*, a *Johán Culler*, morador ãna freigresja de Sã Pedro / de Cornaço, para en todos meus pleitos moujdos *e* por mouer que eu ey ou espe/ro aver cõ quaesque(e)r personas⁴ *e* eles contra mĩ, *e* para
2240 2245 sostituír, *et çétera*, *e* / para rreçebjr *e* rrecabdar por mĩ *e* en meu nome⁴ *e* para mĩ

2250 todos e quaes/que(e)r *morauídís*, pã e vjno e outras cousas que a m̃j so[n]³⁹³ deujdas
fasta este d̃ja / por quaesque(e)r personas en terra de Salnés, en espeçial de *Fernand* /
*Caruallo*³⁹⁴, çinquoëta e oyto *morauídís* vellos que me deue, que me ficou de/uêdo de
dous boys que lle vendín, e para dar e outorgar carta ou cartas / de pago e de fin e
quitamento, as quaes vallã como⁴ se eu m̃jsmo / as dese presente seêdo. Oblígome⁴ cõ
todos meus bees aver por / firme quanto porlo dito meu procurador for feyto, dito,
rrasoado e carta / de pago dado, et çétera. Carta de procuraçõ cõ poder de rrecabdar
qual paresçer / signada⁴ de meu signo⁴, et çétera. Testigos: Gomes de Rribademar,
juís, / e Pero Ferreyro e Pero do Barreyro, moradores de Rriãjo. //

(35V)

-127³⁹⁵-

2255 Ëno porto de Rriãjo, XXVII días do mes de nouẽbro, ano⁴ dito. Como⁴ eu, / Juã
Durã, morador en Rriãgiño, aforo a vós, *Afonso* de Rriãjo, morador ãna Proua do /
Deã, e a vosas bozes, herdeyros e soçesores, para senpre jamais, cõuê / a saber, estas
herdades que se siguẽ: hũa leyra de herdade que está / en Vieyro, que jas da hũa parte
Pero Çitoula e da outra Sueyro Gomes, / como⁴ está marcada. *Item* máis, sete margas
2260 de herdade ãna agra / d'Estalle³⁹⁶, ãna marcada que chamã a do Lonbo, entre Sueyro
Gomes, / a longo do marco de Sueyro Gomes, e do outro cabo quatro margas do /
clérigo cureyro da egleia, e entesta do hũu cabo ãna leyra d'Estalle, / de Sueyro
Gomes, e da outra entesta⁴ ãno camjno que sal do Cãçelo / e vay para Rrinlo. *Item*
máis, a leyra d'Entre³⁹⁷ as Rribas, que entesta / do hũu cabo ãno tallo de Sueyro
2265 Gomes, e entesta do outro cabo ãno / rrío que chamã das *Quintãas* afasta agua⁴, e da
parte do rrío fas / esta leyra XXVII margas, e da outra fas XXVIII° margas. *Item* máis, /
o tallo da Souereyra, que chamã da Longarela e jas da hũa parte / Sueyro Gomes cõ a
leyra grande da Souereyra, e da outra parte / Sueyro Gomes cõ o cabeçeyro de
Souereyra, que tẽ o casal de Pero do / Outeyro, e da hũa testa topa en este tallo
2270 mesmo que tẽ Pero do Outeyro / e entesta do outro cabo ãn[a]³⁹⁸ testa da leyra de
Costança³⁹⁹ Lopes, que vay fe/ryr ãno marco. *Item* máis⁴⁰⁰, catorse margas de
herdade⁴⁰¹ / ãno tallo de Poçidos e jas da hũa parte Sueyro Gomes escontra o Castro, /
e da outra⁴⁰² parte *Fernand* Seco, que foy yrmão deste tallo, / e topa da hũa testa ãna
cortina do Castro do Rriãgiño, e da outra / testa en Costança Lopes. *Item* máis,
2275 sóbrela fõte pequena de Rriãgiño, XIII° / margas que entesta do hũu cabo ãno
*pardiño*⁴⁰³, e do outro cabo entesta / ãnos pedrouços da fonte. *Item* máis⁴⁰⁴, hũu onsao
do / caruallo de Lamaçãas, e mais en este caruallo hũu quarto. *Item* máis, quatro /
marjas ãna cortiña da fonte, que jas da hũa parte Sueyro Gomes cõ a corti/ña de
Johán Peres de Rriãgiño e da outra parte jas *Fernand* Seco cõ a cortiña dos /
2280 *Matraos*⁴⁰⁵, e do hũu cabo entesta ãno rrego da fõte grãde / de Rriãgiño⁴⁰⁶ cõ seu

perfeyto e entesta do outro cabo ãna cortiña das / coles, que está á porta de (de) m̃j o
dito⁴⁰⁷ Afonso de Rriãjo, que foy porlos Matraos, que he do dito / Afonso de Rriãjo,
segundo está çercada de muro. Item máis, hũa casa⁴⁰⁸, / que está en Rriãgiño, que
entesta ãna casa en que morou Ferrnand Martíns, / e do outro cabo entesta ãna
2285 cortiña de Ferrnand Seco, que he dos Matraos⁴⁰⁹, / e tẽ esta casa hũa cortiña para /
colles ãnas espaldas e(n)scontra a trauesía que vay topar ãna / cortina de Sueyro cõ
súa porta. Item máis, os castineyros que enxertou / Johán Durá desla fonte de
Matacãas fasta os castineyros que tẽ Ferrnand / Seco longareses⁴¹⁰. Item máis, ãno
arroyo do Cãçelo, IIIº margas de longo⁴¹¹, testa contra o ve[n]dual²⁰ ãno camjño /
2290 que vay para Rrinlo e entesta do outro cabo ena moroça que está en contra Souereyra.
Das quaes⁴¹² ditas herdades e cousas sobreditas pertẽesçe a m̃j, / o dito Afonso de
Rriãjo, logo de todo ello hũu honsao e do outro que queda a metade / por bos dos
Matraos⁴¹³. //

XXX
(fol 36R)

-128⁴¹⁴-

Ëno porto de Rriãjo, XXVII djas do mes de nouẽbro de LVII anos⁴. Como⁴ eu,
2295 Afonso de Rriãjo, morador ãna Proua do Deá, que faço por m̃j e por mjñas bozes,
herdeyros e soçesores, / aforo para senpre jamais a vós, Juã Durá, morador en
Rriãjiño, para vós e para vosa / moller, Cataljna Gonçalues, e para vosos herdeyros e
soçesores, cõuẽ / a saber, hũu on/sao das herdades e cousas que se siguẽ, e sacado
este honsao, do que queda / a metade, en tal maneyra que vos aforo das honse partes
2300 as seys. Primeyra/mẽte, hũa leyra d'erdade que está en Vieyro, que jas da hũa parte
Pero Çitoula e da / outra Sueyro Gomes, como⁴ está marcada. Item máis, VII margas
de herdade ãna / agra d'Estalle, ãna marcada que chamã a do Lonbo⁴¹⁵, a / longo do
marco de Sueyro Gomes, e do outro cabo, quatro margas do clérigo cureyro / de
Rriãjo, e entesta do hũu cabo ãna leyra d'Estalle de Sueyro Gomes, / e da outra
2305 entesta ãno camjño que sal do Cãçelo e vay para Rrinlo. Item [máis]⁶, / a leyra
d'Entre as Rribas, que entesta do hũu cabo ãno tallo de Sueyro Gomes, / e do outro
cabo entesta ãno rrío que chamã das Quintaas fasta a agua, e da / parte do rrío fas
XXVII margas, e da outra fas XVIIIº margas. Item máis, o tallo / da Souereyra, que
chamã da Longarela, e jas da hũa parte Sueyro Gomes / cõ a leyra grande da
2310 Souereyra, e da outra parte Sueyro Gomes, cõ o cabeçeyro / de Souereyra, que tẽ Pero
do Outeyro cõ o casal⁴¹⁶ de Sueyro Gomes, e da outra / parte entesta en este tallo
mesmo que tẽ Pero do Outeyro, e entesta do outro cabo / ãna testa da leyra de
Costãça Lopes, que vay feryr ãno marco. Item máis, XIIIº / margas de herdade ãno
2315 tallo de Poçidos, e jas da hũa parte Sueyro Gomes es/contra o Castro, e da outra parte
Ferrnand Seco, que foy yrmão deste tallo, e⁴¹⁷ / topa da hũa testa ãna cortiña do

Castro de Rriãgiño, e da outra testa / topa en Costança Lopes. *Item* máis, sóbrela fôte
 pequena de Rriãgiño, XIIIº / margas, que entestã do hũu cabo ãno pardjneyro, e do
 outro cabo entestã ãnos / pedrouços da fonte⁴¹⁸. *Item* máys, hũu honsao do caruallo de
 Lamaçaas, e / mais en este caruallo hũu quarto. *Item* máis, quatro margas ãna cortiña
 2320 da fonte, / que jas da hũa parte Sueyro Gomes cõ a cortiña de *Johán* Peres de
 Rriãgiño, / e da outra parte jas *Fernand* Seco cõ a cortiña dos Matrãos, e de hũu /
 cabo entesta ãno rrego da fôte grande de Rriãgiño cõ seu perfeyto, / e entesta do outro
 cabo ãna mjña cortiña das coles, que está á porta / de mjña⁴¹⁸ casa, que foy porlos
 Matrãos, *segundo* está çercada de muro. / *Item* máis, hũa casa que está en Rriãgiño,
 2325 que entesta ãna casa / en que morou *Fernand* *Martíns*, e entesta do outro cabo ãna
 cortiña de *Fernand* Seco, / que he dos Matraos, cõ súa cortina ãnas espaldas encontra
 a traue/sja cõ súa porta que vay topar ãna cortiña de Sueyro Gomes. *Item* / máis, os
 castineyros que enxertou *Johán* Durã desde la fonte de Mata/cãas fasta os castineyros
 que tẽ *Fernand* Seco longareses. *Item* / máis, quatro margas ãno arreo⁴¹⁹ do Cãçelo
 2330 que entestã contra o venda/ual ãno camjño que vay para Rriãgiño, e do outro cabo
 entestã ãna / morouça que está encontra Souereyra. Das quaes sobreditas herdades e /
 cousas sobreditas me perteesçe de todo ello⁴²⁰ hũu onsao por hũa parte, e / do⁴²¹ outro
 que queda a metade por bos dos Matrãos. E esta parte⁴²² // que a mj así perteesçe
 aforo por mj e por mjñas voses, herdeyros e soçesores / por todo senpre jamays a
 2335 vós, o dito *Johán* Durã, e para a dita vosa moller / e para vosas bozes, herdeyros e
 sobçesores; e avédesme⁴²³ de
 dar vós / e vosas voses a mj e aas mjas en cada hũu ano⁴ quatro çelemjs / de pã,
 medio mjlo e medio çẽteo, porla medida dereyta de Padrõ, por / el día de Sã *Martino*
 de nouẽbro de cada hũu ano⁴; e oblígome⁴ de vos/lo faser çerto e sao e desẽbargado e
 2340 de nõ voslo quitar por máis / nõ por menos, et çétera. E eu, o dito *Johán* Durã, que
 presente so, así o rreçebo para / mj e a dita mjña moller e mjñas bozes, herdeyros e
 soçesores para senpre / ja[mais]⁴²⁴ e me obliço⁴ cõ todos meus bees e os bẽes da dita
 mjña moller / de vos dar e pagar en pas e en saluo e sen descõto algũu os / ditos
 quatro çelemjs de pã porla dita medjda ãna maneyra que dito he, en / cada hũu ano⁴
 2345 por dja de Sã *Martino* de nouẽbro; e ha de ser a *primeyra* / paga por día de Sã
Martino do ano⁴ que vén de J M CCCC LVIIº anos⁴. / E qualque(e)r de nós, partes, que
 o así nõ teuer, gardar, *conprir* e pagar⁴²⁵ / ãna maneyra que sobredita he, peyte a outra
 parte çent florĩis d'ouro / e de peso do cuño de Aragõ; do qual nós, partes,
 outorgamos dúas /cartas en hũu tenor⁴, tal a hũa como⁴ a outra, ante o presente
 2350 notario e testigos, / firmes e fortes, et çétera. /

Testigos: Pero dos Santos e Pero de Vilanustre e *Johán* d'Insua, moradores en
 Rriãjo.

Rretificaçõ.

2355 Ëno dito porto de Rriãjo, XXVIIIº djas do dito mes, ano⁴ dito. Como⁴ eu,
Gonçaluo Ta/noyro, morador en *Santa María* d'Eruó, que he çerca de Padró, que faço
por m̃j e por / mjñas bozes, herdeyros e soçesores, por rrasó que mjña avoa *Tareyia*
Martíns, moller / que foy de Pero *Afonso* do Caruallo, moradora en Ourolo, ãna
freigresja de Sã Salua/dor de Taragoño, feso çerto⁴²⁶ *traspasamento e cõcãbio cõ*
2360 *Rroy / Ferrnandes* de Camaño⁴²⁷ do seu casal de Ourolo e de todo o que por rrasó del
le perteesçia / porla metade do casal de Bretal, que he ãna freigresja de *Santa María* /
d'Oliueyra, casas, casares, herdades e chãtados e outras cousas que lle / perteesçia ao
dito medio casal; por ende, eu, como⁴ neto e herdeyro legítimo / da dita *Tareyia*
Martíns, mjña aboa, outorgo e coñosco que cõsjnto ãno dito cõcãbeo / e
2365 *traspasamento e lo aprouo e rretefico e ey por bõo, firme, estable⁴ e / valedeyro e o*
outorgo segundo e como⁴ e porla vía, forma e maneyra / que a dita mjña aboa⁴ o fiso
e outorgou por ante notario; e prometo de nõ // yr contra elo, por m̃j nõ por mjñas XXXJ (37R)
bozes, en algũu tempo nõ por algũa / rrasó, so obrigaçõ de todos meus bees que para
elo obligo⁴ e so pena⁴ / de çent florñis d'ouro de peso e do cuño de Aragõ, que peyte
se contra elo / for, (e) et çétera. Outorgo carta firme qual feso e ordenar o presente
2370 *notario cõ poder / a los juíses e rrenũciaçõ de todas leys, et çétera. Testigos: Johán*
Pereyreyros / e Afonso de Querentes, o Moço, e *Rroy Dominges e Afonso Çapateyro*,
moradores en Rriãjo.

Leuoa *Johán Sequo*⁴²⁸.

Vêta.

2375 Este dito dja, ãno dito lugar, ano⁴ sobredito. Como⁴ eu, o dito *Gonçaluo*
Tanoyro, que so / presente, outorgo e coñosco que vendo e firmemẽte outorgo para
senpre ja/mais, por juro de herdade, a vós, Rroy Ferrnandes de Caamaño, absente,
como⁴ si fosedes presente, para vós e vosas bozes, herdeyros e soçesores, a metade /
do casal de Bretal, que he ãna freigresja de Santa María d'Oljueyra, así / casas e
2380 cortes e pardjneyros, herdades e chantados e eyras e cortiñas / e arrosos⁴, a mōtes e a
fontes, cō súas dereyturas e pertẽsças quantas ha e de / dereyto aver deue, o qual a
mj perteesçe como⁴ a neto e herdeyro propjnco que so / da dita *Tareyia Martíns*,
mjña aboa; a qual dita metade⁴ do dito casal, segundo dito he, / vos dou e vendo por
preço e cõtía de oytocentos⁴ *morauidís* vellos, que logo / rreçebjn de vós, *Johán Seco*,
2385 que estades presente, en nome⁴ do dito Rroy Ferrnandes; / dos quaes me outorgo por
ben cōtento, entrego e pago a toda mjña / vōtade, por quanto os rreçebjn rrealmẽte e
cō efecto en presençia⁴²⁹ / do notario e testigos desta carta en húa taça de prata e en
brãcas vellas, / e desde oje dito dja, parto e quito de mj todo jur, posesiõ⁴³⁰, señorío e
propeadade / que eu ey a todo⁴³¹ o sobredito, e poño en ello ao dito Rroy Ferrnandes,
2390 e lle dou poder / conprido para que por sy mjsmo posa entrar e tomar o jur e posisiõ,
señorío e propiedade do dito medjo casal e de todo o que dito he; / e me obligo⁴ de
llo faser çerto e sãao en todo tempo, por meus bees que / para elo obligo⁴, so pena do
dobro⁴³², e se máis val, vosllo⁴³³ dou en pura e bõa / doaçõ. Outorgou⁴³⁴ carta firme, et
çétera. E eu, o dito *Johán Seco*, así o rreçebo / en nome⁴ do dito Rroy Ferrnandes e
2395 para el, et çétera. Testigos: os sobreditos.

Leuoula *Johán Sequo*.

Foro.

Ëna grãja de Sar, que he ãna freigresja de Sã Viçenço de Sispoõ, sete djas / do
mes de nouẽbro de LVII anos⁴. Como⁴ nós, o abade de Sã Justo, frey Lopo⁴ / de
2400 Mõtouto, por mj e en nome⁴ do (cõ)cõuẽto, prior e mōjes do dito *moesteyro*, porlos /
quaes me obligo⁴ cō tódoslos bẽes do dito *moesteyro* e meus, et çétera, aforo a vós,
Johán Ferrnandes / de Touriña, sobriño de Alberte de Bilela, clérigo, que presente
estades, por vosa / vjda e dúas bozes e XXIX anos⁴, húa leyra de vjna que he do dito
moesteyro, / que está ãna chousa do Altiuõ, que he çerca da dita grãja, segundo
2405 quedou marcada // por mj, dito dõ abade, da parte de çima por húa pedra e de allý

como⁴ deçende / para baixo fasta o muro da dita vjna cõ súa deuesa, *segundo* que a tyña a dita / vjna e lle pertẽesçia d'antes; e avédesla de labrar de dúas cauas e podar, / choer e çerrar e rrodrigar e madeyrar e dar tódoslos outros bõos lauores / a seus *tenpos e sasõ*, *segundo* se deuẽ dar a vjna e *segundo* costume⁴ da freigresja, / e
 2410 avedes de dar vós e vosas bozes a m̃j e aas mjñas o quarto do vjno / que Deus en ela der á dorna, foro, libre e *quito* sen descõto algúo, e avedes / de chamar a meu mayordomo e darle de comer, *segundo* costume⁴ da terra, *et çétera*. / E eu, o dito *Johán Ferrnandes*, que presente so, así o rreçebo e me obli⁴go de o pagar, mãter / e gardar por m̃j e por todos meus bẽes avidos e por aver que para ello obli⁴go, / e
 2415 douvos por meu fiador a elo Alberte de Vilela, clérigo da dita [freigresja de]⁴³⁵ Sã Viçço, / que presente está, ao qual rrogo que seja meu fiador. E eu, o dito Alberte, que presente / so, outorgo que entro por seu fiador e me obli⁴go cõ todos meus bẽes, / *esprituas*⁴³⁶ e *tenporaas*, de mã comú cõ o dito *Johán Ferrnandes*, meu sobriño; e qual/que(e)r de nós, partes, que contra elo for e o así nõ teuer, gardar, *conprir e*
 2420 pagar, / peyte e pague⁴ á outra parte que o atouer, en pena⁴ e por jnterese, dous mjll *morauidís* / vellos; e a pena⁴ pagada ou nõ, que todavía seja firme esta carta, *et çétera*. / *Testigos*: Ares de Treytes e *Ferrnand Rromeu e Áluaro* d'Oallo, mayordomo, e *Martjn* de / *Dorrõ*, moradores ãna dita freigresja.

-132-

Foro de / Juã de Ve/lles.

2425 Este dja, ãno dito lugar, o dito dõ abade prometeu de faser foro e aforar / en seu cõuẽto a *Johán Ares de Veles*, fillo de Ares de Veles, outra leyra de vjna / que está dentro desta dita chousa co[mo]⁴³⁷ vay jũto e de longo a longo cõ a / sobredita, de muro a muro da parte do vendaual, e da parte do nordeste / parte cõ a que labra Rroy de Mõtãos, cõ súa deuesa que lle perteesçe, e / cõ que ha de dar o quarto do vjno por
 2430 súa vjda e dúas bozes e XXIX anos⁴, / e cõ que ha de labrar e dar súas louores, *segundo* a sobredita, e so a dita / pena⁴ dos ditos *IJ M morauidís*, e cõ que va faser o foro ao *moesteyro* desta dita leyra / dentro en este ano⁴³⁸. Carta firme. *Testigos*: os sobreditos.

-133-

2435 Este día, ãno dito lugar. Como⁴ eu, *Johán Bõo*, morador ãna dita freigresja, por rrasõ que eu / tyña feyto hũu foro a vós, *Gonçaluo* de Treytes, que presente sodes, de hũu casal / de Treytes, *segundo* que pasou por Gomes de Nemãcos, por ende somos /

cõuenjdos de desatar o dito foro, que nõ valla; por ende⁴ eu, o dito *Johán Bõo*, / vos dou por liçençado e libre e quito do dito foro a vós, o dito *Gonçaluo de Trey/tes*, e eu, o dito *Gonçaluo de Treytes*, así o cõsinto⁴ e me deyto e demjto⁴³⁹ do dito foro e /
2440 voslo deixo o dito casal libre e quito e desẽbargado a vós, o dito *Johán / Bõo*, saluo que hey de estar ãna casa e faser a semẽteyra dela fasta / o⁴⁴⁰ março que vén. Os quaes se derõ por libres e quitos hũu ao outro / e o outro ao outro e das penas e firmesas do dito foro; obligárõse por / seus bees de estar por esto e nõ yr contra elo, so pena⁴ de II M *morauidís*. Carta firme, / et çétera. Testigos: os ditos. //

XXXII (38R)

-134⁴⁴¹-

2445 Ano⁴ de mjll⁴ e quatrocentos e cinquenta e sete anos⁴, oito días / do mes de dezẽbre, ãno porto de Riãgo. Como⁴ eu, *Afonso Domingues* / de Leiro, em hũa voz, e eu, *Afonso Pereyreyros*, e *Pero Pereyreyros e Gonçaluo / Pereyreyros*, fillo[s]⁴⁴² de *Juã Pereyreyros*, que jmos en outra voz, e / eu, *Pero Paiz de Meadelo*, morador e[m] Meadelo⁴⁴³, da fli/*grisía* de *Sam Gẽgo de Vámeo*, que vou en outra voz, / outorgamos
2450 que somos cõviúdos⁴⁴⁴ e jgualados e / fazemos avinca⁴⁴⁵ e cõtrauto em esta gisa: eu, / o dito *Afonso Domingues*, em hũa voz, ãnos bẽes rreízes, / vinas e herdades, casas, chãtados que eu ey e me / perteçe aver ãna dita *fligrisía* fasta a fl[i]*grisía*⁴⁴⁶ / de *Santa María* de *Rru[b]iãs*⁴⁴⁷ por voz de ⁵⁷ / e nós, los ditos *Pereyreyros*, enas sobreditas herdades / das ditas *fligrisías* por voz de ⁵⁷ / damos a vós, o dito
2455 *Pero de Me[a]delo*⁴⁴⁸, os sobreditos / bẽes por toda vosa vida para que os leuedes e os / froitos deles, cõ tal cõdicõ que depois de voso fina/mento nos deixedes e quedem para nós outros os bẽes / reízes que a uós perteçẽ enas ditas *fligrisías* ãna⁴⁴⁹/ dita voz por ⁵⁷ / quem perteçẽ da dita trãquidade. E eu, o dito *Pero de / Meadelo*, así o reçebo para gozar deles ã toda m̃ja / vida e para volos deixar e mais toda m̃ja parte /
2460 dos ditos bẽes que eu (e) teño e me pertecẽ reízes / ãnas ditas *fligrisías* porla dita voz e trãquida/de⁴⁵⁰ para que depois de meu finamento segã de uós / outros para todo senpre jamais, e d'agora para ãto[n]çe⁴⁵¹ / volos dou por vosos para que os posades ãtrar e / ajurar ao tempo de meu finamento; o qual *prom[e]temos*⁴⁵² / gardar so obrigaçõ de nosos bẽes. Outorgarõ carta / firme, et çétera, ante m̃j, *Ares de Leis*,
2465 notario, scusador por / *Áluaro Peres*, quaes el sinase de seu sino. Testigos: *Fernã Tovío / e Juã de Cortegada*⁴⁵³ e *Martín de Toriz e Pero de Toriz*. /

Para anbas partes. //

(38V)

En Paaços, da freigresja de Sã Viçenço de Sespoô⁴⁵⁴, oyto días do mes de /
desembro, ano⁴ dito de LVII. En presençia de m̃j, Áluar Peres, notario, *e testigos, et*
2470 *çétera*, estãdo⁴⁵⁵ / presente Álvaro d'Oallo, mayordomo, pareceu y presente dõ abade
de Sã Justo, frey / Lopo⁴ de Mõtouto, e diso que rrequiría *e* rrequireu ao dito
mayordomo que o posese / ãna posisiõ de hũu paaço tellado, que está ãno dito lugar
de Paaços, *e* ãnas vj/nas que perteescẽ ao dito paaço, que está tras do dito paaço *e* ãno
dito lugar, por virtude de hũa carta de foro escripta en purgameo *e* signada⁴⁵⁶ que alý
2475 presentou, / que foy leýda por m̃j, dito notario, que leuou en seu poder para garda do
seu *dereyto*. E logo / o dito mayordomo diso que el avía posto ãno jur *e* posisiõ de
dito paaço *e* / vjnas a Fernã *Martíns* d'Aaro grande *tenpo* avía, *e* que por ende⁴ agora
nõ lo podía / *quitar* de súa posesiõ, saluo se viesse por carta de juís. E logo o dito dõ /
abade entrou ãno dito paaço *e* deitou fóra del a *Johán* do Njne⁴ *e* a súa moller, / que
2480 en el morauã, *e* tomou en jur *e* posisiõ hũa poda *e* hũu fouçino / *e* hũa fouçe *e* tomou
a chauce⁴ do dito paaço *e* çerrou a porta dele, *e* diso / que, por virtude da dita carta,
toma[ua]⁴⁵⁷ *e* entraua o jur *e* posisiõ do dito paaço cõ / súas vjnas *e* perteẽsças para o
mosteyro de Sã Justo *e* para el como⁴ abade del, / en quanto podía *e* de *dereyto* deuja.
E logo tornou abryr as ditas portas *e* / tomou porlas maos aos ditos *Johán* de Njne⁴ *e*
2485 súa moller *e* os tornou ao dito / paaço *e* lles entregou a chauce *e* diso que os deixaua
de súa mão que este/uesẽ ãno dito paaço *e* vjnas por el *e* porlo dito monsteyro. E lles
rrequireu / que nõ desẽ ao dito Fernã *Martíns* ãa outra persona⁴ rrenta ãa terrãdego
nẽ outra / *dereytura* algũa do sobredito saluo a el *e* ao dito monsteyro, protestãdo de o
cobrar / deles *e* de seus bẽes, *et çétera*. Pedeu *testimoyo*, *et çétera*. *Testigos*: Ares de
2490 *Treytes e Pero Paas⁴ e / Vasco de Vialo e Fernãdo de Sauardes e Pero Mariño*.

E logo pareceu y presente o dito Fernã *Martíns* e diso que lle dese o traslado de
todo / o que presẽtara *e* fesera o dito dõ abade para faser *e* rresponder o que lle
cõprise, / *e* que entretãto que nõ cõsẽtia ãno que o dito dõ abade avía feyto ãa en
parte / algũa delo. E diso ao dito mayordomo que ben sabía como⁴ llo avía posto /
2495 ãno jur *e* posisiõ de todo elo *e* que se maraujllaua como⁴ lo *quirtaua* / dela; *e* o dito
mayordomo diso que era verdade que o posera ãna dita posisiõ / *e* que o nõ *quirtaua*
dela sã ma[n]damento⁴⁵⁸ de juís, *e* diso que o pedía por *testimoyo*, / *et çétera*. E logo
o dito dõ abade diso ao dito Fernã *Martíns* que estimaua *e* esti/mou os frutos *e*
rrentas e nouos do dito paaço *e* vjnas en X M *morauidís* *e* que / protestaua de os
2500 cobrar del *e* de seus bẽes. *Testigos*: os sobreditos. / E pedeu *testimoyo*, *et çétera*⁴⁵⁹. //

Despois⁴⁶⁰ desto, ñno dito lugar de Paaços⁴, a XI días do dito [mes]⁶ de
desẽbro, / ano⁴ dito. En presenza de m̃j, dito notario, e *testigos* de yuso escriptos, *et*
çétera, pareceu / y presente o dito Fernã *Martíns* d'Aaro e diso que, por quanto
parecía que o dito dõ abade / por si mjsmo, sã carta de juís e nõ deujdamẽte viera a
2505 tomar o jur e posisiõ / do paaço tellado do dito lugar de Paaços e das bjas que cõ el
andã e / se labrã, *segundo* máis largamẽte avía pasado por ante m̃j, dito notario, por /
ende⁴ diso que el nõ cõsentía nẽ cõsẽteu en cousa algũa que o dito dõ / abade ouvese
feyto, e que el tornaua e tornou a cõtinuar seu / jur e posisiõ que el e aqueles de
que(e)n el ouvo o dito paaço e vjas senpre / teuerõ desde XXX, LX, XC anos⁴ a esta
2510 parte e máis *tenpo*, e así / mjsmo Aldonça Munýs, de que(e)n el lo avía auido por
doaçõ que delo / le feso e a súa moller, e que rrequiría e rrequireu ao dito Álvaro
d'Oallo, / mayordomo, que presente estaua, que lle tornase en súa posisiõ en que el /
e a dita Costança Munýs avíã estado paçeficamẽte desd'o dito *tenpo* acá. E / logo o
dito Álvaro d'Oallo entrou ñno dito paaço⁴ e deytou fóra dele a *Johán* / de Njne⁴ e a
2515 súa moller, e tomou a chaue e çerrou a porta e dou⁴⁶¹ a chaue / ao dito Fernã *Martíns*
e diso que o rrestituía e rrestituýo ñna dita súa posisiõ / do dito paaço e vjas ao dito
Fernã Martíns *segundo* que a de *primeyro* tijña. E / logo o dito Fernã *Martíns* diso
que en continuãdo seu jur e posisiõ que tornaua e / tornou de súa mão ao dito *Johán*
de Njne⁴ e súa moller ao dito paaço⁴ e vjas, / e lles dou a chaue para que o teuesẽ de
2520 súa mão e por el para lles rrecudyr / cõ⁴⁶² a rrẽta e terrãdego e ffruytos delo. E que o
pedía así por *testimoyo* / signado⁴, *et çétera*. *Testigos*: Fernã Rromeu e Ares de
Treytes e Pero Paas⁴ e / *Gonçaluo* de *Treytes*.

-138-

Este día, Lopo d'Aguileyro, estando en Agueyros, outorgou súa procuraçõ /
bastante cõ poder de sostytuýr e para jurar, *et çétera*, a *Gonçaluo* Lopes, fillo de Ares
2525 Lopes / de Goyaas, e outrosí poder para rreçebjr e rrecabdar e dar carta de pago, *et*
çétera. / *Testigos*: Alberte, clérigo, e Álvaro d'Oallo e *Johán* Bõo.

-139-

En Rriãjo, XII djas do dito mes. Eluyra *Garçía*, cõ liçẽcia de seu marido, Diago
/ *Garçía*, feso seu procurador bastante para en todos seus pleitos e para sostituýr e
jurar en súa alma a *Johán Martíns*, seu yrmão, morador en Sã Simõ d'Oos, e / outrosí

2530 para demãdar *e* rrecabdar *diñeyros e* pã *e* vjno *e* gandos *e* bees mobles / *e* rraýses *e*
outras quaesque(e)r cousas que ha de aver por herẽça de súa madre / *e* padre ãna dita
feygresja, *e* para dar cartas de pago, *et çétera*. Testigos: *Johán Cãtelrra / e* Pero dos
Santos e Diego Maseda. //

(39V)

-140⁴⁶³-

Torre de Rriãjo.

2535 O que rreçbeu *Gonçaluo* Mariño de *Fernando* de *Catoyra* / cõ a casa *e*
fortalesa de Rriãjo.

Primeyramẽte:

Húa cadea de ferro cõ seu cãdado *e* çinco farrou/peas *e* dúas esposas⁴⁶⁴.

Húas coyraças.

2540 Tres huchas.

Tres ballestas: J de aseyro, II de pao⁴.

Quatro baçinetes.

Hũu trono cõ seu serujdor *e* hũu fole de póluora.

Dos carcaixes de biratõos.

2545 Hũu torno de armar ballesta.

Boa fita se deue faser en [e]sta⁴⁶⁶ guisa:

Cosjda:

Para hũu neto de fita, õça *e media* de agalla / deitaredes *medio* açu[n]bre⁴⁶⁷
d'agua de chuuja / *e ferua* fasta que mēgüe la metade cõ as / ditas agallas quebradas.
2550 E despoys que asēta/do, sacar esta agua *e* deitarle II õças de / terra ou J õça de
caparrosa *e* pónase / al sol dous djas. E ha de feruer en / ola noua.

Que nõ seja cosjda:

Tomar hũu neto de vjno brãco *e* se / teuer pũta de vjnagre tãto he mellor, / *e*
deitar en el as agallas quebradas *e* / estē ao sol dous ou tres djas. E despoys / deitarlle
2555 la terra ou caparrosa, aquello / que virdes que *require*.

A goma deitarla ãno fiteyro. //

XXXIII° (40R)

En Rriãjo, XVII djas do mes de desēbro, ano⁴ dito de LVII. Como⁴ eu, Ares de /
Vila, morador en Vila, que faço por m̃j *e* por todas mjñas boses, aforo para todo /
senpre jamais a vós, Gomes de Vila, meu fillo, a mjña leyra de vjna vella, / que eu
2560 teño en Vila, que parto cõ bós de medio a medio, que nos mãdou Ares de / Vila, o
Vello, noso tyo, como⁴ entesta ãno paaço bello de Pumar d'Aboos⁴ *e* / vay de longo
para o baçelo que vós tēedes en Lamas de Gojo, da qual me avedes / de dar vós *e*
vosas boses a m̃j *e* aas mjñas o quarto do vjno que Deus der á dorna, / désemo a Deus
ante pago de mōtón mayor, *e* eu teño de pagar *e* sosubuyr / o cãrrego *e* çẽso que en el
2565 ha, a qual dita bjna deuedes cauar, arrēdar, podar, madeirar, sopõer *e* çerrar *e* dar as
outras lauores que a vjnas se deuē dar, *segundo* custume / da freigresja de maneyra
que se nõ perca por mēgua de chousura *e* bõo / lauorío; cõ a qual dita bjna vos dou⁴⁶⁸
os dous terços da mjña casa / que está en Vila, cabo da casa que agora he de Johán do
Barral *e* de seus yrmaos, / que foy de Johán Martíns, o Vello. Oblígome⁴ de vosla
2570 faser çerta *e* sãa de qualque(e)r / que vosla contrariar *e*, desde oje este dja en deante,
vos poño ãno jur *e* posi/siõ da d[i]ta⁴⁶⁹ vjna *e* casa para que o podades entrar *e* tomar
por vós mjsmo, / *et çétera*⁴⁷⁰. E deue / de chamar para a vendimja *e* nõ⁴⁷¹ ha de dar de
comer, *et çétera*. E eu, o dito Gomes de Vila, así tomo *e* rreçebo o dito foro da dita

2575 bjna / para m̃j e para m̃jnas bozes, e me obligo⁴ a todo o sobredito e de pagar o dito /
hũu quarto de vjno en cada hũu ano⁴ cõ todos meus bẽes, *et çétera*. E qualque(e)r de /
nós, partes, que contra esto vier e o así nõ ateuer, gardar e conprir e pagar, peyte / e
dé e pague⁴ en pena⁴ á outra parte que o aguardar e teuer e pagar mjll / *morauidís*
vellos; do qual outorgamos dúas cartas de foro e çẽso perpetuũ⁴, *et çétera*. / *Testigos*:
Vasco de Lees e Diego Garçía e Martiño de Gijó, morador en Gijó.

2580

A Gomes de Vila⁴⁷²

-143-

2585 Òna egleia de Sã Viçenço de Sespoó, día do dito Sã Biçenço⁴, ⁵⁷ djas
do [mes]⁵⁷ / de ⁵⁷, ano⁴ dito de LVII. Tomou testimoyu Lopo⁴ de Carnota en
como⁴ / leya e publicaua hũa carta ãna dita egleia para que os clérigos fosẽ pagar / ao
deá os *morauidís* que lle deujã, que leuou en seu poder. *Testigos*: Fernã Munjs de /
Vao e Fernán Munjs de Deyra e Fernando de Rruus.

-144-

2590 Este día, Sancho⁴ de Castro e Johán Ferrnandes e Ferrnand Peres e Alberte e
Johán Lopes e / Johán de Carrasedo, clérigos, por si e en nome⁴ dos outros clérigos
do dito arçi/dianádego, diserõ que nõ cõsẽtã ãna dita carta e que apelauã dela / e que
nõ erã tyúdos⁴⁷³ de le leuar os *morauidís*⁴⁷⁴ de seu dereyto a outra parte, que vijndo /
por eles⁴⁷⁵ a súas casas donde⁴ senpre foy custume⁴, que llos / pagarã en seus lugares
e benefiçios, *segundo* que o darã por escripto, / *et çétera*. *Testigos*: os ditos e dõ
abade. //

(40V)

-145-

2595 En XVIIIº djas de desenbre⁴, ano⁴ dito de LVII anos⁴. Como⁴ / eu, Eluyra
Cochjña, moradora ãna freigresja do Araño, faço meu / procurador bastante para en
todos meus pleitos, *et çétera*, a Johán Sequo / de Rriãjo e para jurar e sostituír;
obligouse, *et çétera*. *Testigos*: / Johán de Freixjdo e Afonso de Querentes, o Vello, e
Johán Cãtelrra.

Este dja, o dito *Johán Cãtelrra* feso seus procuradores a *Johán París*, /
canónjgo, e a *Vasco d'Amjll* e a *Garçia Que(e)ixo* e *Afonso Yanes* de Calo e *Johán*
2600 de / *Bandoja*, escriuano del rrey, et çétera. *Testigos*: *Ares de Leys*⁴ e *Afonso* de
Querêtes, / o *Vello*, e *Afonso* de *Querêtes*, o *Moço*.

Ëno dito porto de *Rriãjo*, XIX djas do mes de *desembro*⁴, ano⁴ dito. Como⁴ eu,
Rroy Dominges, morador en *Rriãjo*, coñosco que deuo / a vós, *Pero* de *Vilanustre*
çêto e des *morauidís* bellos que me presta/stes, e en rrasô da paga, et çétera, para
2605 boslos dar e pagar ao / *tempo* do nouo en vjno a como⁴ *baler*, so pena⁴ do *dobro*, e de
o / *deytar* ãno boso *lagar* e *vendimjar*. Carta firme cõ *obligaçõ* / de *bees* e *poder* a las
justiçias e *rrenũciaçõ* de *leys*, et çétera. / *Testigos*: *Johán Paas*⁴ e *Diego* de
Vilanustre./

xxxv (41R)

Em *Rria[n]jo*⁴⁷⁷, XXIX días do mes⁴⁷⁸ de *nouẽbro*, ano⁴ / de *LXIII* anos. Sábeã
2610 todos como⁴ nós, *Lopo d[e]*⁶ / *Vilar*, por *mj* e por meus *yrmãos*, dos *quaes* / me
obrigo dar *conprida rreteficaçõ*, e eu, *Fernã Rromeu*⁴ / de *Treuoenço*, por *mj* e por
meus *yрмаos*, do[s]⁴⁷⁹ que / me obrigo dar *conprida rretefyquaçõ*, nós as *d[i]tas*⁴⁸⁰
partes / por nós e por *noso[s]*⁴⁸¹ *yrmãos*, por nos *partýremos* / de *pl[e]yto*⁴⁸² e
contenda e *debate*⁴ que *hontre* nós era / e *esperaua* seer sobre *nosas* *herdades* e
2615 *rendas* / e *terrádegos* *delas* e *výnremos* a *paz* e *concordia* / e nos *partýremos* dos *taes*
*pl[e]yτος*⁴⁸³ e *debat[e]s*⁴⁸⁴, cõpro/metemos en *omees* *boos*, *árbytros* *arbytrado/r[e]s*⁴⁸⁵,
amjgaules *co[n]poedor[e]s*⁴⁸⁶; eu, o *d[i]to*⁴⁸⁷ *Lopo* de *Vylar*, / por *mjna* *parte* e dos
*d[i]tos*⁴⁸⁸ meus *yрмаos*, en *Fernando* / de *Catoyra*, morador en *Rria[n]jo*²⁰, e eu, o
*d[i]to*⁴⁸⁷ *Fernando* *Rromeu*⁴, / por *mj* e por meus *yрмаos*, en *Fernã Sequo*; aos / *quaes*
2620 *damos* todo *noso* *poder* que *determjnẽ* *ontre* / nós todo o que por *dereyto* *acharẽ*, *asý*
avyndo / e *conpoendo* como por *dereyto* *acha[n]do* como *eles* / *quiserẽ* e por *bem* *teuerẽ*,
dando a dita *sentença* / en *día* *feriado* ou *nõ* *feryado*, o *hordem* do / *dereyto* *gardado*
ou *nõ*, *todavía* nós *[n]os*⁴⁸⁹ *ob[r]yga/mos*⁴⁹⁰ de *estar* por dita *sentença*, so *pena*⁴ de /
*cen*⁴⁹¹ *frolýs* *quorrêtes*, e por *juram[en]to*⁴⁹² que *ende*⁴⁹³ *fazemos* / e que *den* estas
2625 *sentenças* *ata* *Páscoa*. / *Testigos*: *Johán* de *Beta[n]ços*²⁰ / e *Johán* do *Coýdo*, o
*clérigo*⁴⁹⁴. //

En Rria[n]jo⁴⁹⁷, XIX días do mes de no[uen]bro⁶. / Afonso Ordones diso que lle dese por *testimoyo* que / frontaua e requiría a Johán Vydal que, por / quanto lle leera carta sobre verdade, que / era prest[e]s⁴⁹⁸ de a diser e que protesta/ua e protestou de
2630 ño encorrer ena / tal carta.

Johán Vydal diso que llo desese / en súa rresposta. *Testigo*: Johán / de Vymeiro.

Logo este día, Johán Vydal e o dito Afonso / Ordones acordarõ en esta gysa: que / se chegase esta feyra primeyra e que Johán / Vydal ño chegase, que o dito fose
2635 *quito* / das taes cartas, e se Afonso Ordones, que / pouse sobre sy pena de C *morauidís*. / *Testigo*: o dito⁴⁹⁹.//

-151-

2640 Ëna lágea de Ferreyros, da freigresja de Sã Viçẽço de Sespoô, d[ous días]⁶ / do
 mes de desẽbro de LVII. En presençia de m̃j, dito notario, *et çétera*, e dos [testigos]⁶ /
 de yuso escriptos, o dito dõ abade presentou por *testigos* a Ares de Tr[eytes]⁶ / e a
 2645 Fernand de Deyra e a Johán Collaço, moradores ãna dita freig[resja]⁶, / e a Martjn
 de Dorrô, morador en Noya, e a Rroy Gago, morador en *Santa María Madale[na]*⁵⁰⁰;
 os quaes jurarõ sóbrela crus / e las palabras dos santos euãgeos en forma de *dereyto et*
çétera. *Testigos*: / Fernand Munjs de *Santa Vaya* do Boyro e Fernand de Sanardes e
 2645 Johán M...⁶ / de Çernja, criados do dito dõ abade, e *Gonçaluo* Mariño de Vimjeyro
 de Noya.

-152-

Logo este dja Johán Collaço, jurado, *et çétera*, diso que para o juramẽto que
 feyto avía [que o]⁶ / dito *moesteyro* de Sã Justo ten en Ferreyros⁵⁰¹ dous casaas, que
 so[yã ser]⁶ / tres casaas⁴, os quaes ditos casares cõ súas herdades e chantados, a
 m[õtes]⁶ / e a fontes, e que chegã á rribeyra d'Agueyros cõ o Coado, como vay⁵⁰² fasta
 2650 agu[a]⁶ / do rrigeyro, como⁴ se parte cõ⁵⁰³ Sã Martino, e fasta o mar.

-153-

Este día, o dito Rroy Gago, morador en *Santa María* Madalena, jurado e
 pregũtado, *et çétera*, / diso que sabía que tijña o dito *moesteyro* en Ferreyros dous
 casares, que so[yã / ser tres casares, cõ súas herdades e chantados e perteẽsças, / e que
 ybã a mõtes e a fontes, e fasta o rrego do porto da La/uãdeyra fasta o mar, como⁴ o
 2655 parte⁵⁰⁴ o rrío⁵⁰⁵ que vê de Trey[tes]⁶ / que parte cõ Sã Martino, e que o agro do
 Coado como⁴ vay fasta o [rrego]⁶ / que⁵⁰⁶ he de Sã Justo⁵⁰⁷ e / que nõ coñosçia outro
 herdeyro ñj yrmão ãno dito agro do Coado, / *segundo* está marcado, saluo ao dito
moesteyro de Sã Justo e que do máys nõ / sabía.

-154-

Este día, o dito *Fernand* de Deyra, jurado *e* pregūtado, *et çétera*, diso que sabía
2660 / que o dito *moesteyro* de Sã Justo tijña dous casaas d'erdade en Ferreyros, cõ
herda[des]⁵⁰⁸ / *e* chantados, *e* que ybã a mōtes *e* a fontes cõ súas perteẽsças, *e* / que os
ditos casaas tijña hũu agro ãno Coado, que nõ sabía a [donde]⁵⁰⁸ / chega nõ donde nõ.
Jtem máis diso *e* decrarou que enten[dja]⁵⁰⁸ que o [lugar]⁵⁰⁸ / de Agueyros que nõ sabía
2665 cujo era nõ cujo nõ, pero que entendja [que]⁵⁰⁸ / segũdo Sã Justo herdaua ãno lugar de
Ferreyros, a mōtes *e* a fontes, que / así erdaua ãno dito lugar *e* que máys delo⁴ nõ
sabía.

-155-

Este día, o dito Ares de Treytes, jurado *e* pregūtado, *et çétera*, diso que sabía
que / Sã Justo tijña en Ferreyros dous casaas, cõ súas herdades *e* chãtad[os]⁵⁰⁸ , / a
mōtes *e* a fontes, *e* cõ súas perteẽsças *e* que oýra deser que estes dou[s]⁵⁰⁸ / casares
2670 soyã ser tres casa[res]⁵⁰⁸ . E que oýra [deser]⁵⁰⁸ a vedranos⁵⁰⁹ que o dito *moesteyro*
tijña seu / propio hũu agro⁵¹⁰, o agro do Coado que va[y]⁵⁰⁸ topar ãno⁵¹¹ rrego da /
vjna que ora he de Sã Justo que agora está herdade labradía *e* como⁴ / vay vía das
casas que veu que entẽdía que el como⁴ estaua ãno dito agro de Fer[reyros...]⁵⁰⁸ que así
herda ãno [dito]⁶ por[to]⁵¹². //

(IV)

-156-

2675 [Este día, o]⁶ dito *Martjn* de Dorrõ, jurado *e* pregūtado, *et çétera*, diso que⁵¹³ /
(que) oýra diser a Juana⁴ Djas *e* a *Fernand* Vjdal / que Lopo d'Agujleyro vendera a
*Garçía*⁵¹⁴ Codeso hũa leyra de herda/de, que está ãna agra de Deyra, que pertẽesçia ao
casal de *Fernand* Sordo, / que he do *moesteyro* de Sã Justo *e* que a virã⁵¹⁵ os
sobreditos Juana Djas *e* *Fernand* Vjdal / labrar *e* poseer ao dito *Fernand* Sordo en
2680 nome⁴ do dito *moesteyro*.

Jtem diso que oýra diser a *Gonçaluo* de Sespoõ que aquela⁵¹⁶ casa que /
Fernand *Martins* d'Aaro lauãtou en Porto, que oýra diser a seu padre que era / de Sã
Justo, *e* que llo diso así andando arãdo porque este testigo lle / pregũtara cuja era
aquela casa, *e* lle rrespondeu que oýra diser / a seu padre que era de Sã Justo hũu
2685 formal sobre que ela se / leuãtou.

Item diso que veu leuar hũu cume da dita *granja* Alberte, clérigo, que diso que daría / outro por ele ao abade.

2690 *Item* diso que este testigo⁵¹⁷ leera carta d'escomunjô a Juana Djas, moller / de *Fernán* Rromeu de Ribademar, e que, por virtude⁵¹⁸ da dita carta, lle disera / que a deuesa de Valle que a vira teer e poseer a *Fernand Yanes*, que tijña hũu / casal de Sã Justo, que chamã o casal⁵¹⁹ d'Agujleyro⁵²⁰, / ao qual casal lle diso que pertẽesçia a dita deuesa, e que morara ãno / dito casal *Fernán* Oanes de Gujleyro, que era labrador do dito *moesteyro*, e que lãçara / mão da dita bousa *Fernando* Rromeu, seu marido.

2695 *Item* diso que sabía outras herdades e arros⁴ e chantados e outras cousas que pertẽe/çen ao dito *moesteyro* de Sã Justo, que se nõ podiã así escriujr, saluo apegãdose / e vëndose porlo ollo cada cousa sobre sy, que diso que estaua prestes de o mostrar e apegar cada e quando fose chamado para / elo, saúde avendo.

2700 *Item* diso que vira leuar a *Fernando* de Deyra e a súa moller dous⁵²¹ / carros de madeyra, cabros e arcos e outra madeyra para / donde el mora, en *Ferreyros*, do⁵²² arreo de dentro das vjnas / d'Aguleyro⁵²³, e que he delo tyúdo ao *moesteyro*.

Item diso que este mjsmo testigo tallara paaos⁴ e arcos e veu / tallar e leuar a *Vasco* de Vialo así mjsmo e a *Ares* de Treytes⁵²⁴, que / cortou hũu castineyro brabo que era de Sã Justo de dentro da / vjna d'Agujleyro e que así o veu cortar e leuar por seus ollos.

2710 *Item* máis diso que⁵²⁵ era çerto que *Ares* de Treytes leuara hũa / pereyra de Lamas, que allý fesera o abade, dõ *Martino* de Leys⁴, e que a / arra[n]cou²⁰ cõ súas rraýses e a leou e puso ãna súa orta, / ãna qual dita orta diso que sabía que tijña o dito *Ares* de Treytes / çertas mjllarías que pertẽesçe[n]⁵²⁶ ao⁵²⁷ casal de *Fernand Yanes*, / que he do dito *moesteyro*; e que así lle disera o dito *Ares* de Treytes que leuara a dita / pereyra.

Item diso que leera carta aa qual rrespõdera Rroy d'Agrelo, que vira / leuar a *Vasco* de Vialo e a seu fillo hũu tonel da grãja de Saar porla cõgos[tra]⁶ / abaixo e que vira en súa casa pérfeas, talladeyros e escudelas e podas / da [dita ca]sa⁶. //

2715 *Item* diso que vira hũa cóçara vella⁵²⁸ e⁵²⁹ hũu anaco de⁵³⁰ tapete vello⁵³¹ teer a (2R) *Gonçaluo* de Saar / que leuara da granja de Saar por frey *Vasco*.

Item diso que leuara por mãdado do abade, frey *Vasco* de Saar, çerta madeyra / de hũu lagar e hũa pedra de lagar, a qual dita madeyra poso⁵³² / en rreparo da grãja de

Lamas, que perteesçe ao *moesteyro*, e así mjismo leou / húa táuo de que feso húa
2720 porta para a casa da dita granja, e / que desto contētou e pagou ao dito abade, frey
Vasco, do que leou. E máy[s]⁶ / diso que protestaua que se máys⁴ se lle nēbrase, que
o venrría desyr e / de crurar, que ao de presente máys nō se acordaua, e que esto desía
para / o juramēto que feyto avía. E que deste ano⁴ diso que deuja a Sã Justo a / rrēta,
que mōta LX *morauidís* vellos.

-157⁵³³-

2725 E despoys desto, ãna granja de Saar, III° djas do dito mes e ano⁵³⁴, parecerõ⁵³⁵
Pero Paas⁴, e Estéuõ de Njn[e]⁵³⁶, e Lopo⁴ de Sespoõ, e Ares de Vellas, e Lopo⁴
d'Agujleyro, e Rroy de Mõtaos, / e Fernand Munjs de Deyra, e Gomes de Sespoõ, e
Fernand Vjdal / e Rroy d'Agrelo. Testigos: Johán Bõo e Rroy Gago e Martjn de
Dorrõ.

-158-

2730 Outro, o sobredito Rroy Gago, diso máys, que sabía que Fernando de Paaços
desenbar/gara húa leyra de herdade a Sã Justo ãna agra do Prado ao tempo de / seu
finamento.

Jtem máis diso que desēbargara outra leyra ãna agra / de Ferreyros, que chamã
Tallo Couo.

2735 Jtem diso que oýra deser que avía Sã Justo ãno agro⁵³⁷ d'Ouele, arredor del, /
húa deuesa d'ameneyros, arredor do agro, e que a vira demãdar / a Martjn de Dorrõ
para o casal en que el mora, que he do dito *moesteyro*.

Jtem diso que oýra diser que a casa que leua[n]tou²⁰ Fernand Martíns d'Aaro
ãno lugar de / Porto, que a⁵³⁸ leua[n]tou²⁰ ãna herdade de Sã Justo.

-159-

2740 O dito Ares de Treytes, jurado e pregūtado, *et çétera*, diso que oýra diser e cree
ser / verdade que Lopo⁴ d'Agujleyro vendeu a Garçía Codeso, morador en Padrõ, ãna
agra / das Pedrosas, que he ãna Cãçela, dúas mjllarías ãna Cãçela e / dúas ãna [leyra
de] Mourís, que erã do *moesteyro* de Sã Justo.

Item diso que tijña dúas / cartas en pulgameo que as entregaría.

2745 *Item* diso que oýra diser que leuara / Vasco de Vialo hũu tonel da dita granja.

Item diso que cada *e* quando fose / rrequirido que lle partería *e* apearía *e* estremaría a herdade de Njne⁴ / *e* outras quaesque(e)r herdades *e* cousas que lle perteeçesẽ ao dito *moesteyro* *e* que ele / soubese ãna dita *freygresja* cõ protestaçõ que fiso se máys⁴ se lle acordase / que o dirá *e* declarará. //

(2V)

-160-

2750 O dito *Johán Bõo*, jurado *e* pregũtado, *et çétera*, diso que oýo diser a *Domingo Caluo* que mora/ua en *Vilanoua*, que avía *Sã Justo* o terço do souto de *Valmayor* *e* çertas / árbores enteyras que feso *Martjn Caluo* *e* *Fernand Caluo*⁵³⁹, que morarõ ãno *Vilar*⁵⁴⁰.

2755 *Item* diso que oýo diser que leuara hũu tonel da dita grãja de *Saar* / porla cõgostra ao sopee *Vasco de Vialo* *e* que nõ sabe se era tonel ou / pipa.

Item diso que lle he en cãrrego deste ano⁴ de III° açũbres de *vjno*, / pouco máis ou menos.

2760 *Item* diso que estaua prestes de le apear *e* mostrar as / outras herdades *e* chantados quando lle prougesse; *e* que de máis nõ lle era tiũdo, saluo que se algũa cousa lle fose mostrado por escriptura ou por / *jnuẽtario* que ele seu teuese, que llo desẽbargaría, que nõ se acorda / nõ sabe cousa que del teña, saluo as *vjnas* *e* cousas coñoçidas.

-161-

2765 E despoys desto, ãna dita *freygresja*⁵⁴¹, III° djas do mes de *desembre* de *LVIJ*, presentou por *testigos*, / estando ãna grãja de *Saar*, a *Pero Paas*⁴ *e* *Esteuõ* de *Njne*⁴ *e* *Lopo*⁴ de *Sespoõ* / *e* *Ares de Vellas* *e* *Lopo*⁴ d'*Aguyleyro* *e* *Rroy* de *Mõtaos* *e* *Fernand Munjs* / de *Deyra* *e* *Gomes de Sespoõ* *e* *Fernand Vjdal* *e* *Rroy* d'*Agrelo*, ãna dita / *crus* en forma de *dereyto*, *et çétera*. *Testigos*: *Johán Bõo* *e* *Rroy Gago* *e* *Martjn* de *Dorrõ*, / moradores ãna dita *freygresja*.

-162-

Gomes de [Se]spoó⁵⁴² diso que nõ sabía máis, saluo que posera / en súa casa
2770 *Martín* de Dorró hũu pote *e* que despoys fora por el / *e* o leuara *e* que máis nõ sabía.

-163-

Ares de Vellas, jurado e pregũtado, *et çétera*, diso que sabía que avía o
moesteyro / de Sã Justo⁵⁴³ a metade do casal cõ súas herdades *e* chantados de /
Vilanoua, donde moraua *María* de Nosedá, *e* a outra metade he / de *Costança Garçía*,
moller que foy do notario da Proua.

2775 *Item* diso que (que) / sabía⁵⁴⁴ que o dito *moesteyro*, *e* a dita *Costança Garçía*⁵⁴⁵,
avía de aver *e* lle pertẽesçia a terçá parte dos / castineyros de todo o souto de
Valmayor e máys castineyros sabjdos ao / *moesteyro*⁵⁴⁶ enteyramẽte que puso ão
dito lugar *Domingo Caluo*, que era serujçal / de Sã Justo, *e* que agora que os posee *e*
corta (o)⁵⁴⁷ *Alberte*, clérigo, / *e*⁵⁴⁸ que deste feyto máys nõ sabía.

2780 *Item* diso⁵⁴⁹. //

(3R)

-164⁵⁵⁰-

Estéuõ de Njne⁴, jurado *e* pregũtado, quedou o dito abade por rres[...]⁶ / por
quanto diso que nõ era obrigado a cousa ñjgũa.

-165-

2785 Pero Paas⁴, jurado *e* pregũtado, *et çétera*, diso que sabía que hũu moço de *Johán*
de / *Meljde*, morador ãna Proua, que leuou hũu pee⁴ de *ljmoeyro* da orta de *Saar*⁴, /
pode aver quatro ou çinco anos⁴ pouco máys⁴ ou menos⁴, *e* que esto que o sabía /
porque llo veu sacar da orta por seu ollo *e* leuarlo ao dito moço, *e* / yba cõ el, quando
o leuaua o dito moço, *Gonçaluo* de *Paradela*, e que o dito / moço se chama *Johán*
Rramallo, *e* que delo máys nõ sabía.

2790 *Item* diso / que oýra diser a *Johán* de Njne⁴, fillo de Estéuõ, que *Fernando* de
Deyra leua[ra]⁶, / pouco ha, hũu carro de *salgeyros* cortados por pee⁴ de *Brandarís*,
cabo / dos lagos da braña, que erã do dito *moesteyro*; e que así mjsmo este mesmo

testigo / lle veu leuar ao dito *Fernand* de Deyra outro carro dos ditos *salgeyros* carregado, pode aver dous anos⁴, e que por agora máys nõ sabía.

-166-

O dito *Rroy* de *Mõtãos*, jurado e pregūtado, et çétera⁵⁵¹.

-167-

2795 O dito *Fernand Vjdal*, jurado e pregūtado, diso que o dito *moesteyro* de *Sã Justo* avía⁵⁵² húa *leyra* / de herdade, que chamã a *leyra* da *Cana*⁴, ãna agra de *Terrío*, en que ay çinco *margas*, / que vay de longo a longo cõ outra de *Fernand Gomes*, e que antes que este *testigo* e *Lopo*⁴ de / *Guylleyro* fesesẽ o *arrendamento* ao abade, lle disera que esta *leyra* e as⁵⁵³ outras de⁵⁵⁴ / *yuso*⁵⁵⁵ que erã do casal de *Fernand Sordo*,
2800 que he do dito *mosteyro*; e despois que teuerõ / o *arrendamento feyto*, que lle tornou a diser que erã estas *leyras* da bos que chama/uã *María* do *Lameyro* e que *perteesçã* a el; e que despoys este *testigo* sacou carta / d'*escomujõ* en nome⁴ do *moesteyro*, e que os *vedraños* diserõ que estas *leyras*⁵⁵⁶ / erã do *moesteyro* e lle *perteesçẽ*, pero que *Lopo* de *Aguileyro* nõca lla / *quiso* deixar nõ coñosçer.

2805 *Jtem* mostrou máis ao dito dõ abade outra *leyra* / do *Freixo*, que está ãna agra da *Cãçela*⁵⁵⁷, que entesta⁴ da húa parte / ãna herdade de *Martjn* de *Dorrõ*, que he de *Sã Justo*, e da outra parte entesta ãna / herdade do casal de *Aldonça Munjs*, que he de *Sã Justo*.

Jtem lle mostrarõ en esta agr[a]⁶, / ãna *leyra* de *Mourís*, dúas *mjllarías*, que jasẽ
2810 cabo de *Fernand Munjs*.

Jtem outra l[eyra]⁶ / á *corredoyra*, so a *vjna* de *Rreboredo*, que entesta da outra parte ãno *boque(e)jro* da *corredoira* [e]⁶, / da outra parte entesta ãna *vjna* *Truviscal*, e da parte de baixo jas *Aldo[n]ça*⁵⁵⁸ *Munjs*. //

[Estas]⁶ ditas quatro *teças* *segundo* suso estã declaradas diso⁵⁵⁹ este *testigo* que
2815 / as derã os *vedraños* por carta d'*escomunjõ* que el sacou por *mãdamento* / do abade, e diserõ e declararõ que as *tragía* *Fernand Sordo*, que era / *labrador* do dito casal de *Sã Justo*, e que os *vedranos* que o diserõ / forã estes: *Fernand Rromeu* de *Rribademar* e *Martjn* d'*Ouxo* e *súa moller*, / *Mayor Martíns*, e *Sancha*⁴ *Fernandes* e *Gonçaluo* de *Sã Viçenço* e *súa moller*, *Mariña* / *Fernandes*, e *Tareyia* de *Deyra*. E

(3V)

2820 que est[e]s⁵⁶⁰ *testigos* de crararõ que virã senpre trager estas / teẽças ao dito labrador do dito casal do dito *moesteyro*. *Testigos* que forõ presentes / quando lle mostrou e apeou as ditas leyras: Ares de Treytes e *Fernand* / *Munjs* e *Fernand* Rromeu e *Gonçaluo* Mariño de *Bimyeyro* e *Pero* Mariño, o Moço.

-168-

2825 O dito *Fernand* *Munjs*, jurado e pregũtado, *et çétera*, diso que, para o juramento que feyto avía, / que senpre oyo⁴ a vedranos antigos dar estas quatro leyras susoditas, que o / dito *Fernand* *Vjdal* ha declarado dar ao *moesteyro* de *Sã* *Justo*, e que as vira labrar / e poseer porlo dito *moesteyro* a *Fernand* *Sordo*, seu labrador ãno dito casal⁵⁶¹, que mora/ua ãno dito casal de *Aguileyro*.

2830 *Jtem* diso que as casas e cortes e orta / en⁵⁶² que mora *Lopo* d'*Aguileyro* pertẽesçen ao *moesteyro* de *Sã* *Justo* por / foro que delo teẽ feyto el e *Fernand* *Vjdal*, amos de por medio.

Jtem / diso⁵⁶³ este *testigo* que⁵⁶⁴ teẽ⁵⁶⁵ seu fillo, *Rroy* *Gomes*, hũu formal feyta corte ãno seu *quinteyro*, donde el bjue, que he a dita corte do dito *moesteyro*.

2835 *Jtem* dis que teẽ hũa táuo a que leuou prestada da dita grãja quando / fiso as bodas de seu fillo.

Jtem diso que oýra deser a vedranos / antígoos⁴ que a casa que feso *Fernand* *Martíns* d'*Aaro* en *Porto*, que esta/ua e a fesera en herdade de *Sã* *Justo*, e que desto máis nõ / sabía.

2840 *Jtem* diso que mostraria e apearia, quando fose chamado, / todaslas herdades que tragia *Fernán* de *Paaços* ãno casal de *Paaços*⁴, / que he de *Sã* *Justo*, as que el⁵⁶⁶ soubese.

-169-

2845 O dito *Lopo* d'*Aguileyro*, jurado e pregũtado, *et çétera*, diso que oýra diser que aquele / formal de casa cõ seus saýdos⁵⁶⁷, que *Áluaro* d'*Oallo* vendeu a *Pero* *Paas*⁴, que está sóbrela fõte, pegado / cõ a *vjna*, jũto das de *Pero* *Paas*, que a aforara *Fernando* do *Rrío* ao *moesteyro* de *Sã* *Justo* por hũu par de aves.

Item diso que oýra diser a seu padre que avía o dito / *moesteyro*, ãno baçelo de Pero Paas, herdade, que nõ sabía quanta era nõ quanta nõ. //

(4R)

-170⁵⁶⁸-

2850 E despois desto, en Treuoõço, da dita feigresja, VI djas do dito mes, ano dito. /
Alberte de Vilela, cura da dita feigresía, jurou en maos do dito abade e / porlas
órdees que avía rreçebjdo, *et çétera*. Testigos: Ferrnand Rromeu e Vasco Gonçalues
e Gonçaluo Mariño de Noya⁴, *et çétera*. O qual diso que para o juramêto que feyto /
avía que leouo da dita grãja de Saar çertas pedras de grãa / para hũu portal de hũa
casa que fiso dentro da vjña de Yllã, / que tẽ por foro do dito *moesteyro*.

2855 *Item* diso que leuara da dita grãja, estãdo / presente Fernando de Sauardes,
caseyro da dita grãja, hũa meã de lagar / vella para hũa mesa que puso ãna dita casa
de lagar.

Item diso / que leouo máis da dita grãja hũa táuoá serradjsa de que fiso / hũa
talloa de mesa.

2860 *Item* diso máis que leuara de dentro da grãja / de Saar, estando presente Martjn
de Dorró, hũu cume de castaño de des / cóuodos, pouco máis o menos⁴.

Item diso que de qualche(e)r furta de súa / orta, ljas e larãjas e todas fruytas,
que pasãdo porla súa / orta senpre leuauã delo.

Item que cortou e corta e leouo e leua / de súas deuesas da dita grãja para
reparaçõ das vjnas que / do dito *moesteyro* teẽ.

2865 *Item* diso que Sã Justo presentaua a metade de todo / o benefício de Sã
Viçenço⁴ de Sispoó, e que presenta Sã Payo a outra / metade⁴ de todo o benefício; e
que dá da súa parte da medja cura / a Sã Payo VII *morauidís* e J coroado; e que a parte
de Sã Justo nõca lle / pagou nõ veu pagar a seu antecesor, Gonçaluo Mjgelles, de
que(e)n / foy criado, cousa nõgũa por rrasó de presentaçõ.

2870 *Item* diso que / era clérigo sen cura da sesta parte de toda a egleia de Sã Pedro
de / Tállara, de que he a presentaçõ de Sã Justo, pero que nõca pagou / padroádego nõ
lle foy demãdado nõ sabe que o nõca de allý / leuase.

Item diso que teẽ hũa casa tellada, jũto cõ a [e]gleia⁵⁶⁹, de foro do *moesteyro* de
Sã Justo, por pensõ de X *morauidís* cada hũu ano⁴, segundo que o / mostrara porlo

2875 foro, e eso mjsmo a vjna de Yllã⁵⁷⁰ cõ súas / *dereyturas*, segundo se cõtén ãno foro de que lle deue o dito foro da dita casa / dos ditos *X morauidís* do tempo que lle nõ mostrara⁵⁷¹ aluará de pago.

Item diso / que entẽdía que o dito *moesteyro* avía ãno seu⁵⁷² souto de Valmayor a⁵⁷³ terçia parte de sete / castineyras da chantada vella, segũdo que oyo diser a *Johán Rrodrigues* de / Pumares, que está bjuo ao presente, de que(e)n se pode enformar máis / do feyto da verdade ãno térmjno desta carta e por virtude dela. E esto diso cõ protestaçõ que se máis se lle acordase de o deser e de crarar / ao dito dõ abade por ante m̃j, dito notario.

Alberte de / Bilela, clérigo⁵⁷⁴. //

(4V)

-171⁵⁷⁵-

2885 Item diso máis que a viña de Altabõo me dou poder ffrey / *Johán Torino*⁵⁷⁶, m̃jnstrador de Sã Justo, que foy, que eu a dese a ho/mes⁴ que a laurasẽ por term̃jo de XX anos⁴ porlo quinto, e / eu por seu poder e mãdado partía así: a Lopo de / *Agilleyro* e *Vasco* de Vialo hũa leira, e a *Pero Pellaes* outra / leira, e a *Fernã Vidal* de Sãdrẽço outra leira, e a *Gomes*, / ffillo de *Ares Yanes*⁵⁷⁷, que se ffinou, outra leira, e a m̃j
2890 outra / leira, que agora tẽ Rroy de Mõtãos; e assý lles par/tí todo o (o) prado para madeira para as ditas vinas, sẽ / lleuarẽ do dito prado njgúa ffroyta nõ cortarẽ njgúo casti/neyro. E depois todos cortarõ as deuesas do dito / prado e leuarõ madeira e leña e leixarõ as vi/nas segundo agora veedes.

Item diso que oýra diser que / Lopo de *Agilleyro* em aquel tempo leuara de dentro do dito prado⁵⁷⁸ vº carros de leña e / que a vendera ãno porto de Rrianjo.

2895

-172-

E depois desto, ãna dita granja, viiiº djas do dito mes, pareceu *Johán Rrodrigues* de Pumares e / jurou ãna dita crus en forma de *dereyto*, et çétera; testigos: *Pero Mariño*, o Moço, e *Fernando* de Sauardes / e *Áluaro* Gomes, morador en Vendoyro, de terra de Deça; o qual⁵⁷⁹ para o juramento que feyto avía diso / que vira leuãtar a *Fernand Garçia* de Vialo, padre de *Aldonça Munjs*, o paaço tellado / de Paaços⁵⁸⁰, e que oýra diser aos vedranos da dita freigresja que o tijña de foro / de Sã Justo e que nõ sabía por quanto nõ por quanto nõ; e que vira trager a tella para / o

2900

dito paaço de Noya porlo Cõfurco en carros *e* que a⁵⁸¹ tella que desã que viera / de Castela.

2905 *Item* diso que o dito *moesteyro* de Sã Justo avía en Valmayor⁴ a terça parte, a / mõtes *e* a fontes, *e* que esto que o sabe de çerto porque⁵⁸² / veu pagar a Sã Justo o terço do trigo *quoresmal* / que ha de aver *Santiago*, *e* os herdeyros pagauã os outros dous terços, de que pagaua / Sã Justo III° *morauidís* que lle vjna en terço por aquela súa parte do trigo.

2910 *Item* diso que vira / vsar⁵⁸³ *e* poseer ao dito *moesteyro*⁵⁸⁴ a terça parte dos castineyros do dito souto; *e* que / os herdeyros nõ punã vara a sacudyr, a menos⁴ que chamasẽ a Sã Justo ou / a seu mayordomo *e* esteuesẽ todos presentes; *e* que despois vira cortar parte / dos ditos castineyros a Alberte de Vilela, clérigo, *e* que nõ sabe se os cortou por / võtade do *moesteyro* ou nõ.

2915 *Item* diso que vira andar hũa cõgrosta, que andaua / de Vjlanoua para Valmayor⁴, por donde tragíã os gãados *e* tragíã leña, / *e* que vjna por entre as cortinas açerca da agua da fonte que deçe abaxo⁵⁸⁵ / porlo rrego ao sopee⁴.

Item diso que sabía que Sã Justo ten dúas leyras ãno / couto de Mjño, que he ãna agra de Socadio, que jas hũa delas so a leyra de Rroy⁵⁸⁶ // Munjs⁵⁸⁷, *e* a outra jas (5R)
2920 sóbrela leyra de Martjn de Cõba, *e* que estas leyras que as / trage Fernand Rromeu, porque dis que llas dou o abade para ajutorio de⁵⁸⁸ / labrar as vjnas que lle aforara.

Item dis que o moyño de Pego Negro que / sabe que he de Sã Justo *e* que quedou fóra das cõcãbias que feso o abade / dõ Garçía cõ Ares Rromeu de Vialo, *e* que diserõ logo allý quando as cõcãbias / que o camjño quedase libre para o moyño, *e*
2925 que o nõ podese çerrar nõ ocupar, / *e* que o veu pasar así quando festerõ as cõcanbias⁵⁸⁹.

Item diso que avía en Cõba dous casares de herdade, / *e* que o hũu he de Sã Justo *e* o outro de Juã Yanes *e* de seu yrmão, Martín de Cõba, / *e* diso que avía este casal de Sã Justo cabo deste testigo hũa casa jũto cabo / a súa, que vay⁴ a cõgostra
2930 entre hũa *e* a outra, *e* mais parte do paaço que está par/dineyro, logo abaixo cabo da fonte.

Item diso que tragía do dito *moesteyro* III° margas, / que estã entre marcos, que estã ãna leyra do couto da hũa parte cabo o estado de / Coõjo, *e* el da outra parte *segundo* está entre marcos⁵⁹⁰; / *e* diso que se máis se lle acorda/se que o dería *e* que
2935 estas quatro margas forõ da cõcãbia de Ares Rromeu.

Jtem diso / que el tijña tres nogeyras boas en que ha a metade Sã Justo.

-173-

2940 E despoys⁴ desto en *Santa Vaya* do Boyro, x días do dito mes de desēbro, / ano⁴
dito, em presenza de m̃j, dito notario, e *testigos* adeante escriptos pareceu / y
presente *Johán Rramallo*, fillo de *Johán Rramallo* de Vermo, e diso que / rreçeadō a
dita descomujō leýda porlo dito dō abade⁵⁹¹, / diso que el mesmo foy á grãja de Saar /
por mādado de *Johán* de Meljde, seu amo, cō que(e)n beujá, e / sacou e leuó da orta
de baixo da dita grãja hũu pee / de limō çebty, e o puso ãna orta de *Johán* de Melide
ãna Proua, / e que esto día cō temor da dita descomujō ante m̃j secreta/mēte,
2945 *Testigos*: Ares Lopes de Goyaas e Sãcho de Castro, clérigo de Palmeyra⁵⁹².

-174-

2950 Este día e ano⁴, en paaços de Pero Leyteyro, que sō ãna dita *Santa Vaya* / en⁵⁹³
presença de m̃j, dito notario⁵⁹⁴, et çétera, pareceu y presente *Gonçaluo* de Paradela, /
ao qual eu tomei juramento sobre hũa sinal de crus⁴ en forma de *dereyto*, et çétera, /
e diso que para o juramento que feyto avía que podía aver quatro anos⁴ pouco máis /
ou menos que el yndo por seu vjno aa grãja, que oýra cauar / ãna orta de baixo da
granja de Saar, e que saýra ao curral e fora // ver e achara a *Johán Rramallo*, fillo de
Johán Rramallo de Vermo, moço de *Johán* de Meljde, ferreyro da Proua, que leuaua
hũu ljmoeyro çebty / que avía arricado da orta de baixo da dita grãja, e que nõ
sa/bendo delo parte lle disera que fesera mal e que o acusara delo, / deséndolle
2955 que(e)n lo metera allý, e el que rrespondera que *Johán* de Vera, / e que *Afonso*
Rrodrigues de Vimyeiro dera a esculca del a seu dono, e que veu / como⁴ o leuaua o
dito moço, pero que nõ foy en elo de dito nẽ de feyto / nẽ de cõsello, nẽ leuou por
elo nada.

(5V)

Jtem diso que el mesmo / testigo leuara húa cūca cō *sardjnas*⁵⁹⁵ da dita grãja.

2960 *Jtem* diso / que leuara máis hũa meán de palmo e medjo.

Jtem diso que / outra cousa nõ cortou de Sã Justo saluo quanto puso ãnas vjnas
/ que⁵⁹⁶ teẽ da *granja*.

Item diso que oýra diser que a casa de Santiago / que está en Sãdereço de
Çima, que oýra diser a Ares Yanes que aquel / casal que o vendera Afonso de Castro
2965 cõ as vjnas d'Abuýn a hũu / abade de Sã Justo, e que o aforara logo del por hũu par
de capõos / e porlo terço do vjno; e que oýra diser este dito dja á filla de / Garçia
Peón, Eluyra Ferrnandes, que desfesera Afonso de Castro hũu casal / ãna lágea, que
era de Sã Justo, para murar a vjña de Bouçoos.

Item diso que oýra diser a Rroy de Mayo que el desẽbargaua / a Sã Justo dúas
2970 mjllarías de herdade jũto cõ a leyra de / súa moller de Nauareses, que jas jũto cõ a de
Sã Justo, e que as / tomara de Sã Justo, e que disera que para la ora da morte en que /
estaua, que as tomara a Sã Justo, e que llas desẽbargaua e que o / oýra diser a seu tyo,
Rroy de Mayo, estando en *artículo morty* / cõ protestaço que fasía que se máis se lle
acordase que logo / que se lle acordase o venrría declarar ante m̃j, dito notario.
2975 *Testigos*: o padre frey Pedro de Castro e frey Luýs, frayles de Sã / Françisco. Diso
que lle gardase desto secreto, *et çétera*. //

(6R)

-175-

En VIII° djas do dito mes de nouẽbro de LVII. Çerca da dita grãja pare/çeu o dito
dõ abade e diso que, por quanto Johán Boo avía posto couto e ãbargo / en hũa súa
herdade que el tijña labrada abaixo da dita grãja que / chamã ⁵⁷, da qual el avía
2980 LX, LXXX, C anos⁴ que o dito *moesteyro* / tijna o jur e posesiõ, que por ende⁴ que el
alçaua e *quitaua* o dito couto / e enbargo en quanto podía e de *dereyto* deuja⁵⁹⁷; e
fiador⁵⁹⁸ á mão quedou / logo (a) Ares de Treytes para *conprir* de *dereyto* ante o señor
arçobispo ou ante / que(e)n cõ *dereyto* deuese; estando a elo presente Álvaro d'Oallo,
mayordomo, / *et çétera*. *Testigos*: Gonçaluo Mariño e Pero Mariño e Fernando de
2985 Sauastres, *criados* do dito / dõ abade⁵⁹⁹.//

(6V)

-176-

En Saar, v djas de desenbro de LVII. O dito dõ abade rrequireu a Ares / de
Treytes e a Fernand Munjs de Deyra e a Martjn de Dorrõ e a Lopo⁴ d'Agujllej/ro⁶⁰⁰
que por vir(i)tude⁶⁰¹ do juramento que feyto avía lle disesẽ⁶⁰² e / decrarasen quaes
personas aujã feyto foros das vjnas da dita grãja.

2990 Diserõ que aforou Johán Gago e Martjn d'Ouxo a vjna do Mjñoto de Çima, / e
que poseerõ Fernand de Deyra e Rroy Gago a metade da dita vjna en / nome⁴ de
Johán Gago, así como⁴ seus fillos herdeyros; e que a outra metade / de Martjn

2995 d'Ouxo que a poseeu a metade súa moller, Mayor de Rribademar⁶⁰³, e a outra metade que a / mādou Martjn d'Ouxo a Gonçaluo de Sã Martino e a Martjn d'Ouxo, seus sobriños; e / que a dita Mayor de Rribademar mādou a súa metade a Pero Paas, seu parēte. /

Item diserō que a vjna que⁶⁰⁴ Ferrnand Gomes touo aforado do moesteyro que he do Mjnoto / de Baixo, que a tē agora⁶⁰⁵ Vasco de Vialo.

3000 Item diserō / que ãno Mjnoto de Baixo que⁶⁰⁶ teē aforado Álvaro d'Oallo e Ferrnand / de Paaços⁴ vjnas do moesteyro, e estas vjnas sobreditas que se vã a mōte por / mēgua de lauor, e que sō obrigados⁴ de as rreparar de todos lauores / as sobreditas personas⁴, e⁶⁰⁷ que erã obrigados de dar / o terço delas ao moesteyro de Sã Justo. Testigos: Gonçaluo Mariño de Vimjeyro e Vasco Gonçalues / de Noya e Álvaro Gomes, morador en Prado de Deça.

3005 III⁶⁰⁸.

-177-

Ëna vjna dos Binotos, este dito dja, tomou testimoyo Vasco de Vialo e diso ao dito / dō abade que lle desēbargaua todo quanto del tijña, e que lle mostrase qualque(e)r / foro ou contrabto que sobre el teuese, e que estaua prestes de o conprir, et çétera. Testigos: / Ferrnand Munjs de Deyra e Gonçaluo Mariño e Ares de Treytes.
3010 E que estaua / prestes de deser verdade.

-178-

En Treuoēço, VI días do dito mes de LVII. Rrequireu o dito dō abade ao dito / Vasco de Vialo que disese e deccarase o que sabía e en esp[e]cial⁶⁰⁹ lle disese se / fiso algũu foro das vjnas a el ou a seus antecēsores; e logo o dito / Vasco de Vialo diso que lle rrequiría que se algúas escripturas sobre el tijña que llas / mostrase. Testigos:
3015 Alberte e Ares de Treytes e Vasco Gonçalues de Noya.

III°.

-179-

Ëna agra de Ferreyros, VI días do dito mes, ano⁴ dito. Pareçeou Johán Vjnagre, vesião de Noya, e diso que, / por quanto⁶¹⁰ a el feyto entēder que algúos de Noya tragíã sal de Noya en bestias a A/gueyros, que el que nõ era en elo nõ lle prasja delo e

3020 que por ende que protestaua / que os que o tragíã fosẽ tiúdos a todo quanto dapno⁴ lle
viese sobre elo, *et çétera*. *Testigos*: / Alberte de Vilela, clérigo, e Ares de Treytes e
Maríjn de Dorró.

-180-

En Paaços de Deyra, so as vjnas da Caramugeyra. Este dito día o dito dõ abade
feso arrẽ/damento por XX anos⁴ a Rroy Gonçalues, fillo de Ferrnand Muníjs de Deyra,
3025 da corte que o dito abade tẽ ño / *quintey[r]o*⁶¹¹ donde mora, por dúas galjnas en cada
ano⁴, que comẽça a *primeyra* paga deste / Natal que vê en hũu ano⁴ e dende en cada
ano⁴ fasta ser conpridos os ditos XX anos⁴; / obligouse⁴ de ño la quitar, *et çétera*, e de
lla faser çerta e sãa en todo *tenpo*; e o dito Rroy Gonçalues / así a rreçebou e se
obligou⁴ de dar as ditas galjnas [so] pena⁴ de J M *morauidís* a qualque(e)r que contra
3030 elo / fose, *et çétera*. Dúas cartas firmes, *et çétera*. *Testigos*: Ferrnand Muníjs e Pero
Mariño e Vasco Gonçalues, / criados do dito abade.

Notas:

- ¹ Reproducimos nesta páxina os tres epígrafes que figuran na cuberta.
- ² Despois está riscado un *s*.
- ³ *Fueros y bentas y otras* está sobre a liña.
- ⁴ Leva un trazo sobre a palabra.
- ⁵ Está escrito *ensta*.
- ⁶ O papel está rompido.
- ⁷ Despois está riscado *de*.
- ⁸ Está escrito *mj* cun trazo por riba.
- ⁹ O *p* está escrito sobre un *f*.
- ¹⁰ Está tapado por unha mancha de tinta.
- ¹¹ Escribiu *sesentẽçia* e logo riscou a primeira sílaba.
- ¹² Despois está riscado un *d*.
- ¹³ Está escrito *gms* cun trazo por riba.
- ¹⁴ Despois está riscado e *a Johán de / Caamaño porlo*
- ¹⁵ Despois riscou *Pera* e entreliñou *Vila*.
- ¹⁶ Despois está riscado *d'Outeyro*.
- ¹⁷ Na marxe está repetido *XVIIJ^o morauidís*.
- ¹⁸ Está escrito *dauaqero* con dous trazos por riba; o primeiro cobre as dúas sílabas iniciais, e o segundo o *q*.
- ¹⁹ Está escrito *mario* cun trazo por riba.
- ²⁰ Falta o *n*.
- ²¹ Está escrito *do*.

²² Despois está riscado un *f*.

²³ Está riscado *XXIII*^o.

²⁴ Está escrito *do*.

²⁵ Despois está riscado *cligo*.

²⁶ Está escrito *moll* cun trazo por riba.

²⁷ Está escrito *apçidos* con sinal sobre o *p*.

²⁸ O *c* está escrito sobre un *p*.

²⁹ Está escrito *vells*.

³⁰ Está escrito *p^os*.

³¹ Está escrito *testios*.

³² O fol. 9R está en branco agás dúas liñas escritas por outra man na marxe dereita nas que se le *muy noble e vertuoso señor / vertuoso* e mais outras dúas palabras ilexibles; *noble* leva un trazo por riba. O fol. 9V tamén está en branco agás tres liñas doutra man con letra procesal e de difícil lectura; a tinta está moi apagada, pero pódese ler *Extraeys o foro que fiso Johán Paris, canónigo, a Johán d'Avanqueyro / morador de Noya* e non se le máis ata que remata *por ante Álvaro Peres*.

³³ *De Sespoon* está entreliñado.

³⁴ Despois está riscado *Pereyreyros*.

³⁵ Despois está entreliñado *e*; na liña está riscado *en esta maneyra*.

³⁶ Antes está riscado *dos dito*.

³⁷ Está escrito *copdos* cun trazo por riba.

³⁸ Despois está riscado *dou ca*.

³⁹ O *e* está escrito sobre *so*.

⁴⁰ Despois está riscado *o sobre/dito*.

⁴¹ Escribiu *m^{or}* e logo engadiu *radores*.

- ⁴² Está escrito *sarado* cun trazo por riba.
- ⁴³ O *o* está escrito sobre un *a*; despois está riscado *pousa do juís, mes seys d'ás*.
- ⁴⁴ *Porto de San Tomé do Mar a dose d'ás* está sobre a liña.
- ⁴⁵ Despois está riscado *janeyro*.
- ⁴⁶ *Désemos e primças e dereyturas* está entreliñado e sen sinal de abreviación na última palabra.
- ⁴⁷ A abreviatura non é a habitual, un punto cun trazo por riba, senón unha especie de *i* longo.
- ⁴⁸ Despois está riscado *que*.
- ⁴⁹ Comezou a escribir *cag* co *r* abreviado e logo escribiu por riba *carre*.
- ⁵⁰ Está escrito sobre *de*.
- ⁵¹ Está escrito sobre *a dita*.
- ⁵² *De morte / e de saca* está escrito na marxe.
- ⁵³ Antes está riscado *Testigos: Njcolao, clérigo, e Rroy Paas do Rregêgo, morador en Dorrô e Afonso do Paaço, morador / en Lores*.
- ⁵⁴ Está escrito *friis* cun trazo.
- ⁵⁵ *E de lle faser / a rrêta sãa de morte e de saca* está escrito ó final da nota, trala relación de testemuñas, cunha raia de chamada para a liña na que se inseriu.
- ⁵⁶ Despois está riscado *este día*.
- ⁵⁷ Deixou un espacio en branco.
- ⁵⁸ *Do Cachopal* está escrito na marxe.
- ⁵⁹ Antes hai un signo de peche da nota riscado.
- ⁶⁰ Escribiu *da dita*, e corrixiu o *a* en *o*.
- ⁶¹ Está escrito *cama*.

⁶² O trazo final do último *u* sobe en curva sobre esta letra e parece formar outro til, innecesario, pois un trazo horizontal xa cobre a sílaba final.

⁶³ Na marxe inferior está escrito con outra letra e tinta *ano do nacemento de noso señor; ano* leva un trazo por riba.

⁶⁴ *Pedírōlo por testimoyo* está engadido tralo peche da nota.

⁶⁵ O primeiro *i* está sobreposto.

⁶⁶ Despois está riscado un *f*.

⁶⁷ Antes está riscada a palabra *so*.

⁶⁸ Está escrito *copdo* cun trazo por riba.

⁶⁹ O número VII está escrito dúas veces e riscou unha delas.

⁷⁰ *A Juã Seco e Sancha / Oanes, súa moller*, está entreliñado; *Sancha* leva un trazo por riba.

⁷¹ *Vía* está entreliñado.

⁷² Despois está riscado *Vaya do Araño*.

⁷³ Despois está riscado *e*.

⁷⁴ Despois está riscado *Tovío*.

⁷⁵ *Morador en Sayo[a]ne de Maçēda* está entreliñado. Está escrito *sayone*.

⁷⁶ *De* está entreliñado.

⁷⁷ Está escrito *pã labrardia* e as dúas últimas letras riscadas.

⁷⁸ *Ferrnand Toufo, morador en Sayoane de Maçēda* está engadido ó final da nota para aclarala difícil lectura dun entreliñado anterior; véxase n. 75. *Sayoane* leva un trazo sobre a palabra.

⁷⁹ Primeiro escribiu *teeds* con trazo por riba e despois riscou *ds*.

⁸⁰ Riscou un *s* ó final pero quedou o trazo, innecesario trala corrección.

⁸¹ Despois está riscado *acusad*.

- ⁸² Despois está riscado *en hu*.
- ⁸³ Hai un trazo riscado ó final do *m*.
- ⁸⁴ Falta a preposición.
- ⁸⁵ Escribiu *treuoonço* e corrixiu o segundo *o* en *e*.
- ⁸⁶ Antes está riscado *que por quanto*.
- ⁸⁷ Despois está riscado *Vasco d'Amjll*; *Amjll* leva un trazo por riba.
- ⁸⁸ Falta a preposición.
- ⁸⁹ *Santa Vaya de Gil* está entreliñado.
- ⁹⁰ *Da Porta* está engadido despois da redacción inicial na marxe dereita.
- ⁹¹ *De Mjñortos* está entreliñado.
- ⁹² Despois está riscada a palabra *esto*.
- ⁹³ Está escrito *lls*.
- ⁹⁴ Despois está riscado *sa*.
- ⁹⁵ Está escrito *o*.
- ⁹⁶ Está escrito *madaro* cun trazo sobre da palabra.
- ⁹⁷ Está escrito *desto* cun trazo sobre da palabra.
- ⁹⁸ A anotación na marxe está escrita á altura do primeiro parágrafo, antes das declaracións.
- ⁹⁹ Está escrito *ferro*.
- ¹⁰⁰ Escribiu *procuraçõ* e despois riscouno.
- ¹⁰¹ *De Mjñortos* está entreliñado.
- ¹⁰² Está escrito *era*.
- ¹⁰³ Esta palabra está escrita sobre outra que non se le.

- ¹⁰⁴ Está escrito *de*.
- ¹⁰⁵ Despois está riscado *de Sã Pedro de Vialo*.
- ¹⁰⁶ Está escrito *bnefiçio*.
- ¹⁰⁷ Escribiu *p* e corrixiuno a *a*.
- ¹⁰⁸ Esta nota aparece anulada con catro trazos que a riscan en forma de asterisco.
- ¹⁰⁹ Despois está riscado un *u*.
- ¹¹⁰ Está escrito *carmena*.
- ¹¹¹ Escribiu inicialmente *so p* e trazou a conxunción sobre estas tres letras.
- ¹¹² Escribiu sobre a liña *mos*, o que se pode interpretar como un intento de corrixir *estarã*, que ten a última letra retocada, en *estaremos* ou ben para entreliñar *[a]mos*.
- ¹¹³ *Os sobreditos* está sobre a liña.
- ¹¹⁴ Está escrito *enste* sen trazo por riba.
- ¹¹⁵ Está escrito *arbidors* cun trazo por riba.
- ¹¹⁶ Despois está riscado *pena / de IJ M morauidís*; *pena* leva un trazo por riba.
- ¹¹⁷ Despois está riscado *testigos*.
- ¹¹⁸ Está escrito *munj*.
- ¹¹⁹ Antes está riscado *XVII° anos*, este cun trazo sobreposto.
- ¹²⁰ Está escrito *valeyro*.
- ¹²¹ *Carta de pago e* está entreliñado
- ¹²² Despois está riscado *testigos: os sobreditos*.
- ¹²³ *Castãda* está escrito na marxe.
- ¹²⁴ Despois está riscado *para rrecabdar*.

- ¹²⁵ Está escrito *ferrndo*.
- ¹²⁶ Está escrito *outorgou* co *u* final riscado
- ¹²⁷ Despois está riscado *avenjdo*.
- ¹²⁸ Na marxe esquerda, debaixo da nota e sen relación con ela, está escrito *dous tallos*.
- ¹²⁹ Despois está riscado *mays*.
- ¹³⁰ *Pero Mjgés d'Ourolo* está entreliñado.
- ¹³¹ Está escrito *cabiar*.
- ¹³² *Venta* está escrito sobre a palabra *conpra* que está riscada.
- ¹³³ Despois está riscado *véndovos*.
- ¹³⁴ Leva un trazo por riba. Despois está riscada a abreviatura de *et çétera*.
- ¹³⁵ *Alcayde* está sobre a liña. Debaixo está riscado *mayordo[mo]* e *allcalde*.
- ¹³⁶ Debaixo da nota, no pé da páxina, está escrito *feita* (varias palabras ilexibles) *custolle C* brancas.
- ¹³⁷ A nota está riscada con dúas aspás.
- ¹³⁸ *De Rriãjo* está entreliñado.
- ¹³⁹ Está escrito *freigsjá*.
- ¹⁴⁰ *E de meu padre, Gonçaluo de Teayo* está entreliñado.
- ¹⁴¹ Despois está riscado *de que*.
- ¹⁴² Rematada a nota engadiu *seu padre, Gonçaluo de Teayo* no espacio que deixaba libre a última liña inconclusa.
- ¹⁴³ *XXVII días do dito mes* está entreliñado.
- ¹⁴⁴ Despois está riscado *para enjuysiar*; na entreliña está riscado *para sostituír*.
- ¹⁴⁵ *E para sostituír ños pleitos e nõ en al* está entreliñado.

- ¹⁴⁶ *E para m̃* está entreliñado.
- ¹⁴⁷ Está escrito sobre *ou*.
- ¹⁴⁸ Despois vén riscado *poder cunprido*.
- ¹⁴⁹ *E cõpoer...amjgos*, et *çétera* está escrito en tres liñas na marxe.
- ¹⁵⁰ Está escrito *qual qual*.
- ¹⁵¹ Comezou a escribir *Rriãj* e corrixiu por riba.
- ¹⁵² *En espeçial ... pasado* está engadido tralo peche da nota.
- ¹⁵³ Despois hai unha mancha de tinta que non parece ocultar ningunha letra.
- ¹⁵⁴ Máis abaixo, tamén na marxe, está riscado *cõta / xx brãcas*.
- ¹⁵⁵ Está escrito *so* e despois unha barra.
- ¹⁵⁶ *Lugar* está entreliñado.
- ¹⁵⁷ *Cortiña e q[ui]nteyro* está entreliñado; *q[ui]nteyro* está escrito *qnteyro*.
- ¹⁵⁸ Escribiu *la* e riscou o *l*.
- ¹⁵⁹ Despois está riscado *para vender, trocar*, et *çétera*, *querẽdo que o posa / eu aver tãto por tãto querẽdo eu*.
- ¹⁶⁰ Oración engadida tralo signo que pecha a nota.
- ¹⁶¹ *Des días de julljo, ano dito* está sobre a liña; *ano* leva un trazo por riba.
- ¹⁶² Despois está riscado *o*.
- ¹⁶³ Falta a conxunción.
- ¹⁶⁴ Despois está riscado *segũdo dito he*.
- ¹⁶⁵ *D'Auãque(e)yro* está escrito sobre a liña.
- ¹⁶⁶ *Eu* está escrito na marxe.

¹⁶⁷ A *xv d'ías de julljo, ano dito* está sobre a liña; *ano* leva un trazo por riba.

¹⁶⁸ Despois está riscado *y*.

¹⁶⁹ Despois hai o inicio dun *p* sen riscar.

¹⁷⁰ O *R* está escrito sobre *co*.

¹⁷¹ Despois está riscado *diso que presẽtaua e presẽ'tou*.

¹⁷² Escribiu *ẽnos ditos* e riscou os *s*.

¹⁷³ Antes está riscado *do*.

¹⁷⁴ Está escrito sobre *se*.

¹⁷⁵ Falta a preposición.

¹⁷⁶ *De Leýño* está entreliñado.

¹⁷⁷ Falta no manuscrito.

¹⁷⁸ *Cõ* está escrito na marxe. Despois está riscado *por*.

¹⁷⁹ Despois está riscado *ẽnos*.

¹⁸⁰ Despois está riscado *en*.

¹⁸¹ Antes está riscado *para senpre / jamais*.

¹⁸² Despois está riscado *vos*.

¹⁸³ Está escrito *media*.

¹⁸⁴ Despois está riscado *et çétera*.

¹⁸⁵ Antes está riscado *testigos*.

¹⁸⁶ *María* está entreliñado e *do Picadiço* está escrito na marxe.

¹⁸⁷ Antes, no remate da liña anterior, está riscado *para senpre jamais*.

¹⁸⁸ Está escrito *dles*.

¹⁸⁹ Falta o *a*.

¹⁹⁰ Na marxe inferior está escrito *Fernã do Bustelo entōces diso*.

¹⁹¹ Escribiu *moradora* e corrixiu en *moller* riscando o *a*

¹⁹² Despois está riscado *dereyto deuo*.

¹⁹³ *Rraýses* está entreliaado.

¹⁹⁴ Escribiu *sō / para*, riscou esta última palabra e deixou a primeira.

¹⁹⁵ Despois está riscado *m̃*.

¹⁹⁶ Está escrito *par*.

¹⁹⁷ Escribiu *libres e / quitos para vender, et çétera*. Despois riscou o *s* de *libres* e tamén *quitos para vender, et çétera*.

¹⁹⁸ Despois está riscado *ēna / dita freigresjá*.

¹⁹⁹ *En cada ano* está entreliaado.

²⁰⁰ Despois está riscado *o foro*.

²⁰¹ Despois está riscado o signo tironiano de *e*.

²⁰² Antes está riscado un *b*.

²⁰³ *Afonso de Lugo* está sobre a liña.

²⁰⁴ *A* está entreliaado.

²⁰⁵ Despois hai riscado *por y*.

²⁰⁶ Despois está riscado *que sodes presente*.

²⁰⁷ *Deitar* está sobre a liña.

²⁰⁸ Está escrito *turãte*.

²⁰⁹ As catro liñas do documento desde *e avendo eu...ata ...arrēdamento* engadiunas á parte ó final da nota con indicación do punto de inserción mediante unha aspa..

- ²¹⁰ Despois está riscado e *a vós testigos*.
- ²¹¹ Está escrito *toyra*.
- ²¹² Escribiu primeiro *arçideano* e corrixiu con y sobre o segundo *e*. A palabra leva un trazo por riba.
- ²¹³ Despois está riscado un *a*.
- ²¹⁴ Está escrito *el*.
- ²¹⁵ Está escrito *toyra*.
- ²¹⁶ *Nós* está sobre a liña e na liña riscou *eu*.
- ²¹⁷ Está escrito *mōtouço* por confusión.
- ²¹⁸ Despois está riscado *nome de*; *nome* leva un trazo por riba.
- ²¹⁹ Comezou a escribir coa abreviatura de *qual* e despois engadiu un *s* ó final.
- ²²⁰ Antes está riscado *para que*.
- ²²¹ Está abreviado *M^{no}*.
- ²²² Escribiu *outorgou* e riscou o *u* final.
- ²²³ *E para dar carta de pago* está entreliñado.
- ²²⁴ Despois está riscado *defender / voslo faser*.
- ²²⁵ Despois está riscado *XX*.
- ²²⁶ Despois está riscado *e*.
- ²²⁷ Está escrito cun único sinal de abreviación.
- ²²⁸ Está abreviado *M^{no}* .
- ²²⁹ Despois está riscado *criados so*.
- ²³⁰ Despois está riscado *dello*.

- ²³¹ Está escrito *peras*.
- ²³² *Morador en Rriãjo* está entreliaado.
- ²³³ Despois está riscado *cento*.
- ²³⁴ O último *a* escribiuno enriba do *g* ó xeito dunha abreviación.
- ²³⁵ Falta no manuscrito.
- ²³⁶ Despois está riscado un *p*.
- ²³⁷ *Enxjdos* está escrito na marxe.
- ²³⁸ Despois está riscado *e eñ*.
- ²³⁹ Despois está riscado *pg*.
- ²⁴⁰ Despois está riscado *e eu, o dito Pero da Rribeyra, así o rreço bo para / m̃ e para a dita mjãa moller; e me obligo cõ todos meus bẽes; obligo* leva un trazo por riba.
- ²⁴¹ Despois está riscado *a dita*.
- ²⁴² Escribiu *da / dita cõtãa*, corrixiu *da* en *do* e engadiu na marxe *dobro da*.
- ²⁴³ *Ao dito Afonso Martĩns* está entreliaado.
- ²⁴⁴ Escribiu primeiro *hre* e despois trazou o *m* sobre o *e*.
- ²⁴⁵ Está escrito con abreviatura de *er*.
- ²⁴⁶ Está escrito *bispas*.
- ²⁴⁷ No canto de *morauidĩs* escribiuse, por confusión, *anos*, con trazo por riba.
- ²⁴⁸ Debaixo, ó final da liña seguinte, está riscado *vellos*.
- ²⁴⁹ Despois está riscado *ẽna*.
- ²⁵⁰ *Sõ vellos estos LXXXV morauidĩs* está escrito despois do peche da nota para aclarar unha corrección anterior; véxase n. 248.
- ²⁵¹ Despois está riscado *pero*.

- ²⁵² Está escrito *madou*.
- ²⁵³ Despois está riscado *testigos: os ditos*.
- ²⁵⁴ Despois está riscado *sab*.
- ²⁵⁵ Despois está riscado *o*.
- ²⁵⁶ Despois está riscado *pa*.
- ²⁵⁷ *Sastre* está entreliñado. Despois de *Mjgés* está riscado *en v*.
- ²⁵⁸ O *r* está escrito sobre *st*.
- ²⁵⁹ Despois está riscado *que sal da hũa parte do ancho para a praça e do outra parte / encontra o mar; ancho* leva un trazo por riba.
- ²⁶⁰ Primeiro escribiu *hũa saya*, riscou esta última palabra e na primeira corrixiu o *a* en *o*.
- ²⁶¹ E *quito* está entreliñado.
- ²⁶² Despois está riscado e *rrenũçios todas / leys e dou poder alos juíses e justiçias*, et çétera.
- ²⁶³ Despois está riscado *de graça*.
- ²⁶⁴ *Vós* está entreliñado.
- ²⁶⁵ Escribiu *sastre*, riscouno e engadiu na marxe *alfayate*.
- ²⁶⁶ Despois está riscado *que estaua presente*.
- ²⁶⁷ *Vosa* está entreliñado, na liña está riscado *súa*.
- ²⁶⁸ Está escrito *praça* cun sinal de abreviación por riba.
- ²⁶⁹ Despois está riscado *del*.
- ²⁷⁰ Despois está riscado *para vender, trocar e câbiar*.
- ²⁷¹ No canto de *de* escribiuse, por confusión, *que*.
- ²⁷² Na marxe inferior hai unha *probatio penae* que di *hua ves*.

²⁷³ Despois está riscado *de*.

²⁷⁴ Escribiu *todos* e corrixiu por riba.

²⁷⁵ Está escrito *enste*.

²⁷⁶ Despois está riscado *d'Amjll*.

²⁷⁷ O *G* está escrito sobre un *p*.

²⁷⁸ *Cõ poder e rrenũçiação e de llos pagar do día que mostrar por rrecabdo çerto a xv djas* pena *do / dobro* engadiuno, xa pechada a nota, no espacio de separación desta coa nota seguinte.

²⁷⁹ Está escrito *mana*.

²⁸⁰ *XCIII*º morauidís está entreliñado.

²⁸¹ *Sõ nouẽta e quatro* morauidís está engadido para aclarar un entreliñado anterior; vid. n. 280.

²⁸² O *R* está escrito sobre un *p*.

²⁸³ Despois está riscado e *o dito*.

²⁸⁴ Despois está riscado *que*.

²⁸⁵ Escribiu *Dey/ra* e corrixiu por riba.

²⁸⁶ Está escrito *ensts* cun único trazo por riba.

²⁸⁷ *Por el ou* está entreliñado.

²⁸⁸ Despois está riscado et çétera e mailo signo de peche da nota.

²⁸⁹ Despois está riscada a nota tironiana de *e*.

²⁹⁰ Falta a sílaba final.

²⁹¹ Despois está riscado *acu*.

²⁹² Despois está riscado *dou*.

²⁹³ *A Gomes de Sjnde* está entreliñado.

- ²⁹⁴ Antes está riscado e *dous rreales pouco*; despois está riscado *ou menos*.
- ²⁹⁵ A *Gomes ... Carcaña* está engadido para aclarar un entreliñado anterior; vid. n. 293.
- ²⁹⁶ Está escrito *firmet* cun trazo por riba.
- ²⁹⁷ A última sílaba está entreliñada.
- ²⁹⁸ Despois está riscado *en maneyra que fesesẽ fee*.
- ²⁹⁹ Despois está riscado *logo*.
- ³⁰⁰ Está escrito *enscpto* con sinal de abreviación.
- ³⁰¹ *De dereyto* está entreliñado.
- ³⁰² Despois está riscado *restigos que forõ presentes*.
- ³⁰³ Escribiu *do naçemẽto*, corrixiu a primeira palabra e riscou a segunda.
- ³⁰⁴ Despois está riscado *jurdiçõn*.
- ³⁰⁵ Escribiu *nẽ* e corrixiu por riba.
- ³⁰⁶ Escribiu *dous* e corrixiu por riba poñendo outro *s* sobre o *u*.
- ³⁰⁷ Escribiu *mandamos* e riscou a primeira sílaba.
- ³⁰⁸ Despois está riscado *de Soutomayor, / vasalo del rrey, noso señor*.
- ³⁰⁹ Hai unha mancha de tinta que impide le-lo comezo da palabra.
- ³¹⁰ Está escrito *senujdũbre*.
- ³¹¹ Despois está riscado *señor*.
- ³¹² O número *XXV* repítese logo no folio aquí cosido e que inclúe un traslado.
- ³¹³ Está escrito *dito* no canto de *do*.
- ³¹⁴ Está escrito *enstas*.
- ³¹⁵ Anotación inserida ó final do traslado, na marxe inferior da páxina.

³¹⁶ O folio está cosido ó revés; o traslado comeza no verso.

³¹⁷ Está escrito *perpetuo* cun trazo por riba da última sílaba.

³¹⁸ Está escrito *arçobpado*.

³¹⁹ Está escrito *arçobpal*.

³²⁰ Despois está riscado *ad verbum*.

³²¹ Despois está riscado *par*.

³²² Despois está riscado *eg*.

³²³ *E* está entreliñado.

³²⁴ Despois hai un trazo riscado que parece dun *s* alto.

³²⁵ Está escrito *desteua* cun trazo por riba de *st* e outro sobre a sílaba final.

³²⁶ *Rrodrigues de Medjn* está escrito como reclamo na marxe inferior dereita da folla, en liña solta, e repítese no comezo do folio seguinte. *Juã* lese mal por cruzar neste punto o cordel que une o folio solto ó libro.

³²⁷ Despois está riscado *nuestras freigresjas*.

³²⁸ *Quien vós* está sobre un riscado anterior que dificulta a lectura.

³²⁹ Escribiu *desenbre* e sobre o segundo *e* trazou un *y*.

³³⁰ Prosegue a redacción no folio trala interpolación do traslado.

³³¹ Falta *do*.

³³² *Afonso Lopes* está sobre a liña.

³³³ Despois está riscado *do*.

³³⁴ *Et çétera* está ó final da liña anterior, pois *Sã Mjgell de Valadares* se debeu de engadir despois.

³³⁵ Despois está riscado *e Lopo de Tállara*; *Lopo* leva un trazo por riba.

- ³³⁶ Hai un *r* riscado ó final da palabra e un trazo sobre do *e*.
- ³³⁷ Despois está riscado *outorgou*.
- ³³⁸ Está escrito sobre unha letra.
- ³³⁹ *De longo* está entreliñado.
- ³⁴⁰ Despois está riscado *de longo*.
- ³⁴¹ *Contra* está entreliñado.
- ³⁴² *Fasta o valo da vjña* está entreliñado; na liña riscou *segũdo*.
- ³⁴³ Despois está riscado *se*.
- ³⁴⁴ Está escrito *acaersçer*
- ³⁴⁵ Despois está riscado *calle ou*.
- ³⁴⁶ Escribiu *as ditas cortinas* e riscou os *s*.
- ³⁴⁷ Despois está riscado *de*.
- ³⁴⁸ *Feyto a Afonso de Luou en forma* está engadido no espacio sen encher que quedou da liña anterior á mención das testemuñas.
- ³⁴⁹ Está escrito *terro*.
- ³⁵⁰ Despois está riscado un *p*.
- ³⁵¹ Despois está riscado *o porto*.
- ³⁵² Despois está riscado *me*.
- ³⁵³ Despois está riscado *vos*.
- ³⁵⁴ Antes está riscado *por foro de XII morauidís para senpre*.
- ³⁵⁵ Despois está riscado *eu ey tomado*.
- ³⁵⁶ O *e* inicial está escrito sobre *de*

- ³⁵⁷ Despois está riscado *as*.
- ³⁵⁸ Despois está riscado *vos*.
- ³⁵⁹ *O dito Ferrnã ... lle tomava* está engadido despois de pechada a nota.
- ³⁶⁰ Escribiu primeiro *lle* e despois corrixiu o *e* en *s* e engadiu un sinal de abreviación.
- ³⁶¹ Falta *djá*.
- ³⁶² Despois está riscado *Martjn*.
- ³⁶³ Despois está riscado *de dito*.
- ³⁶⁴ *E* está escrito sobre outra letra.
- ³⁶⁵ Falta o *s*.
- ³⁶⁶ Despois está riscado *a parte*.
- ³⁶⁷ Despois está riscado *outorgarõ carta de seguro*.
- ³⁶⁸ *E das outras penas que os / dereytos queren* está engadido despois do signo de peche da nota.
- ³⁶⁹ Está escrito *qte* cun trazo por riba.
- ³⁷⁰ Despois está riscado *ge*.
- ³⁷¹ Despois está riscado *de maa*.
- ³⁷² Está escrito sobre *dto*.
- ³⁷³ Leva un trazo sobre da palabra e despois está riscado *denoste*.
- ³⁷⁴ Escribiu *Rroba dilloño*, riscou a sílaba *di* e corrixiu *o* en *y*.
- ³⁷⁵ *Moradores en Vilamayor* está sobre a liña.
- ³⁷⁶ . Está escrito *procurador*.
- ³⁷⁷ Despois está riscado *testigos*.

- ³⁷⁸ Despois está riscado *e*.
- ³⁷⁹ Despois está riscado *de*.
- ³⁸⁰ *Como curador* está entreliñado.
- ³⁸¹ Escribiu *da* e corrixiu en *de*.
- ³⁸² *Súa moller* está escrito sobre unha mancha.
- ³⁸³ Antes está riscado *rrayses*.
- ³⁸⁴ Despois está riscado *os*.
- ³⁸⁵ Antes está riscado *por*.
- ³⁸⁶ *Á dita Ynés Peres* está entreliñado.
- ³⁸⁷ Está escrito *sal*.
- ³⁸⁸ *So pena de IJM* morauidís engadiuse despois do signo de peche da nota; *pena* leva un trazo por riba.
- ³⁸⁹ Despois está riscado *de Pero de Louro*.
- ³⁹⁰ Despois está riscadou un *f*.
- ³⁹¹ O primeiro *o* está entreliñado.
- ³⁹² Despois comezou a trazar un *r* maiúsculo e riscouno.
- ³⁹³ Un único trazo cobre esta palabra e maila anterior.
- ³⁹⁴ Despois está riscado *morador*.
- ³⁹⁵ O foro que se transcribe nesta nota foi riscado e anulado polo notario que o volveu redactar, con modificacións, na seguinte folla.
- ³⁹⁶ Despois está riscado *que jas*.
- ³⁹⁷ Despois está riscado *Rribas*.
- ³⁹⁸ Está escrito *ño*.

³⁹⁹ *Ça* está sobreposto.

⁴⁰⁰ Despois está riscado *quatro*.

⁴⁰¹ Despois está riscado *en Poci*.

⁴⁰² Despois está riscado *Fernand Seco*.

⁴⁰³ Está escrito *pdiño* cun sinal de abreviación sobre o *p*.

⁴⁰⁴ Despois está riscado *o quarto do caruallo*.

⁴⁰⁵ Antes está riscado *matrãos*

⁴⁰⁶ Despois está riscado *que* e entreliñou *cõ*.

⁴⁰⁷ *(De) m̃o dito* está entreliñado.

⁴⁰⁸ Despois está riscado *formal*.

⁴⁰⁹ Despois está riscado *e do outro cabo para a cortina de Sueyro Gomes que jas ãna costãa escontra / a trauesjá que ha de faser hũu*.

⁴¹⁰ *Item máis...contra Souereyra* está escrito na marxe inferior da folla e no texto sinalou cunha cruz o punto de inserción das dúas liñas.

⁴¹¹ *Longo* está riscado.

⁴¹² *Quaes* está entreliñado.

⁴¹³ Na marxe aparecen varias probas de pluma que non gardan relación co texto; pódese ler *n / adeante / sa / j*.

⁴¹⁴ Esta nota reproduce o foro da anterior ampliado na súa extensión. A letra está máis coidada e parece a versión definitiva.

⁴¹⁵ Despois está riscado *entre Sueyro Gomes*

⁴¹⁶ O *c* está escrito sobre un *s*.

⁴¹⁷ Despois está riscado un *p*.

⁴¹⁸ Unha mancha de tinta cobre a última letra.

- ⁴¹⁹ Está escrito cun pequeno trazo por riba.
- ⁴²⁰ Despois está riscado *logo*.
- ⁴²¹ Despois está riscado *que*.
- ⁴²² Na marxe inferior está escrito por outra man *foro de Johán Dur*
- ⁴²³ Escribiu *avedes de me* e riscou *de*.
- ⁴²⁴ Está escrito *ja*.
- ⁴²⁵ Despois está riscado o signo tironiano *e*.
- ⁴²⁶ Despois está riscado *cōcambio e*.
- ⁴²⁷ Despois está riscado *do seu casal, casas, casares, herdades e chātados / da súa metade do casal de Bretal, así casas, casares e herdades / e chantados, a mōtes e a fontes, e todas súas perteces e dereyturas*.
- ⁴²⁸ Inseriu a nota de saca na marxe inferior do fol. 36V.
- ⁴²⁹ A primeira letra está escrita sobre un *b*.
- ⁴³⁰ *Posesiō* está entreliañado.
- ⁴³¹ *Todo* está entreliañado.
- ⁴³² *So pena do dobro* está entreliañado.
- ⁴³³ Primeiro escribiu *voslo* e despois corrixiu riscando *vos* e engadindo outro *l* entre *s* e *l*.
- ⁴³⁴ O *o* inicial está sobre un signo tironiano.
- ⁴³⁵ Falta *freigresjá de*.
- ⁴³⁶ Está escrito *sputaas* cun sinal de abreviación por riba.
- ⁴³⁷ Está escrito *cō*.
- ⁴³⁸ *Dentro en este ano* está escrito sobre un raído; *ano* leva un trazo por riba.
- ⁴³⁹ *E demjto* está entreliañado.

- ⁴⁴⁰ Antes está riscado *coller o pã*.
- ⁴⁴¹ Esta nota foi redactada por outra man.
- ⁴⁴² Está escrito *fillo* cun trazo por riba.
- ⁴⁴³ Está escrito *emeadlo* cun trazo por riba.
- ⁴⁴⁴ Está escrito *cõvintos*.
- ⁴⁴⁵ Está escrito *aviuca*.
- ⁴⁴⁶ Está escrito *flgsía* cun *i* sobreposto enriba do *g*.
- ⁴⁴⁷ Está escrito *ruias* cun trazo por riba.
- ⁴⁴⁸ Está escrito *medlo* cun trazo por riba.
- ⁴⁴⁹ Está escrito sobre *porla*.
- ⁴⁵⁰ Escribiu *tpo* e corrixiu por riba.
- ⁴⁵¹ Está escrito *etoçe* cun único til sobre o *e* inicial.
- ⁴⁵² Está escrito *pmtemos*.
- ⁴⁵³ Está escrito *cortgad* cun trazo por riba.
- ⁴⁵⁴ O *s* está escrito sobre un *ç*.
- ⁴⁵⁵ O *e* está escrito sobre un *p*.
- ⁴⁵⁶ Unha mancha de tinta cobre a última sílaba; leva un trazo por riba da palabra.
- ⁴⁵⁷ Está escrito *toma*.
- ⁴⁵⁸ Está escrito *madam* coa sílaba *to* sobreposta á última letra.
- ⁴⁵⁹ *E pedeu testimoyo*, et çétera está engadido tralo sinal de peche da nota.
- ⁴⁶⁰ Antes está riscado *e*.
- ⁴⁶¹ *Dou* está entreliñado, debaixo está riscado *do*.

⁴⁶² Antes está riscado un *p*.

⁴⁶³ Esta nota que recolle un inventario de bens está escrita en dúas columnas; na primeira, escribiu *torre de Rriãjo*, a xeito de título; na columna de dereita redactou a lista.

⁴⁶⁴ Despois está riscado *e hũas*.

⁴⁶⁵ Esta nota presenta unha disposición distinta á redacción de todo o libro, pois a súa orientación é horizontal e ocupa a parte inferior da folla.

⁴⁶⁶ Está escrito *ensta*.

⁴⁶⁷ Está escrito *açubr* cun trazo por riba.

⁴⁶⁸ Despois está riscado *aforo*.

⁴⁶⁹ Está escrito *dtā*.

⁴⁷⁰ Hai unha chamada, repetida ó final da nota, onde escribiu desde *e debe ata comer*, etçétera.

⁴⁷¹ Despois está riscado *de comer*.

⁴⁷² Anotación engadida no cabo da nota.

⁴⁷³ Primeiro escribiu *tu* e rectificou o *u* en *y*.

⁴⁷⁴ O *m* está escrito sobre un *d*.

⁴⁷⁵ Despois está riscado *donde* cun trazo por riba.

⁴⁷⁶ Nota redactada por outra man.

⁴⁷⁷ Está escrito *rriajo*.

⁴⁷⁸ Escribiu *me* e rectificou o *e* en *s*.

⁴⁷⁹ Está escrito *do*.

⁴⁸⁰ Está escrito *dtas*.

⁴⁸¹ Está escrito *noso*.

⁴⁸² Está escrito *plyto*

⁴⁸³ Está escrito *plytos*.

⁴⁸⁴ Está escrito *debats*.

⁴⁸⁵ Está escrito *arbytrado/rs*.

⁴⁸⁶ Está escrito *copoedors*.

⁴⁸⁷ Está escrito *dto*.

⁴⁸⁸ Está escrito *dtos*.

⁴⁸⁹ Está escrito *mos*.

⁴⁹⁰ Está escrito *obyga/mos*.

⁴⁹¹ Antes comezou a escribir un *d* e riscouno.

⁴⁹² Está escrito *juramto*.

⁴⁹³ *Ende* está entreliñado.

⁴⁹⁴ Escribiu a penúltima liña contra a marxe dereita e a última, ó non caber debaixo, á esquerda desta.

⁴⁹⁵ O folio 41V está en branco; na parte inferior hai unha proba de pluma disposta inversamente a como se viña realizando a escritura na que se pode ler *Janeyro ver que feso doaçõ*.

⁴⁹⁶ As notas deste folio tamén corresponden a outra man, parece a mesma do fol. 41R.

⁴⁹⁷ Está escrito *rriajo*.

⁴⁹⁸ Está escrito *p^ests*.

⁴⁹⁹ O folio 42V está en branco, na parte inferior hai varias probas de pluma entre as que se le *Jte me deue Pero. / Jtẽ me deuẽ. / Jte me deue*.

⁵⁰⁰ *E a Rroy Gago morador en Santa María Madale[na]* está entreliñado; papel rompido pola beira.

⁵⁰¹ Despois está riscado *tres*.

⁵⁰² *Como vay* está entreliñado.

- ⁵⁰³ *Cõ* está entreliñado; despois está riscado *de*.
- ⁵⁰⁴ Despois hai unha letra riscada; parece o comezo dun *a*.
- ⁵⁰⁵ Despois hai un *de* riscado.
- ⁵⁰⁶ Antes está riscado *o dito rrego*.
- ⁵⁰⁷ Despois está riscado *segũdo se cõtén cõ Agueyros*.
- ⁵⁰⁸ Tinta borrada polo desgaste do papel.
- ⁵⁰⁹ *A vedranos* está entreliñado.
- ⁵¹⁰ *Agro* está riscado.
- ⁵¹¹ Escribiu *ẽna vjna*, corrixiu o *a* en *o* e riscou *vjna*.
- ⁵¹² Queda media liña que non se le polo desgaste do papel.
- ⁵¹³ Despois está riscado *ẽna agra de Deyra, / herdade que pertẽesçe*.
- ⁵¹⁴ Despois está riscado *Cosedo*.
- ⁵¹⁵ Despois está riscado un *d*.
- ⁵¹⁶ Despois está riscado *lugar donde Ferrnand*.
- ⁵¹⁷ Despois está riscado *de*.
- ⁵¹⁸ O *i* está sobreposto ó *v*.
- ⁵¹⁹ Despois está riscado *que foy de Ferrnand Oanes*. As dúas palabras iniciais están entreliñadas.
- ⁵²⁰ Primeiro escribiu *de* e logo corrixiu o *e* en *a*.
- ⁵²¹ Despois está riscado *ou / tres*.
- ⁵²² Despois está riscado *souto d*.
- ⁵²³ Escribiu primeiro *de gyleyro* e corrixiuno.

- ⁵²⁴ O y está escrito sobre un *p*.
- ⁵²⁵ Despois está riscado *vira leuar*.
- ⁵²⁶ Está escrito cun único trazo sobre da palabra.
- ⁵²⁷ Despois está riscado *dito moesteyro dito*.
- ⁵²⁸ *Vella* está sobre a liña.
- ⁵²⁹ Está escrito sobre *ve*.
- ⁵³⁰ *Anaco de* está sobre a liña.
- ⁵³¹ Despois hai un *s* riscado con dous trazos verticais e tres puntos por baixo.
- ⁵³² Despois está riscado *ẽna grãja*.
- ⁵³³ Esta nota está riscada con tres trazos verticais; correspóndese coa nº 161.
- ⁵³⁴ *IIIº d'jas do dito mes e ano* está sobre a liña; *ano* leva un trazo por riba.
- ⁵³⁵ Está escrito *pareçerõ* con abreviatura de *re* sobre o *p*, coma se inicialmente se comezase a trazar outra palabra..
- ⁵³⁶ Leva un trazo por riba e o papel está rompido no extremo.
- ⁵³⁷ Escribiu primeiro *ẽna agra* e corrixiuno.
- ⁵³⁸ Está escrito sobre outra letra.
- ⁵³⁹ Está escrito *calo* e entreliñado *uo*.
- ⁵⁴⁰ Despois, ó comezo da liña seguinte, está riscado *do Vilar*.
- ⁵⁴¹ *Ëna dita freygreşja* está entreliñado.
- ⁵⁴² Está escrito *Gomes despoõ*; despois está riscado *e Rroy d'Agrelo*.
- ⁵⁴³ Na sobreliña está riscado e *Costança Garçã*.
- ⁵⁴⁴ Despois está riscado *que vila*.

⁵⁴⁵ E a dita *Costança Garçía* está entreliñado.

⁵⁴⁶ Ao / moesteyro foi engadido despois e na marxe está riscado *moesteyro*.

⁵⁴⁷ Despois está riscado *clérigo*.

⁵⁴⁸ Antes está riscado e *que so*.

⁵⁴⁹ A nota interrómpeuse aquí e queda baleiro o espacio ata final da liña; logo está redactada unha nova nota tamén inconclusa e riscada: *E logo o dito Alberte diso que lle dese por escrito que cousa*.

⁵⁵⁰ Esta nota está anulada con cinco trazos verticais que cruzan o texto.

⁵⁵¹ A nota interrómpeuse neste punto e queda un espacio en branco ó longo de sete liñas aproximadamente (2,5 cm.).

⁵⁵² *Que o dito moesteyro de Sã Justo avía* está riscado.

⁵⁵³ *As* está sobre a liña.

⁵⁵⁴ *De* está escrito na marxe.

⁵⁵⁵ *Yuso* está escrito na marxe.

⁵⁵⁶ Despois está riscado *erã o / outras teẽças*.

⁵⁵⁷ Despois está riscado *de* (espacio para unha palabra) *margas*.

⁵⁵⁸ Está escrito *Aldoça*.

⁵⁵⁹ Despois está riscado *que*.

⁵⁶⁰ Está escrito *ests*.

⁵⁶¹ *Casal* está sobre a liña; na liña está riscado *moesteyro*.

⁵⁶² Antes está riscado *que teẽ*.

⁵⁶³ Despois está riscado *que*.

⁵⁶⁴ Despois está riscado *el*.

- ⁵⁶⁵ Despois está riscado *dito moesteyro*.
- ⁵⁶⁶ Despois está riscado *trouxese*.
- ⁵⁶⁷ *Cõ seus saydos* está sobre a liña.
- ⁵⁶⁸ Nas marxes superior e inferior da nota hai varios trazos verticais que non parecen anular nada.
- ⁵⁶⁹ Está escrito *aglia* cun trazo por riba.
- ⁵⁷⁰ Despois está riscado *segundo*.
- ⁵⁷¹ Está escrito *mostar* cun sinal de abreviación por riba.
- ⁵⁷² *Seu* está entreliaado.
- ⁵⁷³ Está escrito sobre unha palabra que non se le.
- ⁵⁷⁴ Sinatura con dúas rúbricas laterais.
- ⁵⁷⁵ Esta nota pertence a outra man.
- ⁵⁷⁶ Escribiu primeiro *tos* e despois corrixiu por riba.
- ⁵⁷⁷ Está abreviado *Y^os*.
- ⁵⁷⁸ *De dentro do dito prado* está escrito ó final da nota cunha chamada.
- ⁵⁷⁹ Despois está riscado *diso*.
- ⁵⁸⁰ Despois está riscado *dag*.
- ⁵⁸¹ Despois está riscado *tella*.
- ⁵⁸² Despois está riscado *Sã Justo leua e deue leuar / o terço do trigo quoresmal*.
- ⁵⁸³ Antes está riscado *co*.
- ⁵⁸⁴ Despois está riscado *os*.
- ⁵⁸⁵ Despois está riscado *da parte*.

- ⁵⁸⁶ Despois está escrito na fin da liña inferior *Munjs* rodeado cun trazo.
- ⁵⁸⁷ Antes, no comezo do folio, está riscada unha liña completa que di *o dito Vasco de Vialo, jurado e pregūtado, et çétera, diso e declarou para o juramento que avía feyto.*
- ⁵⁸⁸ Escribiu primeiro *da vj* e logo riscou *vj* e corrixiu o *a* en *e*.
- ⁵⁸⁹ *Quando fesserō as cōcanbias* está entreliañado.
- ⁵⁹⁰ Despois está riscado *e máis outra leyra de herdade / que el trage, que foy da cōcābia de Ares Rromeu.*
- ⁵⁹¹ Despois está riscado *e por juramēto / que sobr'ello fiso.*
- ⁵⁹² Nunha anotación na marxe parece lerse *ojo*.
- ⁵⁹³ Despois está riscado *mjñā*.
- ⁵⁹⁴ *De mñ, dito notario* está entreliañado.
- ⁵⁹⁵ Está escrito con abreviatura de *er*.
- ⁵⁹⁶ Despois está riscado *del*.
- ⁵⁹⁷ Despois está riscada unha palabra.
- ⁵⁹⁸ Un trazo parece riscar *ja* e *fiador*, pero así a lectura carece de sentido.
- ⁵⁹⁹ A nota remata aquí e o resto do folio está en branco. Hai dúas liñas de mans distintas ó fondo da páxina; pódese ler *Senores beneficiados e omes honrrados da cib. / Como nós Afón Peres.*
- ⁶⁰⁰ Despois está riscado e *a Vasco de Vialo*.
- ⁶⁰¹ Está escrito *vritud* con *i* sobre o *v* e trazo sobre a palabra.
- ⁶⁰² Está escrito cun til de máis.
- ⁶⁰³ *Mayor de Rribademar* está entreliañado.
- ⁶⁰⁴ Escribiu *de* e corrixiu por riba.
- ⁶⁰⁵ Despois está riscado *Ferrmand Vasques de Vialo*.

⁶⁰⁶ Despois está riscado *labra fe*.

⁶⁰⁷ Antes está riscado *Testigos: Gonçaluo Mariño*.

⁶⁰⁸ A nota de saca está escrita na marxe á altura do primeiro parágrafo.

⁶⁰⁹ Está escrito *espçial*.

⁶¹⁰ Despois está riscada unha palabra.

⁶¹¹ Está escrito *qnteydo*.